

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 2 (1769) 1984 SAUSIS-JANUARY 12 • ŠV. KAZIMIERO METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Ten kova, čia - tyla

Šiaip ar taip sakysime, sovietų okupuotoje Lietuvoje vyksta kova. Jeigu iki 1953 metų vyko kruvina partizaninė kova prieš okupacines sovietų pajėgas, tai dabar ji vyksta atkaklaus protesto priemonėmis. Tautos kovotojai karinius ginklus pakeitė į kultūrinius. Jų šautuvais tapo gausi pogrindžio spauda, kuri neduoda ramybės okupacinei valdžiai. Prie jų prisideda įvairūs protestai, memorandumai sovietiniams pareigūnams. Naujoji kovos taktika stengiasi išsilaikyti valstybinio teisėtumo ribose, remiasi konstitucija ir reikalauja tuo būdu savo teisių. Tačiau ir toji kova neapsieina be aukų. Visa eilė kovotojų, kurie stengėsi išlikti teisėtumo ribose, buvo suimti, nubausti, uždaryti kalėjimuose, lageriuose, psichiatrinėse ligoninėse arba ištremti. Kurį laiką veikęs Helsinkio komitetas, bandęs remtis tarptautine deklaracija, baigė savo dienas. Vieni jo nariai buvo suimti, kiti emigravo, tretieji mirė. Tikinčiųjų teisėms ginti komitetas gana drąsiai išėjo į kovą už tikinčiųjų teises, parašė daugybę protesto raštų aukščiausiems sovietų pareigūnams, tačiau ir jo pastangos atsimušė į kietas sistemos sienas. Sovietiniai pareigūnai užsimojo likviduoti ir jį. Du šulai — kun. A. Svarinskas ir kun. S. Tamkevičius jau suimti ir nuteisti. Ar likusieji nariai galės tęsti savo veiklą tokia liūtų narve, tenka nuogąstauti, nes prieš juos atsisuko sistema fiziniu vėzdū.

KAI Lietuvoje buvo suimti ir nuteisti kovotojai — kun. A. Svarinskas ir kun. S. Tamkevičius, kilo didelis susijaudinimas krašto visuomenėje. Protesto raštai ėjo vienas po kito. Parašai buvo renkami visame krašte, nepaisant gresiančio pavojaus nukentėti. Buvo surinkta dešimtys tūkstančių parašų, prašančių sovietinius valdovus paleisti suimtuosius. Atskirus protestus siuntė kunigai, tuo būdu parodė didelį savo vieningumą. Iš viso to galima spręsti, kad tų dviejų suimtų kunigų byla buvo visos tautos byla, o jų baismė — visos tautos baismė. Sovietinės sistemos pareigūnai, suimdami minėtus du kunigus, palietė jautrią tautos stygą. Jie pajuto, kad suimtųjų balsas buvo pačios tautos balsas, kurį nuslopinti verčia totalistinė Maskvos sistema. Pastaroji, nors didžiai galiną fiziniams ginklams ir mobilizuotomis armijomis, tačiau nepajėgia toleruoti tautos balso, pasireiškiančio minėtų asmenų veikla. Kiekvienas priešingai susitarė, kiekvienas laisvės mėgėjas, kiekvienas drąsnis žodis jau atrodė pavojingas. Dėl to ji naikina net ir silpniausius savo priešus, užgniaužia bet kokį priešingą žingsnį. Tai liguista, paranoiška sistemos laikysena, rodanti vidinį savo silpnumą. Lietuvių tauta, atsidūrusi tokioje sistemoje, gerai mato idėjinį bei vidinį jos silpnumą, bet kenčia nuo jos fizinės jėgos. Tai labai ryšku ypač kun. A. Svarinsko ir kun. S. Tamkevičiaus atveju.

NUOSTABIAI gyva ir stipri buvo tautos reakcija Lietuvoje minėtų atvejų. Ja susirūpino net patys sovietų pareigūnai. Maskvinis religijų reikalų įgaliotinis Lietuvoje Petras Anilionis važinėjo su paskaitomis, ramindamas gyventojus, esą čia nieko svarbaus neįvyko — nusikalto žmonės įstatymui ir buvo nubausti. Tai, žinoma, lietuvių Tėvynėje neįtikino ir jų kančios bei protestų nesumažino. Kiek kitaip dalykai atrodė išeivijoje. Ir čia buvo susijaudinimo, tačiau jis neišvedė žmonių į gatves protesto demonstracijoms. Net karinę veiksmų nepakėlė stipresnio protestuojančio balso. Pasirodė vienos kitos organizacijos iniciatyva, raginanti kreiptis į Kremliaus valdovus, bet stipresnis sąjūdis nesusidarė. Taip buvo su anksčiau sovietų suimtais lietuvių kovotojais, taip atsitiko ir dabar. Mūsų veiksniai tebekovoja posėdžių kambariuose, bet didesnis pagalbos Lietuvos kaliniams nesistengia organizuoti. O ta pagalba yra galima. Svarbiausia — apeliuoti į viešąją pasaulio opinią. Mūsų pačių nežymus kreipimasis į Kramliaus valdovus ar jų atstovus mažai tereikia. Reikia, kad kreiptųsi didesnės jėgos. Pvz. V. Vokietijos vokiečiai suorganizavo peticiją Viktorui Petkui išlaisvinti ir surinko 3.200 parašų. Jei panaši iniciatyva kiltų daugelyje kraštų, susidarytų stiprus viešosios opinijos balsas, galys turėti įtakos ir pačiame Kremliuje. Tam reikia jėgų ir lėšų. Išeivija jų turi. Trūksta tiksliai veiklos, pastovios ir sumanios iniciatyvos, nužengiančios iš posėdžių kambarių į konkrečią tikrovę.

KANADOS [VYKIAI]

Per mažą karymenę

Apie Kanados kariuomenės nepakankamumą prašė gen. ltn. C. H. Belzilas. Pasak jo, turimos kariuomenės net neužtektų kilus kokiai nors įtampai pačioje Kanadoje. Tektu šauktis milicijai vadinamų rezervinių dalinių, kurių Kanada turi mažiau negu reguliarių karių. Be to, tie milicininkai nėra tinkamai paruošti. Karo atveju juos tektų mesti į kovą be reikiamo paruošimo ir apginklavimo. Mat Kanada yra įsipareigojusi Atlanto Sąjungos gynybai parūpinti dvi brigadas ir vieną pėstininkų batalioną. Reguliarių karių tuo kiems įsipareigojimą atlikti nepakanka. Gen. ltn. C. H. Belzilas taipgi primena, kad kitos Atlanto Sąjungos šalys yra geriau pasiruošusios. Jų atšarginiai apmokyti kariai savo skaičiumi yra gerokai didesni

už reguliarius karius. Esą Kanadai reikia padidinti reguliarių karių eiles, į kurias miečiai įsijungtų darbo neturintys jauni kanadiečiai. Vėliau jų dėka padidėtų ir apmokytų milicijos atsargos. Baigiantis II D. karui 1945 m., karinės Kanados pajėgos turėjo 761.041 uniformuotą asmenį. 1950 m. bendras karių skaičius sumažėjo iki 47.185. 1960 m. tas skaičius pasiekė 119.597, bet 1975 m. vėl nukrito iki 79.817. Dabar uniformuotų karių yra tik 82.675. Didžiąją jų dalį sudaro kadro žmonės. Eilinių karių nepakanka didesniems daliniams sudaryti. Kartais netgi būna sunkumų atlikti įsipareigojimus Jungtinių Tautų taikos priežiūrai, ypač kai ji trunka ilgus metus, pvz. Kipro saloje.

(Nukelta į 8-tą psl.)

A. a. monsinjoro LIUDVICO MAŽONAVIČIAUS laidotuvsė Šiaulių Šv. Petro ir Povilo šventovėje 1983 m. lapkričio 9 d. Iš kairės: vysk. A. VAICIUS, vysk. L. POVILONIS, vysk. J. STEPONAVIČIUS, vysk. R. KRICKIUS, Trūksta vysk. V. SLADKEVIČIAUS, kuris tuo metu sirgo. Laidotuvsė dalyvavo daug kunigų ir pasauliečių

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Ir pavergtoje Latvijoje neramu

Švedų liberalų dienraštis "Upsala Nya Tidning" (XII.19) paskelbė redakcinį straipsnį, kuriame komentuojami patriotų teismai Latvijoje. Ilgokai manyta, kad Latvija yra palyginti rami sovietų okupuotos Baltijos dalis. Lietuvis katalikai ir Estijos jaunimo grupės per pastarąjį dešimtmetį daugeliu atvejų pasireiškė dideliu mastu prieš sovietinę spaudą. Ko nors panašaus nebuvo Latvijoje. Tai, bent iš dalies, galima paaiškinti tuo, kad Latvijoje smarkesnis rusinimo spaudimas, negu kitose Pabaltijo respublikose.

Tačiau ir Latvijoje nėra visiška rama. 1980 m. rudenį buvo suimta pora pagrindinės latvių socialdemokratų opozicijos vadų. Po metų Juris Bumeisteris ir jo bendradarbis Dainis Liesmanis buvo nuteisti sunkioms lagerio bausmėms. Nuo tada ateina reguliari pranešimai apie latvių nacionalistų suėmimus ir teismus. Represijos sugriežtėjo, kai buvęs KGB šefas Andropovas prieš metus pradėjo vadovauti partijai.

Praėjusių metų pradžioje saugumiečiai iškrėtė keliasdešimt įtariamų nacionalistų, juos tardė, daugelį iš karto, kitus vėliau suėmė. Pastaruoju metu daugelis jų buvo teisiami Rygoje. Maždaug prieš savaitę sužinota, kad du jauni baptistai Janis Rozkalnis ir Janis Veveris nuteisti ilgomis laisvės atėmimo bausmėms. Abu apkaltinti priešvalstybiniais nusikaltimais: platinę nacionalistinio turinio lapelius ir atsisakimus.

Šiomis dienomis paskelbti nuosprendžiai Gunarui Astrai ir poetui Gunarui Freimanui. Jie irgi apkaltinti antitarybine propaganda ir agitacija. Konkretiai Astra buvo kaltinamas nurašinėjęs Orwellio romaną "1984" ir vieno išeivijos latvių autoriaus (Anslavo Egličio) kūrybą. Astra taip pat perrašinėjęs 45 baltiečių kreipimąsi, paskelbtą Molotovo-Ribbentropo sutarties 40-jų metų progą, kad būtų panaikinti sutarties padariniai ir Baltijos tautos atgautų savo laisvę. Poetas Gunaras Freimanis buvo kaltinamas, kad platinio ir skaitė savo eilėraščius.

Tiesiog juokingi kaltinimai ir griežti nuosprendžiai neskiria nuo bendros sovietinės praktikos per pastarąjį dešimtmetį. Kaip tik to fakto akivaizdoje savotiškai guodžia tai, kad pasipriešinimas nesi-duoda nuslopinamas. Idomu

pastebėti, kad didele dalimi ji remia jauni žmonės, gimę sovietiniais metais, kuriems nebuvo lemta pažinti nepriklausomos Latvijos. Ideologiniu požiūriu ypač neramu galiūnams Rygoje ir Maskvoje, kad opozicines sroves vis labiau remia kaip tik darbininkija. Gerai žinoma, kad tarptautiniai protestai sovietinę valdžią veikia. Tuo po-

žiūriu ir Švedija neša atsakomybę. Todėl svarbu, kad Švedijos vyriausybė ne tik stebėtų raidą Baltijos kraštuose, kaip pažadėjo užsienio reikalų ministras, atsakydamas į liberalų partijos atstovo Andreso Kiungo klausimą parlamente, bet ir tvirtai pasisakytų prieš vykstančius žmogaus teisių pažeidimus mūsų kaimyniniuose Baltijos kraštuose. A. L.

Visuomeninės komisijos užmojai

Pirmasis PLB visuomeninių reikalų komisijos posėdis įvyko 1983 m. gruodžio 10 d. Niujorke. Komisijos nariai pasiskirstė darbo sritims. Pirm. Algimantas Gečys rūpintis taip pat lietuviška informacija, Juozas Daňys — visuomeniniais reikalais Kanadoje bei ryšiais su Anglija ir Australija, dr. Kazys Ambrozaitis palaikys ryšius su PLB bei su VLIKU, ALTA ir kitais veiksniais Čikagoje ir informuos apie jų veiklą, dr. Bronius Nemickas — tirs galimybes Lietuvos, Estijos ir Latvijos klausimus pateikti tarptautinėms organizacijoms, Gintė Damušytė, be sekretorės pareigų, dar rūpintis informacija anglų kalba ir seks BATU. No ir panašios organizacijų veikla. Komisija dar bus papildyta PLJS atstovu.

Posėdyje dalyvavo Jonas Urbonas, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas, ir Daiva Kezienė "Americans for due Process" (komitetas ginti lietuviams ir kitiems kaltinamiems OSI įstaigos) atstovė. Ji painformavo apie dabartinę kaltinamųjų padėtį ir pastangas jiems padėti. Iš esmės klausimas yra teisinis ir jį reikia laimėti teisme. Reikia nemažai lėšų. Vienas iš veiklos tikslų yra tas, kad teismas nenaudotų sovietų atsiųstos medžiagos iš okupuotos Lietuvos.

Nutarta pavasarį suruošti visuomeninę politinę PLB ir PLJS konferenciją Niujorke, kaip kad jau buvo daroma ir anksčiau. Viena diena būtų paskirta Amerikos politinių veikėjų pranešimams, kita — lietuviams kalbėtojams, simpoziumui ir pan.

Artaria visa eilė klausimų: Europos parlamento rezolucijos panaudojimas Jungtinėse Tautose, žmogaus teisių komisijoje ir pan.; galimybė turėti oficialų stebėtoją Jungtinėse Tautose; Lietuvių Bendruomenių leidiniai ir jų platinimas, JAV LB paruoštos

medžiagos radijo programoms panaudojimas; PLB seimo nutarimų vykdymas, liečiantis Vilniaus arkivyskupijos įjungimą į bažnytinę Lietuvos provinciją, Mažąją Lietuvą, Rytprūsius, Gudiją.

Svarstytas reikalingumas užtikrinti ilgalaikį Lietuvos diplomatinės tarnybos testinimą Kanadoje ir D. Britanijoje. LB pastangoms šiuo klausimu buvus sėkmingoms JAV-se, bus stengiamasi, kad panašaus laimėjimo būtų sulaukta Kanadoje ir D. Britanijoje. PLB ir toliau rūpintis Lietuvos garbės konsulo Australijai paskyrimo reikalu. Šiuo klausimu bus bendradarbiaujama su Lietuvos diplomacija ir Australijos LB krašto valdyba.

Posėdyje specialus dėmesys buvo skirtas pagalbos teikimui Lietuvos pogrindžiui, sąžinės kaliniams ir jų šeimoms. Laisvinimo veiksnias šioje srityje mažai besidarbuojant, PLB šiam klausimui privalo skirti ypatingą dėmesį.

Svarstyta aprūpinimas leidiniais apie Lietuvą Europos, Australijos ir P. Amerikos bibliotekų, steigimas jaunimo politinio darbo internatūrų, klaidų atitaisymas Lietuva liečiančiuose informaciniuose leidiniuose.

Pagal turimą informaciją atrodė, kad yra daug sunkumų Europos parlamento rezoluciją panaudoti Jungtinėse Tautose, lengviau bus žmogaus teisių komisijoje Ženevoje, kur per BATUNą jau keletą metų pasiekama naudingų rezultatų. Panašiai ir su gavimu oficialaus Baltijos kraštų stebėtojo teisių Jungtinėse Tautose. Manoma, kad reikia atsargumo keliant Vilniaus arkivyskupijos klausimą — reikia pirma pasitarti su autoritetingais asmenimis šioje srityje.

G. Damušytė, negalint dalyvauti kun. K. Pugevičiui, pranešė apie Lietuvos informacijos centro veiklą ir jo talkos galimą panaudojimą PLB struktūroje. J. V. Dns.

Pasaulio įvykiai

SIRIJOS PREZ. H. ASSADAS PALEIDO JAV KARO LAIVYNO lakūną ltn. R. Goodmaną, kuris su parašytu buvo nusileidęs Sirijos kontrolėje esančioj Libano daly 1983 m. gruodžio 4 d. Lėktuvą sunaikino priešlėktuvinės raketos. Pilotas žuvo nukritusiam lėktuve. Išsigelbėjo tik navigatorius ltn. R. Goodmanas. Laisvę jam iškovojo į Damaską nuvykęs negrų pastorius J. Jacksonas, siekiantis demokratų partijos kandidatūros rinkimuose prezidentus. Ltn. R. Goodmaną paleidimas yra politinis prez. H. Assado manevras su rasiniu atspalviu. Mat ltn. R. Goodmanas taip pat yra negras kaip ir jo gelbėtojas. Ligšiolinės prez. R. Reagano pastangos karo belaisviui išlaisvinti buvo nesėkmingos. Dabar staiga padaryta netikėta išimtis, gerokai sustiprinanti kandidatūros ir prezidento rinkimus siekiančio J. Jacksono kortas. Prez. R. Reaganas ltn. R. Goodmaną ir J. Jacksoną priėmė Baltuosiuose Rūmuose. Spaudos atstovams jis pareiškė, kad prez. H. Assadui yra pasiuntęs padėkos raštą, siūlantį tiesioginį abiejų prezidentų susitikimą Libano problemoms išspręsti. Spėjama, kad R. Reaganas antrą kartą bus kandidatų rinkimuose prezidentus. Jo laimėjimui yra palankus jau prasidėjęs ekonominis krašto atkūrimas, bet problema sudaro Libanas, kur vis dar žūsta marinai, o įtampa didina Izraelio aviacija. Praėjusią savaitę Izraelio lėktuvai keršto motyvais bombardavo senąjį Baalbecko miestelį, kuris yra Sirijos kariuomenės kontrolėje. Oficialiai teigiama, kad buvo puolamos dvi palestiniečių teroristų ruošiančios bazės, bet daugiausia nukentėjo civiliai gyventojai: beveik 100 jų žuvo, apie 400 buvo sužeista.

Krizė Izraelyje

Izraelį slegia didėjanti ekonominė krizė. 1983 m. buvo užbaigti su 200% infliacija. Finansų ministras J. Cohen-Or gadas buvo priverstas imtis drastiškų priemonių \$6,6 milijono vertės deficitui panaikinti. Priešingu atveju infliacija 1984 m. galėtų pasiekti 300%, nukristų šekelio vertė. Dabar už vieną JAV dolerį mokama 110 šekelių, o tada reikėtų mokėti apie 335 šekelius. Trečią kartą pastarųjų trijų mėnesių laikotarpyje 18% buvo pabranginti maisto gaminiai. Dabar jie dvigubai brangesni kaip prieš tris mėnesius. Valdžia sustabdė ligšiol duotas finansines pašalpas maisto gaminių kainoms sumažinti. 1984 m. biudžeto išlaidoms numatyta tik \$25 milijonų vertės suma, beveik tokia pat kaip ir pernai, tik be \$6,6 milijono deficito. Laukia neišvengiamas gyvenimo lygio kritimas, į kurį valdžios trauktojai bando reaguoti streikais ir darbo sulėtinimu. Netgi buvo pasigirdę balsų, kad teks sumažinti lėšas, skiriamas skirti ypatingą dėmesį. Svarstyta aprūpinimas leidiniais apie Lietuvą Europos, Australijos ir P. Amerikos bibliotekų, steigimas jaunimo politinio darbo internatūrų, klaidų atitaisymas Lietuva liečiančiuose informaciniuose leidiniuose.

Šiame numeryje:

Ten kova, čia - tyla

Kovotojų teismai Lietuvoje jaudina žmones, išeivijoje — mažiau

Ir pavergtoje Latvijoje neramu

Pranešimas iš Švedijos apie latvių veikėjų suėmimus

Visuomeninės komisijos užmojai

Iš pirmojo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos posėdžio

Pavojainga stručių politika

Maskvos įgaliotinio Petro Anilionio veikla Lietuvoje

Žymus karininkas — sovietų šnipas

Dieterio Gerhardto karjera P. Afrikoje ir liūdnas jos galas

Po kario ateina šventasis

Rašytojas Vytautas Volertas apie Lietuvos šventąjį Kazimierą

Dvikalbiškumas Lietuvoje ir išeivijoje

Tėsinys straipsnio, kurio autorius yra neseniai atvykęs iš Lietuvos

Iš tėviškės laišku

Laiškai iš Lietuvos, kuriuose atspindi kasdieninę tikrovę

"Posėdis pragare"

Režisieriaus Petro Maželio išpūdziai iš teatrų festivalio

Lituanistikos katedros perspektyvos

Katedros įsteigimas — svarbus veiksnys lietuvių gyvenime

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Pavojinga stručio politika

Maskvinio religinių reikalų komisaro veikla pavergtoje Lietuvoje

1984 m. lapkričio 24 d., kunigo Sigitio Tamkevičiaus teismo išvokare, "Tiesa" pasiskelbė keturių skilčių straipsnį "Religinio ekstremizmo apiktas geluonis". Straipsnio autorius — Maskvos patikėtinis, kuris formaliai atsako už nepavydėtinai suirusius tikinčiųjų ir valstybės santykius Lietuvoje. Religijų reikalai, kaip saugumo, gynybos, užsienio ir kiti pirmaeilės reikšmės valstybės reikalai, tvarkomi Maskvoje. Respublikinės vyriausybės galia jų tvarkyme yra traile: ne tiek spresti, kiek prižiūrėti Maskvoje nuspręsto kurso vykdymą.

Petras Anilionis yra Religijų reikalų tarybos prie TSRS ministerių tarybos įgaliotinis Lietuvoje. Ypač šiuo metu, kai dvių Lietuvos kunigų nuteisimas sunkiomis ilgalaimėmis bausmėmis ir sugriežtinta represinių organų veikla prieš kitus katalikų komiteto narius sukėlė visuomenės pasipiktinimą krašte ir užsienyje, iš Anilionio buvo laukiama, kad jis bent kiek suprantamiau paaiškintų, kas privertė Maskvą sugriežinti represijų politiką prieš Lietuvos katalikus. Ir kaip tik todėl, reikia pasakyti, Anilionio straipsnis labai nuvylė.

Anilionis neaiškina, kaip į susidariusią padėtį žiūri. Religijų reikalų taryba prie TSRS ministerių Maskvoje. Jis tik polemizuoja, stengdamasis nenormalią padėtį pateisinti, tarsi nebūtų kuo susirūpinti. Girdi, visame pasaulyje dabar reikiama religinis ekstremizmas, kurį sukėlė religijos krizė, neatskiriama nuo bendrosios kapitalizmo krizės. Tačiau "divros religiniam ekstremizmui plisti mūsų respublikoje nėra", "klerikalinis ekstremizmas mūsų respublikoje būdingas tik kai kuriems kulto tarnams, nedidelei saulelei tikinčiųjų".

Anilionis per daug lengvai mėgina įtikinti, kad privertusioje visuomeninių nuotaukų įtampoje nėra problemų. Jis tiesiog nenori matyti liaudies masių nerimo ir pasipiktinimo, kurį išreiškia dešimtimis tūkstančių tikinčiųjų parašais reikiama protestai ir pavyzdžio neturintis Lietuvos kunigų vieningumas.

Anilionis nenori matyti sunkių ir rimtų problemų, kaip strutis, slėpdamas galvą smėlyje. "Stručio politika" jam kluodo suprastai Lietuvos katalikų istorinį vaidmenį tiek praityje, tiek dabartyje. Todėl polemizuodamas Anilionis pasimeta savo prieštaravimuose. Pasak jo, "katalikų bažnyčia Lietuvoje beveik be išimties buvo viešpataujančių klasių ir reakcinių režimų pusėje", esą ejo ir su carizmu, ir su hitleriniais okupantais, visada gynė Lietuvos darbo žmonių išnaudotojus.

Jeigu visa sovietiniais vadovėliais paremta istorija būtų tokia paprasta ir nesudėtinga, tai kaip paaiškinti, kodėl K. Bendrija neremia šandieninių liaudies išnaudotojų Lietuvoje? Kas nepasitenkina "perrašytosios" istorijos vadovėliais ir neužsipila savo akių pigios propagandos smėliu, tas turi pripažinti, kad Lietuvos Katalikų Bendrija visais laikais — ir caro priespaudoje, ir nepriklausomybės metais, ir hitlerinėje okupacijoje, pokario metais ir dabar turėjo ir turi savo nu-garkaulį.

Vengdamas tikrovei pažūrėti į akis, Anilionis idiliškai vaizduoja dabartinę religinės laisvės padėtį Lietuvoje. Bet jeigu taip, kam tada perspėti "visas suinteresuotas įstaigas ir pareigūnus", kad "būtina griežtai laikytis tarybinį įstatymų, kurie garantuoja galimybę tikintiesiems tenkinti savo religinius poreikius"? Argi tai nereiškia, kad ne šito minimumo dažnai nepaisoma?

Maskvos religijų reikalų tarybos įgaliotinis Lietuvoje, vesdamas stručio politiką, problemų nemato, todėl jų savo straipsnyje ir negvildo. Ar tai jam padės ilgai išlaikyti Maskvos pasitikėjimą, sunku pasakyti, nesant pranašų. Perskaicius jo straipsnį, vis dėlto nesunku pasakyti, kad jis labai norėtų jį išlaikyti. Ir dėl to reikia imti labai rimtai Anilionio perspėjimą Nijolei Sadūnaitėi, kunigams Antanui Jokūbauskui ir Juozui Zdebskiui, kurie šiame straipsnyje suminėti pavardėmis. Lmb.

A+A

MARIJONAI GIEDRAITIENEI

mirus Lietuvoje,

reiškiamame nuoširdžią užuojautą jos dukrai ELENAI KISONIENEI, visai jos šeimai ir artimiesiems —

A. D. Bajorinai V. A. Kėžinaičiai
A. I. Zalagėnai B. S. Prapakai T. B. Stanuliai

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Žymus karininkas - sovietų šnipas

Vokietis Dieteris Gerhardtas slaptoje sovietų tarnyboje

J. VAIČELIŪNAS

Raudonoji Maskva yra didžiausias šnipinėjimo centras pasaulyje. Tą šnipinėjamą daugiausia atlieka pačios Maskvos šnipai — ambasadų pareigūnai įvairiose pasaulio valstybėse. Tokių šnipų kasmet po keletą ar net kelio-likis išsiveja į Maskvą iš įvairių pasaulio kraštų. Paskutiniu metu iš Bengladešo buvo išvaryta net 18 sovietinių šnipų — Maskvos ambasados tarnautojų. Maskvos ambasados labai gausios savo tarnautojais, nes didesnę jų dalį yra šnipai. Jiems šnipinėti yra lengva: esamo krašto Saugumas negali jų suimti, nes yra ambasados tarnautojai — diplomatai. Tokius diplomatus galima iš savo krašto tik išvaryti. Kai tokius šnipus išveja iš vieno krašto, Maskva juos paskiria į kitą tokioms pat pareigoms.

Kai tokie pareigūnai — šnipai pereina 15-20 kraštų, išsitarauja pensija, o gal ir herojaus ženkluką. Juk yra maskvinių komunistų, kurie nešioja po 4-6 herojaus ženklukus. Pats Brežnevas nešiojo po 4 tokius ženklukus, o kartais užsikabindavo ir 6. Kitų kraštų spaudos karikatūros Brežnevui ant abiejų atlapų pažymėdavo po 4 tokius ženklukus. Atseit, jis jau 8 kartus herojus.

Nors sovietai herojaus ženklukus duodavo už karinius pasizymejimus, bet, matyt, duodavo už pasizymejimus ir kito-se darbo šakose.

Sovietų tarnyboje

Maskva savo šnipinėjimo tikslams panaudoja ir laisvojo pasaulio šnipus, ypač tokius, kurie yra godūs pinigams, menkaverčiai tautiečiai ar piliečiai.

Paskutiniu metu pasaulio spaudoje praskambėjo Dieter Gerhardt pavardė. Jis yra vokietis, visą laiką tarnavęs P. Afrikos karo laivyno ir šnipinėjęs Maskvos naudai.

D. Gerhardtas, pasak "Toronto Star" 1983.XII.11, buvo aukšto laipsnio P. Afrikos karo laivyno pareigūnas, 48 metų amžiaus, gimęs Vokietijoje, Berlyne. Vaikystėje karojo su tėvais atvyko į P. Afriką. Jo tėvas buvo architektas, palankus naciams, todėl II D. karo metu buvo uždarytas koncentracijos stovykloje. Sūnus buvo palankus komunistams. Jis, 16 metų jaunuolis, jaunimo teismo buvo nubaustas šešiais nendriniais rykščių kirčiais už automobilio pavogimą ir ketverių metų išsiūstas į auklėjimo įstaigą netoli Simons-town karo laivyno akademijos. Čia jis tą mokyklą baigė su pagyrimu, gaudamas garbės kar-dą. Jam susidarė palankios sąlygos patekti į karo laivyną.

1956 m. jis buvo nusiųstas į karo laivyno inžinerijos kolegiją Plymouth, Britanijoje. Čia jis vedė Janet Coggin, vieno turtoolio podukrą. Tas jam padovanojo "Rolls Royce" automobilį ir įvedė į turtingesnių žmonių ratelį.

Karjeros laiptais

Gerhardtas greitai lipo karjeros laiptais. Kadangi Britanija ir P. Afrika palaikė glaudžius ryšius, Gerhardtas dažnai keliaudavo Britanijon ir turėjo progos pamatyti ne tik Britanijos, bet ir Atlanto Sąjungos karo laivyną, jo ginklus. 1964 m. būdamas Portsmoutho ginklavimo mokykloje, nuvyko į Londoną ir užsuko į sovietų ambasadą, kur pasižadėjo dirbti kaip šnipas. Sovietai jį mielai priėmė ir kurį laiką jį bandė. Vėliau jam davė specialų foto aparatą, su kuriuo galėjo atlikti jam skirtus šnipinėjimo uždavinius: nufotografuoti svarbesnius ginklus, planus ir pan. Sovietai jam davė daug pinigų. Savo žmonai jis sakė daug pinigų laimėjęs akcijų-šerų prekyboje.

1968 m. buvo paskirtas karo laivyno atstovu Londone prie P. Afrikos ambasados. Čia jo žmona Janet, lyg nujausdama vyro likimą, paliko jį, pasiimdama su savimi visus tris vaikus.

Kaip karo laivyno atstovas, Gerhardtas pradėjo rinkti specialistus, kurie dirbo anglų povandeninių laivų branduolinių ginklų programoje. Jis tik-

rino kandidatus, kurie buvo nepatenkinti savo tarnyba ir norėjo daugiau pinigų. Gerhardtas nemažai tų pavardžių pasiuntė sovietams ir tuo palengvino jiems šnipinėjimo darbą.

Greitai Gerhardtas grįžo į Cape Town ir buvo paskirtas P. Afrikos ministerio pirmojo karinio patarėjo ir Simonstown karo laivyno bazės viršininku. Ši karo laivyno bazė yra viena svarbiausių strateginių atžvilgiu pasaulyje, nes pro tą bazę plaukia laivai į Atlanto ir Indijos vandenynus. Gerhardtas palaikė ryšius su Anglija ir Atlanto S-gos laivynu.

Gerhardtas kartą pasiuntė sovietams daug naudingų žinių: apie jūrų raketų sistemą, povandeninių laivų suradimo sistemą, Atlanto S-gos gynybos sistemą karo atveju ir keletą kitų svarbių karinių paslapčių. Falklando salų konflikto metu Gerhardtas turėjo progą per Maskvą patarnauti Argentinai. Dėl to anglai neteko 3-ju karo laivų: "Sheffield", "Coventry" ir "Antelope". Maskva tuo patarnavimu Argentinai bandė ją patraukti į savo pusę.

Antros vedybos

Gerhardtui pagaliau nusibodo vienam gyventi — paprasė sovietus surasti jam žmoną. KGB pakvietė jį į Šveicariją ir čia supažindino su Ruth Johr, vieno advokato sekretore, kalbančia 5-mis kalbomis. Netrukus jiedu susituokė. Dabar jie augina 6-rių metų sūnų Gregorių. Ruth padėjo savo vyrui špionažo darbuose. Ji dažnai važinėjo į Šveicariją, nuveždama sovietų agentui filmus ir dokumentus, pavogtus jos vyro.

Prieš porą metų Garhardtas norėjo pasitraukti iš tų nemalonių šnipinėjimo darbų, bet sovietai su tuo nesutiko. Jo žmona Ruth kartą pasakė savo giminaitėi, kad ji pateko į tokia žiauria padėtį, iš kurios nebeįmanoma pabėgti.

Vis dėlto Gerhardtas ruošėsi pasitraukti iš kariuomenės ir rengėsi vykti į JAV. "Syracuse" universitetai studijuoti verslo bei siekti magistro laipsnio. Dažnai nuvykdavo atostogų į Londoną. Kartą čia jis gavo Kanados pasą, su kuriuo nuvyko į Vieną ir Maskvą, kur iš sovietų žvalgybos gavo naujų instrukcijų. Kodėl jis į Maskvą vyko su Kanados pasu, o ne su P. Afrikos — nežinia.

Laimės galas

Gerhardto laimė pasibaigė 1982 m. Vienos KGB centro pareigūnas atvyko į V. Vokietiją, paskambino JAV ambasadai ir pareiškė norįs pabėgti iš Sovietų Sąjungos; sakė turįs svar-

bių dokumentų ir pavardes Vakarų agentų, dirbančių sovietų naudai. Tame sąraše buvo ir Gerhardto pavardė. Gerhardtas tuo metu laukė vizos į JAV. Vizą gavo ir išvyko į JAV, nes 1983 m. sausio mėnesį turėjo pradėti studijas.

1983 m. sausio 8 d. Gerhardtas jau buvo Amerikoje, sėdėjo Syracuse viešbučio kambaryje ir girkšnojo stipresnį gerimą kartu su čia surastu nauju pažįstamu. Staiga atsidarė durys, įėjo FBI kontržvalgybos pareigūnai ir jį suėmė. Tas jo "naujas draugas" taip pat buvo žvalgybos agentas. Gerhardtas buvo atgabentas į Vašingtoną ir ištardytas. Jis prisipažino prie savo negarbingų darbų ir davė detales, ką jis yra perdavęs Maskvai. Vėliau jis buvo nugabentas į P. Afriką, Cape Town, kur buvo dar smulkiau tardytas ir apkaltintas.

Jo žmona Ruth taip pat buvo suimta už šnipinėjamą sovietams. P. Afrikos įstatymai špionazą priskiria prie 3-ju didžiųjų nusikaltimų.

P. Afrikos teismas Capetown mieste, nagrinėjęs suimtuosius šnipus, bylą 45 dienas, nubaudė Gerhardtą kalėjimu iki gyvos galvos, o jo žmoną — 10 metų.

Teismo metu paaiškėjo, kad abu Gerhardtai turėjo kanadiškus pasus ir keletą metų keliavo po pasaulį. Kaip jiedu gavo Kanados pasus, pastarosios žvalgybiniai agentai atsisakė duoti paaiškinimus.

Paskelbęs teismo sprendimą, teisėjas George Munnik sukvietė spaudos atstovus ir pareiškė, kad teismas nepatikejo kaltinamųjų pasiteisinimui esą draugiška šalis skatinusi juos teikti sovietams klaidingas žinias. Iš sutelktų dokumentų esą buvo aišku, jog Gerhardtas perdavė Maskvai planus kelių slapčių ginklų, Atlanto sąjungos gynybos planus, pranešė Argentinai apie britų laivų pozicijas Falklando salų karo metu. Teismas taipgi nepatikėjo Gerhardto žmonos pasiteisinimui esą ji buvo įsitikinusi, kad dirba kontržvalgyboje, nes taip tvirtinęs jos vyras.

Nuteistųjų advokatas John van Niekerk pareiškė apeliuosis teismo sprendimą.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

AUGUSTINIJONŲ ŠV. MARIJOS ŠVENTOVĖ VILNIUJE sovietinės okupacijos paversta sandėliu. Ji yra Savičiaus gatvėje už Šv. Kazimiero šventovės (dabar — ateizmo muzėjaus). Pastatyta XVIII š. Tėvai augustininijonai 1808 m. ją perleido Vilniaus universitetui. Caristiniais laikais paversta cerkve. Kurį laiką tarnavo masonių ložei. Žlugus caro valdžiai, grąžinta katalikams. Po II D. karo vėl atimta sovietinės valdžios ir paversta sandėliu

A+A

STASYS LOZORAITIS

1898 — 1983

Lietuvos respublikos vyras: užsienio reikalų ministras (1934-1938), nepaprastas Lietuvos pasiuntinys ir įgaliotas ministras Italijoje (1939-1940), Lietuvos respublikos diplomatinės tarnybos užsienyje šefas (1940-1983).

Lietuvių tauta pagarbiai prisimena ir liūdi netekusį išklaus valstybininko.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė reiškia nuoširdžią užuojautą velionies žmogui p. VINCENTAI LOZORAITIENEI, sūnui — Lietuvos atstovui prie Šv. Sosto STASIUI LOZORAIČIUI, jn., sūnui KAZIUI LOZORAIČIUI su šeima ir visiems giminėms bei artimiesiems —

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba

A+A

KAZIUI MARČIUKAIČIUI

mirus,

jo žmoną JADVYGĄ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

Kanados Lietuvių Bendruomenės

Otavo apylinkės valdyba ir nariai

Mielam lenkimiškiui

A. a. POVILUI VINDAŠIUI

užbaigus šios žemės kelionę, giliai užuojautą reiškiamame jo brangiai žmonelei EMILIJAI, sūnams — POVILUI ir ALFONSUI, dukrelei VIRGINIJAI ir visiems artimiesiems —

Br. J. Staniai

D. P. Stukos

St. K. Mileriai

Hamilton, Ont.

A+A

PAULIUI VINDAŠIUI

mirus,

jo žmoną EMILIJĄ, sūnus — PAULIŲ ir ALFONSA, dukrą VIRGINIJĄ ir plačiai jo giminę nuoširdžiai užjaučiame —

Jonas Vėlyvis ir šeima

Mylimam tėveliui

A+A

JUOZUI AUŠTRAI

Bostone mirus,

dukterį IRENĄ ŽEMAITIENĘ, jos vyrą ALGĮ ir kitus gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —
V. R. Stabačinskai B. Končienė
K. G. Budreckai O. Grigaravičienė

MYLIMAM TĖVELIUI

a. a. JUOZUI AUŠTRAI

mirus Bostone,

dukrą IRENĄ ŽEMAITIENĘ ir jos vyrą nuoširdžiai užjaučia —

Bronius Mackevičius

A+A

JUOZUI AUŠTRAI

Amerikoje mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiamame jo žmonai ADELEI, dukrai IRENAI ŽEMAITIENEI ir jos vyrui ALGIUI, sūnams — EDŽIUI, ALIUI, PAULIUI su šeimomis —

B. J. Bedarfai

O. J. Bučiai

L. V. Lenauskai

L. R. Šarkai

A. A. Sukauskai

A. J. Stukai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniskai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

VYTAUTAS VOLERTAS

Valdžia ir garbė

Vos prasidėjus 1484 metams, iš Trakų ar iš Vilniaus — tikrai nežinoma — pajudėjo rogių vilkstinėlė. Tikslas buvo Krokuva, esanti už 625 kilometrų, tiesia oro linija matuojant, o keliais — žymiai toliau. Ši vilkstinė pasiekė Merkinę, kurioje, bendrai medžioklei apylinkės giriose ruošdamiesi, susitikdavo ir apsidodavo pusbroliai Vytautas Didysis ir Jogaila. Pirmasis, galingas Lietuvos valdovas, garsaus vardo žmogus Europoje, tuo laiku buvo miręs prieš 54, antrasis, Lenkijos karalius, prieš 50 metų. (Kas šiandien yra pasiekęs šešias dešimtis amžiaus, tam 54 ir 50 metų atrodo visai trumpas laikotarpis). Reikia spėti, kad keleiviai Merkinėje nakvojė, nes už jų jau blizgėjo sniege įrašyti 80 kilometrų. Žiemos metu, nors gerai ir dažnai keičiamas arkliais, turėjo praeiti visa diena, nes vidutiniškai 10 km į valandą yra nemažas greitis. Iš Merkinės išvyko Gardinai, ir kuri vėl reikėjo nušliaužti 80 km.

Vienose rogėse sėdėjo motina su dviem jaunuoliais. Tai Didžiojo Lietuvos kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Kazimiero, Jogailos sūnaus, žmona Elzbieta ir du jos vaikai — Jonas Albrechtas, virš dvidešimties, ir Kazimieras, arti dvidešimt šešerių metų amžiaus. Kazimieras sunkiai sirgo kažkur užsikrėtęs džiova. Kelionė ryžtasi dėl šios ligos, nes žiemą klimatas Krokuvoje esti švelnesnis.

Aišku, žymius keleivius lydėjo tarnai ir apsauga, be to, jų karališkosios rogės turėjo būti geresnės už mums žinomas — erdvios, dengtos, gal net taukų, aliejus ir medžio kūrenimu apšildomos, dūmams rūkstant ir nemalonaus kvapo tvaikui sklindant. Kelionė vargino, lagonis po dviejų dienų ir 160 km nusilpo. Todėl buvo sustota Gardino pilyje poilsui.

Tuo laiku Gardinas, svarbus miestas, priklausė Trakų vaivadijai. Prieš keliasdešimt metų Vytautas Didysis ten pastatė tvirtą, penkiakokštę, mūrinę pilį, iš pietų ir vakarų apjuosą Nemuno, rytuose saugojamą beveik neprieinamą, stataus ir aukšto slaito, šiaurėje ribojamą Gardenos upės. O Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Kazimieras pilies ribose tik baigę įrengti prabangius rūmus ir Gardino pilį paskelbė karališkąja piliimi. Iš Krokuvos atvykęs, nuo biurokratijos pasislėpęs, joje karalius praleisdavo ištisus mėnesius. Ten kasdien lankydavosi įvairūs Europos kilmieji.

Kelionė iš Gardino Krokuvon buvo atidėliojama, karalaitis Kazimieras, silpo, sausio 25 jį dar matė Žemaičių seniūnas Jonas Kęsgaila, bet ketvirtadienį po Pelenų dienos, šių laikų kalendoriumi kovo 4, užgeso. Mirusiojo karstas grįžo tiesiai į Vilniaus katedrą ir buvo palaidotas karaliaus Kazimiero išrengtoje koplyčioje, sau pačiam ir savo šeimai skirtoje.

Jo kūnas ten išbuvo beveik 500 metų, katedrą užpilant potvyniams, naikinant gaisrams, plėšiant Rusijos caro kareiviams. Tik paskutinė nelaimė, bolševikų okupacija, 1953 m. jo karstą ištrėmė, pačią Vilniaus katedrą paversdama auditorija, prieš tai nuo jos fasado viršaus nukėlusį šventųjų statulas. O šv. Kazimiero šventovėje Vilniuje įrengė antireliginį muziejų. Verta priminti, kad Vilniaus

katedra yra didelės reikšmės ne tik kaip šv. Kazimiero kapo vieta, bet ir kitais istoriniais požūriais, pradėta statyti Jogailos.

Karalaitis Kazimieras, gerai išmokslingas, laikytas labai gabiu, turėjo perimti tėvo sostą. Šios valdžios ir garbės Dievo valia išvengęs, 1521 m. po piežiaus Leono X jis buvo paskelbtas šventuoju. 1636 m. po piežius Urbonas VIII jo globai pavedė Lietuvą, o 1948 m. po piežius Pijus XII — visame pasaulyje esantį lietuvių jaunimą.

Dėl pastabų

Katalikai tikime, tiki ir daugelis kitų krikščionių, ypač Bizantijos įtakoje išsivysčiusių, šventųjų bendravimą, kuris įjungia anksčiau išėjusius ir, mūsų nuomone, dorai gyvenusius artimuosius bei pažįstamus. Man nėra keista ir neatrodo ligota, kai kas baugiai ar nustebejęs išsitaria apie glaudų kontaktą maldos keliu su mirusiu. Jei pripažįstame nemirtingą sielą, kartu prileidžiame, kad jai yra galimybių peržengti fizinio pasaulio ribas. Bet viešai deklaruotą šventumą mažai kas drįstų aiškinti, nebent jaustis turįs gilų pasirušimą tai temai ir ypatingą Dievo dovaną. Todėl liudijimas šv. Kazimierą, užsiminsiu tik labai kasdienes pastabas, skleidžiamas skubotai ir mažai svarstant.

Pražūties išvengusiam mirusiam tautybė neegzistuoja, nes tobulėsnių aplinkoje užtvaros tarp žmonių išnyksta. O Katalikų Bendrijos šventasis, suprantant Kristaus misijos visuotinumą, yra lygiai artimas ir pasiekiamas jį žinančiam ir jo nežinančiam, bet pagalbos reikalingam. Mums, dar žemės dulkėse vaikštantiesiems, kai kuriais atvejais tenka su tautybės skaitytis, ir, ties ja sudodami, nebūsime laikomi lengvabūdziais. O kartais, ką aplenkdam, net atrodytume nerūpestingais.

Dažnokai girdimus, išsitarimus perdusiu vieno jauno kunigo, pakviesto kalbėti minėjime, viešu pareiškimu: šv. Kazimieras su mūsų tauta nieko bendro neturėjo — jis priklausė lenkam.

Šventojo tėvas buvo Jogailos ir kunigaikštystės Alšėnaitės sūnus, lietuvis be priemaišų. Motina — habsburgaitė, imperatoriaus duktė iš Austrijos. Taigi kilmėje lenkiškumas net dulkėse nėra įsibrovęs. Ar šv. Kazimieras mokėjo lietuviškai, nežinome. Bet jo tėvas tarnus iš Lietuvos į Krokuvą atsivežė, kad turėtų į ką sava kalba prašnekti. Šventasis paskutinius savo gyvenimo septynis mėnesius praleido Vilniuje ir Trakuose. Tuo būdu ryšio su lietuviais ir su jų kalba išvengti negalėjo. O išvežioje patyrėme, kad retkarčiais daug susilaukiame iš lietuviškai nekalbančių mūsų kilmės žmonių, ir išmokome, jog nė vieno jų negalime atimesti, nors šv. Kazimierui kai kas taiko skirtingus principus. Tiesa, jo tėvas, lietuvis, buvo Lenkijos karalius — to nepaieigiama. Bet šiandien turime lietuvių, užimančių augstas pareigas JAV ir Kanados visuomenėse. Ar todėl jų vaikus pasmerkime?

Antrą būdingą pastabą nusarkysiu vieno savo kaimyno žodžiais: šv. Kazimierą lenkai išskėlė savo naudai.

Šventasis pradėjo garsėti prie jo karsto Vilniuje išmelsdama auditorija, prieš tai nuo jos fasado viršaus nukėlusį šventųjų statulas. O šv. Kazimiero šventovėje Vilniuje įrengė antireliginį muziejų. Verta priminti, kad Vilniaus

vysk. Radvila su katedros klebonu vyko Romon asmeniškam liudijimui. Žinias apie šv. Kazimierą rinkti popiežius pavedė benediktinui italui. Vilniaus jėzuitai pirmieji organizavo šventajam akademijai, turėjo perimti tėvo sostą. Šios valdžios ir garbės Dievo valia išvengęs, 1521 m. po piežiaus Leono X jis buvo paskelbtas šventuoju. 1636 m. po piežius Urbonas VIII jo globai pavedė Lietuvą, o 1948 m. po piežius Pijus XII — visame pasaulyje esantį lietuvių jaunimą.

“Darykite, kaip išmanote, bet lenkai vis tiek per Vatikaną skelbs, kad šv. Kazimieras yra jų karalius”, — mane perspėjo du asmenys Niujorke.

Negalime laiduoti, kad kas nors ko nors karaliumi neapšauks. Tai sėdėti ir nieko neveikti? Gyvenimas tinginių negloboja. Kas dykumoje tūno ir snūduriuoja, laukdamas priartėjancio kalno, visą amžių saulėje keps, šešelio neatgavintas. Stengtis reikia, ir stengiamės.

I mūsų rūpesčius neįeina šv. Kazimiero paveržimas iš lenkų, draudimas kitoms tautoms jį garbinti ar savinamasis viso pasaulio katalikams priklausantis vertybės. Mūsų tikslas prieštarauja šiam klaidingam supratimui. Jis yra platesnis šventojo atskleidimas kiekvienam žmogui, naudojant emocijų neiškreiptus istorinius faktus.

Patys lietuvių šventojo gerai nepažįsta. Tai ryšku minėtose, dažnai girdimose pastabose. Todėl reikia parūpinti visiems prieinamų žinių sava kalba, reikia dažnai ir platus šv. Kazimiero nagrinėjimo kunigų pamoksluose. Kitų tautų nariai su juo dar mažiau susidūrė. Komitetas stengiasi paruošti lengvai skaitomos literatūros ir moksline pobūdžio darbų lietuviškai ir šešiomis kitomis kalbomis. Siekiame Vatikano pašto ženklų, kaldiname medali, paruošiame straipsnių svetimkalbėje spaudoje. Šventieji, yra visiems karaliai, dedės ir broliai, tačiau ir jie turėjo savo kilmės, nei užtušiuojamas, nei sufabrikuojamas, tik kartais ne kiekvienam žinomas.

Sukakties ženklas

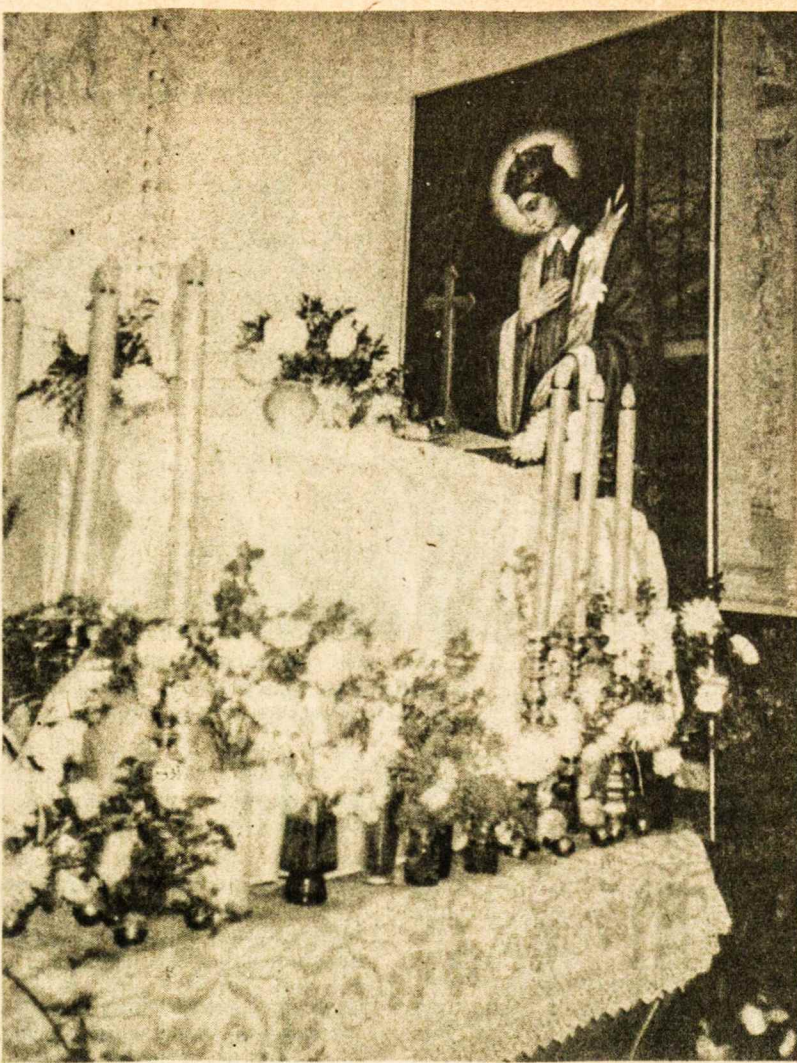
Pusė tūkstančio metų — jau žymus brūkšnyš net žemės plutos amžiuje. I šv. Kazimiero mirties sukaktį reikia žiūrėti tarsi į palaimingą, perspėjančią, raginančią progą su rimtumu aplink pasižvalgyti ir giliau pamąstyti.

Šv. Kazimiero gyvenimo ir mirties aplinka šiandien beveik nesuprantama. Pasaulis sumazėjo, pakito, susijaukė, nedžiuginamas tikinčio ir netikinčio. Technika, tada vos egzistavusi, išaugo tarsi piktulė ir užstelbė dvasinę pažangą. Lietuva, dar stiprus politinis vienetas prieš penkis šimtus metų Europoje, šiandien valstybinė prasme neegzistuoja. Kaikuriuose šalyse didelė dauguma dvasiškijos — mano galvojimu — pašaukimą keičia į profesijas, o kartais tik į administratorių amatą. Dievas prievarata stumiamas kapian. Pagausėjo žudynės politikoje, karo frontuose, didmiesčių gatvėse, motinų paširdžiuose. Žmogus virsta tuščiaaviduriu lukštu, suprantančiu vien duoną su žaidimais, ir eina romėniškan cirkan, kuriame prieš jo akis yra plėšomos dorovės sampratos.

Ir štai šv. Kazimiero mirties sukaktis, kurią mes pirmieji pastebime. Ka ji taria?

Man atrodo, kad turėtume matyti perspėjantį užrašą — šių dienų kelias yra pavojingas. Kam prigimtis davė protą, tasai privalo juo naudotis. Išmintimi remdamiesi, galėtume suprasti, kad anglosaksai, kurių įtakoje šiuo metu esame, daugiau pritaria savo tradicijai, kaip Evangelijai. Demokratija, kurioje laisvė nustojo savo prasmės ir kvėpuoja ne žmoniškumu, bet įstatymo raidėmis, buvo sukurta lordams, ne kolonizuotiems kraštams. Paskutiniams buvo leista patiems save niekinti šia bedvase demokratija, nepažįstant moralės, viską

(Nukelta į 5-tą psl.)

Šv. Kazimiero karstas Vilniaus šv. Petro ir Povilo šventovėje. Prie karsto — jo paveikslas. Nuotrauka daryta 1983 metų vasara

Karalailčio pėdsakai Vilniuje

Šv. Kazimieras ir lietuvių prieglauda. Garsioji “Kaziuko mugė”

STEPAS VARANKA

Vilniuje, Subačiaus gt. 16 nr., po I D. karo veikė lietuvių berniukų našlaičių ir vyresniųjų gimnazijos mokinių prieglauda. Ji užėmė keletą pastatų ir didelį kiemą, kurio slėnyje buvo paslaptinė požemija. Toje prieglaudoje 1922 m. kovo mėnesį šv. Kazimiero dienos išvakarėse prieglaudos ligineris įvyko ilgai komentuotas dalykas. Tada prieglaudoje siautė kažkokia epidemija. Jos ligineris sirgo 10 vaikų. Sakoma, kad naktį į kovo 4 d. vaikai regėjo šv. Kazimierą, kuris šypsojosi ir tarė: “Kai pabusite rytoj, būsite sveiki ir linksmi”. Taip ir įvyko. Sergantieji vaikai už dviejų dienų buvo perkelti į pagrindinio pastato kambarius. Ligineris tuomet lankė ir sergančiais vaikais rūpinosi dr. J. Basanavičius.

Apie minėtą įvykį ilgai buvo kalbama toje prieglaudoje, bet jis giliau nebuvo tiriamas ir laikomas vaikų fantazija. Prieglaudoje gyveno ir vėlesnis Vytauto Didžiojo gimnazijos auklėtinis Boleslovas Macutkevičius.

Laiškas, kuris nebuvo išspausdintas

“Šviesa” apkaltino, bet kaltinamiesiems atsakyti neleido. Faktai iš “LKB Kronikos” 59 numerio

Girdžiai. (Jurbarko raj.). 1983 m. birželio 29 d. Girdžių klebonas kun. Viktoras ŠAUKLYS parašė raj. laikraščio “Šviesa” redakcijai tokio turinio raštą: “Jūsų redaguojamame laikraštyje A. SVIRBUTAVIČIŪTĖ prifantazavo nebūtų dalykų. 1983 m. birželio mėn. per tris numerius (70, 71, 72) apšmeižė mane ir iškoliojo bažnyčios tarnautoją I. JASIULYTĖ.

Korespondentė apkaltino kleboną baisiais dalykais: jis buvęs miškininkų ryšininku, laimėjęs tarybinių piliečių žudymus, Mišias laikęs už žuvusius banditus, žodžiu, jo praeiti gaubianti raudona skraistė. Tikrai siaubingi kaltinimai.

Iš trijų štai kaip buvo. Tardytojas iš kailio nérési, kad sulipdytų man bylą. Du kartus vedė į teismą, bet tribunolas abu kartus nerado įkalčių ir atsakė teisti. Teko primetąjį straipsnį nurąšyti.

Jeį korespondentė būtų rūpėjusi tiesa, ji būtų paskaičius bylą, o nefantazavus ir nebūtų dalykus rašiusi. Deja, ateistinė neapykantai nesvarbu tiesa.

Bažnyčios tarnautoją I. JASIULYTĖ kaltina artimo meilės neturėjimu. Tam įrodyti ima tokį atsitikimą. Kai gyvenome Šiupelių parapijoje, ten medicinos punktą neturėjo felčerio. Tada kolūkiečiai atėdavo vaistų susibūvę pas JASIULYTĖ. Atėjo ir pilietis J. P., o JASIULYTĖ pasakiusi atėjusia: “Einame į bažnyčią, o paskui suleisiu

Vilniaus katedroje, prie kurios jaunas karalaitis melsdavosi, Vilniaus krašto lietuviams lenkų okupacijos metais nevisada buvo leidžiama turėti savo pamaldas. Tik tai kaip bene 15 metų joje išsilaukė lietuviškos gegužinės pamaldas, kuriose dalyvaudavo šimtai lietuvių jaunimo ir daug lietuvių visuomenės — kartais netilpdavo katedroje. Stipriai ir labai imponuojančiai skambėdavo kun. Pr. Bieliausko balsas.

Šv. Kazimiero dieną Vilniuje kasmet būdavo rengiama “Kaziuko mugė”. Lukiškių aikštėn suvažiuodavo tūkstančiai ūkininkų ir smulkių prekybininkų iš viso Vilniaus krašto. Populiariausios prekės būdavo įvairių spalvų ir dydžių sausainiai — širdelės, Smurgainių riestainiai (“bažnyčios”). Mugė lankydavosi daugiausia jaunimas, kuris domėjosi ypač spalvotomis širdelėmis. Mugėje būdavo ir kitokių pramoginių dalykų, pvz. dresiruotų lokių iš Smurgainių “akademijoms”. Toji mugė trukdavo tris dienas ir būdavo visų tautybių šventė.

Kad bažnyčios tarnautoja pakalbino vaiką į bažnyčią, tai laikraštis iškoliojo I. JASIULYTĖ, išvadindamas ją “juodąja burtininke”, o kokią vardą nusipelnė tie, kurie gąsdina mokinius ir elgesio pažymius mažina?

Jaunimas lanko bažnyčią todėl, kad Kristus žada gyvenimą po mirties. O ką žada ateistai? Nieko, išskyrus sunykimą ir amžiną išnykimą, o žmonės nori ir mirę gyventi. Todėl ir kratosi skurdžių ir tuščių ateistinių paistalų.

Žinau, kad šio pasiteisinimo Jūs neatspausdinsite, nes dar nebuvo tokio atsitikimo, kad apšmeižtą bažnyčios tarnautoją būtų buvę leista spaudoje pasiteisinti ar šmeižtą atšaukti”. (Tekstas sutrumpintas — Red.).

Helsinkio aktas ir Lietuvos byla

DR. KAZYS ŠIDLAUSKAS

Noriu atsiliepti į “T2” 1983 m. 48 nr. išspausdintą išsamų J. V. Danio straipsnį apie Helsinkio aktą ir Lietuvos bylą, kurį atrodo, iššaukė mano Algimantui Gečiui padarytos pastabos.

J. V. Danys sako, kad “sunkių stiliumi parašyti politiniai dokumentai (tokiu jis laiko Helsinkio aktą), eiliniams skaitytojui yra sunkūs ir nuobodūs”. Todėl jis pasitenkina komentatorių ar vadovaujančių asmenų pareiškimais, kurių jis yra labai daug surinkęs, nors retkarčiais pacituoja ir paties Helsinkio akto paragrafus arba jų dalis.

Atrodo, kad aš tą Helsinkio aktą būsiu pavadinęs teisiniu dokumentu, bet jokių būdu neaiškindamas, kad tas Helsinkio aktas yra tarptautinė sutartis, o tik principų deklaracija. Manau, kad ir tarptautinė principų deklaracija turi būti surašyta teisine kalba “sunkių stiliumi”, anot J. V. Danio, bet toks stilius paties dokumento dar nepadaro tarptautine sutartimi.

Straipsnio autorius J. V. Danys sako, kad Helsinkio aktas esąs taip suredaguotas, kad jame kalbama tik apie dabartį ir ateitį. Tačiau J. V. Danys, cituodamas dalį Helsinkio akto, VIII-jo principo pabaigą apie visoms tautoms pripažintą laisvo apsisprendimo principą, paminėjęs jo straipsnio paskutinį sakinį, kuriame sakoma, jog susitariančios šalys “taip pat pripažįsta” šio principo pažeidimo bet kurioje formoje pašalinimo svarbą.

Negaliu suprasti, kodėl J. V. Danys rašo, kad ir šitoks posakis Helsinkio akte turėtų liesti tik ateitį, o ne praeitį. Juk kalbama apie šio principo pažeidimo pašalinimą, kuris galėjo įvykti tik praeityje, bent kiek tai liečia Baltijos valstybes.

VLIKO ir PLB atstovų pasitarimas

PAREIŠKIMAS

VLIKO ir PLB valdybų sudarytų komisijų nariai 1983 m. gruodžio 17 d. turėjo Čikagoje pirmą pasitarimą jų veiksmų santykiams išlyginti ir darbams suderinti.

Komisijų pasitarimai vyko tautos laisvę atgauti didelio rūpesčio dvasioje. Pasitarimų dalyviai sutarė:

1. VLIKas ir PLB savo tarpusavio santykius grindžia lietuviško solidarumo dvasia ir abipuse pagarba jų vykdomiesiems darbams.

2. VLIKas ir PLB nesikiša į vienas kito organizacijos pagrindus.

3. VLIKO ir PLB pareigūnai vengia žeminti vieni kitų garbę ir autoritetą.

4. VLIKas ir PLB valdybos, reikalauj esant, tariasi Lietuvos laisvinimo klausimais ir su tuo surištos veiklos derinimu.

5. VLIKO ir PLB bendradarbiavimas ir veiklos derinimas vykdomas per jų valdybas ar valdybų atstovus.

6. VLIKO ir PLB valdybų sutarimu kviečiamos veiksmų konferencijos White Plains konferencijos 1974 metų tvarka.

Komisija paliko eilę klausimų svarstyti kitam pasitarimui.

Šie susitarimai perduodami tvirtinti VLIKO ir PLB valdyboms.

VLIKO komisijos nariai
Liūtas Griniū, pirm.
Teodoras Blinstrubas
Vladas Šoliūnas
PLB komisijos nariai
Algimantas Gecys
Kazys Ambrozaitis
Juozas Danys

VLIKO valdyba 1983 m. gruodžio 21 d. šį pareiškimą patvirtino.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W. 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629

Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAŠALINO STUDENTĘ

Irena Šalkauskienė "Komjaunimo tiesoje" 1983 m. gruodžio 10 d. paskelbė ilgą rašinį apie 20 metų amžiaus studentę Jūrą Banevičiūtę, pašalinimą iš Vilniaus konservatorijos. Jos pašalinimas yra susietas su 1983 m. gegužės mėnesį Vilniuje vykusia kun. A. Svarinsko byla. I. Šalkauskienė pasakoja: "Jūrą Banevičiūtę, atsidūrusi prie teismo rūmų, trukdė teismo darbu ir buvo viešosios tvarkos apsaugos pareigūnų ispėta. Tačiau ji nepaisė įspėjimų ir rytojaus dieną vėl pažeidė viešąją tvarką, įžliai elgėsi su milicijos pareigūnais. Konservatorija gavo Vilniaus miesto Lenino rajono narties išrašą, kuriame nurodyta, kad studentė Jūrą Banevičiūtę nubasta už viešosios tvarkos pažeidimą..." Atrodė, ji bandė eiti į teismo salę, bet buvo sulaikyta ir suimta už "viešosios tvarkos pažeidimą". Būsimoji pianistė, matydama, kad jos laukia išmetimas iš konservatorijos, paršė pareiškimą išbraukti ją iš komjaunimo dėl jos su komjaunimo įstatais nesuderinamų įsitikinimų.

KOMITETO POŠEDIS

Konservatorijos komjaunimo komiteto posėdyje J. Banevičiūtė, paklausta, kokie įsitikinimai jai neleidžia būti komjaunuole, atsakė: "Religiniai įsitikinimai". Ji taipgi prisipažino, kad tikėti pradėjo dar Kaune, besimokydama J. Gruodžio aukštesniojo muzikos mokyloje: "Tikėjimas teikia peną mano sielai... Čia randu tai, ko nėra aplinkos gyvenime, buityje..." I. Šalkauskienė cituoja ir kitą drasų J. Banevičiūtės atsakymą, atskleidžiantį išstojimą iš komjaunimo skatinusias priežastis: "Dėl nesėkmių įvykių, kai buvo teisiama kunigas Svarinskas. Manau, kad jis buvo ne teisingai teisiamas..." I. Šalkauskienė pateikia Jūrą Banevičiūtę Edvardo Banevičiaus laiško ištrauką, teigiančią, kad dukrai didelės įtakos turėjo Kaune gyvenanti Butkevičių šeima. Su Povilu Butkevičium skaitytos supažindina pati I. Šalkauskienė. Esą jis, 23 metų jaunuolis, karui pasibaigus 1945 m., studijavo Kauno medicinos institute, parūpindavo medikamentus partizanams, steigė antisovietinį pogrindžio centrą Kaune. Karinis Pabaltijo tribunolas 1945 m. birželio mėnesį P. Butkevičių nuteisė 10 metų laisvės atėmimo. Atlikęs bausmę, jis buvo priimtas į Kauno medicinos institutą ir dabar yra gydytojas, nepažeitęs anuo metinių savo pažūrų. Didelės įtakos jis turėjo ne tik J. Banevičiūtei, bet ir su ja bendrabutyje gyvenusiai Virginijai Narutavičiūtei. Esą jos vengė grupinių susijūmų, nesidomėjo kuro reikalais, tik lietuvių liaudies menu ir etnografiniais koncertais.

DEŠTYTOJOS ŽODŽIAI

Vyr. dėstytoja konservatorijoje Ramutė Geležiniūnė, pasak I. Šalkauskienės, su širdge prisimena buvusį savo studentę J. Banevičiūtę. Mat ji penketais baigė Kauno J. Gruodžio

aukštesniąją muzikos mokyklą, sėkmingai išlaikė stojamuosius egzaminus Vilniaus konservatorijon: "Buvo gera studentė. Darbšti, mėgo groti. O tai juk šitaip svarbu. Aš norėjau ją jaunųjų pianistų konkursui parengti. Pasakiau Jūratei, bet ji pasakė, kad labiau traukia pedagoginis darbas... Nelankė koncertų. Paklausta, kodėl, patraukydavo pečiaais, ir viskas. Jaučiau, kad Jūrą kažkas stipriai laiko, neleidžia būti savi... Į pokalbius nesileisdamavo. Maniau, kad studentiškas gyvenimas patrauks ją savo sumuliu, romantika. Deja..."

EGLUČIŲ PROBLEMOS

Eglučių problemos "Tiesos" 1983 m. gruodžio 13 d. laidoje atskleidžia Vincas Červokas. Jis kalba tik apie naujaitines eglutes, visiškai nutylėdamas kaledines. Jos betgi pradeda masiškai pasirodyti 20 d. dar prieš Kalėdas. Miškininkai kasmet iškerta apie milijoną eglučių, o tai sudarytų maždaug 200 hektarų miško. Viename brandaus eglyno hektare vidutiniškai išauginama apie 350 kietmetrių medienos. Tad iškirstos 200 hektarų eglučių būtų išauginusios ir subrandinusios 70.000 kietmetrių medienos. Tokios žalos iš dalies išvengiama, nes eglutės kertamos žemės ūkiui priklausančiuose miškuose, krūmynuose, plyno kirtimo biržėse, kur neįmanoma išsaugoti pomiško. Miškininkai šventines eglutes bando auginti specialiai parenkamosse įvairių komunikacijų trasose. Tačiau kol eglutė užauga, tenka laukti 6-10 metų. Šiek tiek eglučių gaunama ir iš tankių eglynėlių. Eglutės bandoma pakeisti eglų šakų puokštėmis. Lietuvos gamtos apsaugos draugija kasmet rengia puokščių parodas. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Druskininkų ir Palangos miestų gyventojams eglutės bei šakomis aprūpina prekybos organizacijos. Kitų miestų bei rajonų gyventojams eglutės bei eglų šakas parduoda miškų ūkių įmonės arba jų padaliniai.

PAGALBOS ŠAUKSMAS

"Valstiečių laikraštis" 1983 m. gruodžio 13 d. laidoje paskelbė Klaipėdos rajono "Gegužės pirmosios" kolchozo aštuoniolikos narių pasirašytą laišką: "Apsidžiaugėme, kai mūsų gyvenvietė pasipuošė gražiais Alytaus kombinato gyvenamaisiais namais. Šie namai apšildomi tik skystu kuru. Atėjo šaltieji, o kurenti neturime kuo. Dar rugsėjo pradžioje užsisakėme kurą Klaipėdos dujųfikacijos valdyboje. Deja, iki šiol niekas neatvežė. Susiduriame ir su kita bėda. Skystam kurui skirtos cisternos per mažos. Jose telpa tik 2800 kg, o automašinos atveža po 4200 kg. Tad kur dėli likusių?" Esą būtų geriau, jeigu bendras kuro kiekis, reikalingas kolchozininkų gyvenamiesiems namams šildyti, pagal paraišką būtų atgabentas į paties kolchozo skysto kuro bazę, kuri gali priimti bet kokį kiekį ir bet kokių laikų paskirti gyventojams. V. Kst.

Hamiltono lietuvių bankelis "Talka" prie savo turimų namų pastatydino priestatą — naujas patalpas raštinei. Iškilmingas atidarymas bei pašventinimas įvyko 1983 m. gruodžio 16 d. Iš kairės valdybos nariai: A. Stanevičius, St. J. Dalius, pirm. J. Stankus, miesto valdybos atstovas B. McCulloch, J. Kristolaitis, R. Kontenis, M. Borusienė

HAMILTON ONT

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES ŠVENTĖ pas mus bus minima vasario 12, sekmadienį. Tai dieną bus renkama ir nauja KLB Hamiltono apylinkės valdyba.

DLK ALGIRD KUROPOS šaulės ir šiemet Jaunimo centre suaruos bendras Kūčias. Dalyvavo 60 žmonių. Vadovavo šaulių kuopos vicepir. Alf. Patamsis. Prieš valgi klebonas kun. J. Liauba sukalbėjo maldas ir tarė trumpą žodėlį, apibūdindamas Kūčių reikšmę, kurios lietuviams yra giliai tradicinis ir visur tebešvenčiamos. Pavalgę šaulių suneštų įvairių patiekalų, bendrų Kūčių dalyviai nuėjo į šventovę Bernelių Mišioms.

VYSK. VALANČIAUS MOKYKL 1983 m. gruodžio 18, sekmadienį, Jaunimo centro salėje turėjo savo tradicinę Kalėdų eglutę. Mokiniai atliko 3 v. kaledinę pasaką "Užburtos gėlės". Iš Lietuvos atkeliavęs Kalėdų senelis apdovanojo vaikučius.

N. METŲ SUTIKIMAS, anksčiau Bendruomenė duodavęs didžiulias metų pajamas, dabar pradėjo duoti nuostolį. Ir šiemet čia N. Metų sutikime dalyvavo apgalvotinai mažas skaičius tautiečių. Tam turi būti priežasčių. Jei dabartinės mūsų apylinkės valdybos nebesugeba surengti įdomaus N. Metų sutikimo ir sulaikyti hamiltoniečių nuo važinavimo į Torontą ir kitur, tegu N. Metų sutikimo ruošimą perleisda parapijai ir kuriai kitai krikščinai valdybos organizacijai. Esame ant, ra savo didumu lietuvių kolonija Kanadoje, ir čia, ką nors įdomaus surengus, visada prieina pilnos salės žmonų.

JUOZAS KRIŠTOLAITIS yra paskirtas KLB atstovu į VII Amerikos ir Kanados lietuvių tautinių šokių festivalio komitetą. Šventė įvyksta 1984 m. liepos 1-2 d.d. Klivlande.

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ reikalų, kurios šiais metais bus Hamiltono spalio 6-7 d., buvo sukvietus organizacijų pirmininkų ir apylinkės krašto tarybos atstovų susirinkimas. Sudarytas organizacinis komitetas pasiskirstęs pareigomis: pirm. K. Deksnys, kun. J. Liauba rūpinsis pamaldomis, dr. V. Kvedaras ir muz. D. Deksnys-Powell — koncertu, P. Kanopa — susipažinimo vakaru, K. Mileris ir St. Dalius — spauda, informacija ir leidiniu. Jaunimo vakaro parengimui vadovauja Angelė Krivinskaitė ir Dana Ciparytė. Yra jau užsakytos tam ir didžiosios miesto salės: Convention — susipažinimo šeštadieniui ir Mohawk kolegijos — sekmadienio koncertui. Iškilmingam pamaldom tikimasi gauti miesto katedrą.

I PENSIJĄ iš "Stelco" šio mėnesio gale išėina J. Karalūnas, buvęs hamiltonietis, dabar gyvenantis St. Catharines. Alb. Lukas, J. Pipiras ir L. Borusas. Visi jie įmonėje yra ištarnavę daugiau kaip 35 metus. Jie buvo pirmieji "dipukai" lietuvių ten pradėje dirbti.

RAMONA KOCHANKAITE gruodžio 30 d. ištėkėjo už Abi Rashed. Jungtuvės įvyko AV par. šventovėje, o vestuvių pokylis — "Hillcrest" restorane.

PO OPERACIJOS į namus jau sugrįžo ir gerai jaučiasi L. Gasiūnas. Sunkiai serga Ant. Gurgžys ir Vl. Skvereckas. K. M.

"TALKOS" STATYBOS PABAIGTUVĖS, ilgai laukta, planuota ir diskutuota "Talkos" raštinės statyba buvo užbaigta ir 1983 m. gruodžio 16 d. naujoji patalpa pašventinta. "Talkos" tarnautojos su gėlių puokštėmis, valdybos ir komisių nariai su gėlių žiedais atpauso sutiko atvykstančiuosius atidarymo iškilmėn. Apie tą neeilinį "Talkos" įvykį — statybos darbo pabaigtuves nariai buvo informuoti per skelbimus bei per Hamiltono McMaster universiteto lietuvišką radijo pusvalandį. Tad jau prieš atidarymą į erdvę laukiamąjį kambarį sugužėjo didelis būrys narių su kvietimais svečiais. "Punktualiai 2 v.p.p. "Talkos"

pirm. J. Stankus pasveikino svečius ir narius, pažymėdamas, kad kooperatyvas, pradėjęs darbą su mažomis sumomis, išaugo iki 18 mil. dol. kapitalo steigėjų — E. Lengniko ir kitų dėka. Atidarymo kaspiną perkirpti paprašė miesto valdybos narių Bill McCulloch, kuris pavadavo Hamiltono miesto burmistrą Bob Morrow, negalėjusį dalyvauti. Kaspiną perkirpimui asistavo visi "Talkos" valdybos nariai — J. Stankus, St. J. Dalius, R. Kontenis, J. Kristolaitis ir A. Stanevičius.

Perkirpus atidarymo kaspiną, Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM, atliko liturginį raštinės patalpų pašventinimą.

Sekė sveikinimai, kuriuos pradėjo miesto valdybos narys B. McCulloch, stebėdamasis nauju lietuvių laimėjimu — atlikta statyba, kai kitos kredito unijos dar tebekovoją su finansiniais sunkumais ir negali išbristi iš nuostolių. Dar sveikino G. Woodbridge — Hamiltono Credit Union Chapter pirmininkas, H. Stepatitis — "Paramos" pirmininkas, įteikdamas dovaną su lietuvišku įrašu, dr. S. Cepas — Prisikėlimo kredito kooperatyvo pirmininkas su dovana, E. Rankins — latvių kredito kooperatyvo reikalų vedėjas, buvęs "Talkos" valdybos pirm. Vytautas Leparskas.

Pirm. J. Stankus, padėkojęs sveikintojams ir svečiams, pakvietė visus pašventinti "Svečių" knygoje. Po to visi buvo pakviesti į valdybos posėdžių kambarį, kur p. Petkevičienė paruošė šaunias vaises su vynu.

Be sveikinusių svečių, dar dalyvavo keletas kanadiečių pareigūnų, "Paramos" vedėjas E. Stravinskis, Prisikėlimo kredito kooperatyvo išd. J. Palsys ir vedėjas A. Underys, buhalteris E. Nolan, advokatai Dodson, German, Chrolavičius, Chrolavičiūtė, Juodagalvis-Judd, architektas A. Švedas su savo padėjėjais, rangovas A. Liaukus, apylinkės valdybos pirm. K. Deksnys, kitų lietuviškų organizacijų pirmininkai bei didžiulis būrys "Talkos" narių.

Vėliau atvykusieji tęsė raštinės patalpų apžiūrėjimą iki 7 v.v. Atsilankė apie 300 asmenų, kurie, apžiūrėdami patogias ir modernias raštinės patalpas, džiaugėsi kartu su "Talkos" valdyba atlikta statyba ir padaryta pažanga. Visiems atsilankiusiems buvo apdovanojimas visų patalpų, ir jie buvo pavaišinti. Stašys Dalius

St. Catharines, Ont,

RAMOVENŲ SUSIRINKIMAS. Š. m. sausio 21, sekmadienį, 11 v.r., St. Catharines mieste Tėvų pranciškonų misijos salėje įvyks Niagaros pusiasalio ramovėnų visuotinis narių susirinkimas. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Valdyba

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavoje namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 6%
santaukas 7 1/2%
kasdienines palūkanas
už santaukas 7%
term. indėlius 1 m. 9 1/2%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9 1/4%
90 dienų indėlius 9%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
neklm. turto pask. 11%
asmenines paskolas 12 1/2%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santauką dydį iki \$2.000. Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

PLB visuomeninių reikalų komisija savo 1983 m. gruodžio 10 d. posėdyje Niujorke pasiskirstė darbo sritimis. Pirm. Algimantas Gečys rūpinsis informacija ir ryšiais su lietuvių organizacijomis bei spauda. Jo pavaduotojas Juozas Danys atstovaus visuomeninių reikalų komisijai Kanadoje. Vicepirm. dr. Kazys Ambrozaitis palaikys ryšius su Lietuvių Bendruomenės bei jai giminingų organizacijų centrinėmis institucijomis. Vicepirm. dr. Bronius Nemickas tirs galimybes Baltijos valstybių klausimais pateikti tarptautinėms institucijoms. Sekr. Gintė Damušytė rūpinsis informacija JAV spaudai ir amerikiečių organizacijoms. Pavasariop Niujorke bus surengta Lietuvių Bendruomenių ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos politinė konferencija, kurioje bus svarstomas Baltijos valstybių bylos kelimas tarptautinėse institucijose, politinio darbo jėgų telkimas, religinis persekiojimas Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Kultūros Židinys, pastatytas Brooklyne, N. Y., savo veiklos dešimtmetį paminėjo Toronto "Volungės" choro koncertu 1983 m. gruodžio 3 d. Židinį pastatė Tėvai pranciškonai, bet jam administruoti 1976 m. buvo įsteigta "Lietuvių kultūros fondo" bendrovė, siekusi atleidimo nuo valstybinių mokesčių. Tos pastangos ilgą laiką buvo nesėkmingos. 1981 m. pasamdytas advokatas patarė sudaryti naują bendrovę, nes jai lengviau būtų gauti tas teises negu keletą metų veikusiai bendrovei. Buvo pasirinktas angliskas pavadinimas Lithuanian Cultural Center, kuris, laisvai verčiamas, tapo Lietuvių Kultūros Židiniu. Naujoji bendrovė Niujorko valstijoje buvo užregistruota 1982 m. pabaigoje, o 1983 m. lapkričio 3 d. buvo gautas atleidimas nuo mokesčių. Atsėmus veiklos dešimtmetį, narių posėdyje 1983 m. gruodžio 10 d. buvo patvirtintas perėjimas iš "Lietuvių kultūros fondo" bendrovės į "Lietuvių kultūros židinį" bendrovę. Saskaityba nauju pavadinimu pradėta 1984 m. sausio 1 d. Su Tėvais pranciškonais bus pasirašyta nauja administravimo sutartis.

Brazilija

A. A. Česlovas Jakiūnas, sulaukęs 73 metų amžiaus, mirė Sao Paulo mieste 1983 m. lapkričio 23 d. Su žmona Marijona Brazilijon atvyko 1934 m. Rėmė lietuvišką spaudą, dalyvavo Sao Paulo lietuvių kolonijos visuomeninėje veikloje, priklausė Brazilijos lietuvių sąjungai ir Brazilijos lietuvių bendruomenei. 1983 m. rugpjūčio 17 d. Česlovas ir Marijona Jakiūnai, pakviesti giminių, išvyko vienam mėnesiui okupuoton Lietuvon. Ten velionį ištiko trys širdies priepuoliai, ligoninėje teko praleisti net 40 dienų, beveik nieko daugiau nepamatyti, nepasidžiaugti viešnage. Į Sao Paulo miestą grįžo tik spalio 17 d., o lapkričio 23 d. ištiko dar vienas širdies priepuolis, pakiręs gyvybę gijas. Palaidotas Lapos rajono kapinėse, laidotuviųse dalyvaujant dideliame skaičiu lietuvių ir kitataučių. Apeigas atliko du kunigai — Stanislovas Lobasa ir Petras Rukšys, SDB.

Urugvajus

Kun. prof. Jono Sukacko, SJ, aukštinė kunigystės sukaktis Montevideo mieste paminėta 1983 m. rugsėjo 11 d. Iškilmingas Mišias koncelebravo aštuoni kunigai. Pamaldose dalyvavo daug tikinčiųjų, jos užbaigtos Lietuvos himnu Tautos šventės proga. Vaisės buvo surengtos parapijos salėje. Deklamacijų programą atliko vaikai, tautinių šokių — trys ansambliai. Tautos šventei skirtą programą rugsėjo 10 d. transliavo radio valandėlė "Gintaro žemės panorama". Pagrindinė kalbėtoja buvo Diana Fornara, lankiusi Vasario 16 gimnaziją V. Vokietijoje.

Argentina

Argentinos ukrainiečiai 1983 m. lapkričio 11 d. Buenos Aires mieste surengė masines demonstracijas prieš Sovietų Sąjungą, prisimindami kompartijos prieš 50 metų sukelto badą Ukrainoje, pareikalavusi septynių milijonų gyvybių. Prie Sovietų Sąjungos ambasados buvo padėtas kryžius su spygliuotu vielų vainiku. Garbės sargybą sudarė jaunuoliai, apsirengę tautiniais drabužiais, rankose laikantys degančias žvakes. Demonstracijas filmavo televizijos stotys, apie jas daug rašė spauda. Ryšininku su spauda

ukrainiečiai buvo pakvieta A. Mičiūda. Lietuvių kolonijai demonstracijoje atstovavo ALOST pirm. A. Kaminskis ir A. Jasutis.

Argentinos lietuvių jaunimo sąjunga aptarė savo veiklos gaires ir išrinko naują valdybą, kurią dabar sudaro: pirm. Izolda Simanaukaitė, vicepirm. Nestoras Ruplėnas, sekr. Patricija Kairytė-Casaburi, išd. Germanas del Pino, vietinė ryšininkė Claudia Pasculis, ryšininkė su užsieniu Marytė Kuncienė, atstovė politiniams reikalams Aleksandra Daugirdaitė-Spreafico, kultūrinių reikalų koordinatore Claudia Katinaite-Rolando. Valdybos nariai — Alicija Mikučionytė, Nestoras Lukšas, Zuzana Juknaitė, Marcellus Rolandas.

Australija

Sydnejaus Lietuvių Gydytojų Draugija specialiais pietumis paminėjo savo veiklos dvidešimtmetį. Draugijai vadovauja dr. G. E. Kazokienė, administracinius reikalus tvarko dr. R. Kavaliauskaitė-Gray. Veiklos apžvalgą padarė dr. G. E. Kazokienė. Didelis dėmesys buvo skirtas ne tik profesiniams reikalams, bet ir visuomeninei veiklai, lietuviškų organizacijų paramai. Bendruomenės veikloje dalyvauja daug draugijos narių. Dr. B. Vingilis, dabartinis ALB krašto valdybos vicepirmininkas, du kartus yra vadovavęs Lietuvių Dienoms rengti komitetui Sydnejuje. Dr. K. Bagdonavičius, ALB krašto valdybos narys jaunimo ir sporto reikalams, rūpinasi sportuojančiu jaunimu. Sportinėje veikloje reikišiai ir dr. N. Grincevičiūtė, keletą metų vadovavusi sporto klubui "Kovas", su sportininkais dalyvavusi 1983 m. išvykoje į žaidynes JAV. Dr. R. Kavaliauskaitė-Gray yra ALB Sydnejaus apylinkės valdybos narė kultūriniams reikalams. Dr. I. Venclovas reikišias kaip sekretorius Australų-Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komitetą. Pirm. dr. G. E. Kazokienė, laimėjusi mokslinio veikalo premiją, dirba kultūrinėje veikloje ir spaudoje. Dvidešimtmečio sukakties proga buvo pasveikinta seniausia narė dr. K. Gumeiškienė, jau peržengusi 80 metų.

Britanija

A. A. Albinas Brazinskis, gimęs 1920 m. balandžio 8 d. Lazdijų aps., Rudaminos vls., Papartelių k., mirė Rochdale vietoje 1983 m. gruodžio 4 d. Į Britaniją atvyko 1940 m., dirbo žemės ūkyje. Vėliau persikėlė Rochdale, įsidarbino medvilnės pramonėje. Čia jis sukurė šeimą, išaugino sūnų Petrą. Palaidotas vietinėse kapinėse, dalyvaujant šeimai ir bičiuliams. Apeigas atliko kan. V. Kamaitis.

Londono lietuvių namų bendrovės direktorius Klemensas Tamošiūnas jau 10 metų dirba architektu Londono transporto įmonėje, kuri pastaruoju metu modernina požeminį traukinį stotis. Pagal jo paruoštus planus jau atnaujintos dvi stotys — Oxford Circus ir Charing Cross. Vadovybė priėmė ir trečios stoties Marble Arch K. Tamošiūno paruoštą atnaujinimo projektą.

Vokietija

A. a. kun. Adolfas Keleris, Lietuvių evangelikų liuteronų vyriausios tarybos pirmininkas, šioms pareigoms išrinktas Innshausene įvykusiame suvažiavime 1948 m. gruodžio 7-12 d.d., mirė Bremene 1983 m. lapkričio 4 d. rytą. Gimė 1906 m. rugsėjo 14 d. Šniūru k., Garliavos vls., Kauno aps. Pradžios mokyklą lankė Veiveriuose, gimnaziją baigė 1929 m. Tauragėje. Kauno universiteto evangelikų teologijos fakultetą baigė 1929-35 m. Kunigu buvo įšventintas 1936 m. vasario 9 d. Batakių parapijoje. 1936-40 m. dirbo kunigu Batakiuose ir Tauragėje, evangelikų tikybos mokytoju — Tauragės gimnazijoje ir mokytoju seminarijoje. Vedė Tamarą Štrausaitę ir išaugino keturias dukras, kurios visos pokaryje lankė Vasario 16 gimnaziją. 1952 m. vokiečiai buvo išrinktas VLB krašto tarybos nariu ir Bremeno krašto igaliojiniu. 1957-71 m. jam teko būti atsakinguoju evangelikų liuteronų laikraščio "Svečias" redaktoriumi. Palaidotas lapkričio 9 d. Bremene, Osterholzer kapinėse. Laidotuvių susilaukė beveik 200 dalyvių, daug V. Vokietijos lietuvių. Velionies karstas buvo papuoštas Lietuvos trispalve. Prie kapo duobės kalbėjo ev. kun. Fr. Skėrys, atvykęs iš Vasario 16 gimnazijos, ev. kun. P. Urdzė, lietuvių katalikų sielovados vedėjas kun. dr. K. Gulbinas, kun. V. Šarka.

Simon Travel
kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti kartu!!!

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1984

DVIEJŲ SAVAIČIŲ

Pasirenkant: 10 dienų Lietuvoje arba Vilnius-Ryga, Vilnius-Leningradas, Vilnius-Jalta bei kiti Europos miestai.

Gegužės 15	Liepos 3	Rugsėjo 4
Gegužės 22	Liepos 10	Rugsėjo 11
Gegužės 29	Liepos 17	Spalio 2
Birželio 26	Rugpjūčio 14	Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS

Gegužės 22	Rugsėjo 11
Liepos 10	Spalio 2

Visos kelionės lydimos patyrusių palydovų

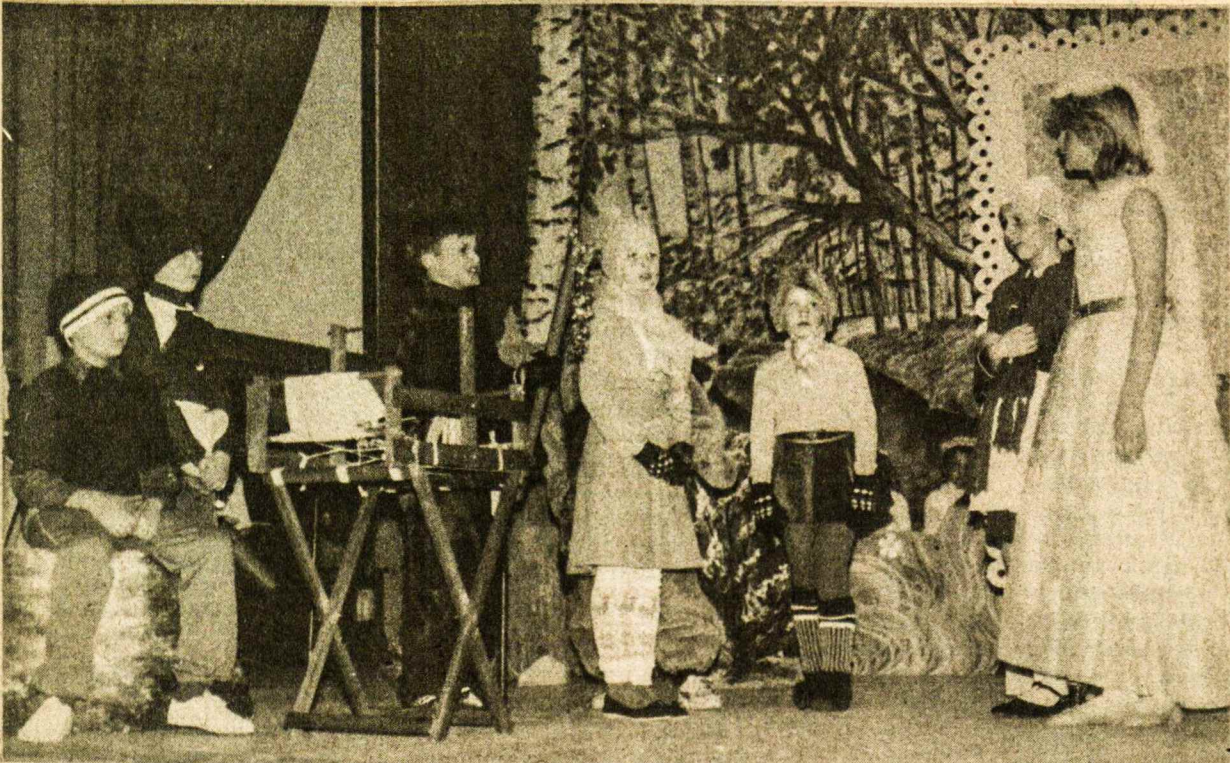
Mūsų įstaigoje:

- Nuperkami automobiliai, bei kiti daiktai giminėms Lietuvoje
- Sutvarkomi dokumentai iškvietimams
- Tarpininkaujama tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnį žinių teiraukites adresu:

2385 Dundas St.W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
(Kelionių įstaigos registracijos numeris — 1835961)
Savininkė Audronė Našlėnaitė-Simon

Hamiltono vyskupo Valančiaus mokyklos mokiniai Kalėdų eglutės parengime suvaidino pjesę "Užburtos gėlės". Nuotraukoje nyktukai — Viktoras Remesat, Gedas Dziemonas, baisius burtininkas — Matas Stanevičius, voverytės — Vida Apanavičiūtė, Kristina Alderdice, sesutės Jieškoja Aldutė — Rima Alderdice, laumė Gerutė — Lilita Liaukutė. Šioje kalėdinėje mokyklos šventėje dalyvavo mokiniai, mokytojai ir tėvai

Dvikalbiškumas Lietuvoje ir išeivijoje

Lietuvių kalbai Lietuvoje sudaro grėsmę rusų kalba, išeivijoje — kitos kalbos. Tai paskaita, skaityta V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese 1983.VII.13

AUGIS LIEPA

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Reikia manyti, kad toks rusų kalbos įsigalėjimas, turi tam tikrą poveikį ir lietuviškos mokslinės terminijos formavimuisi. Negalėjimas tokią terminiją panaudoti mokslinėje spaudoje ar disertacijose neskatina šioj srity daugiau dirbti. Visdėlto reikia pažymėti, kad Lietuvos akademiškai deda nemažas pastangas tai terminijai sudaryti ir ją kiek galima plačiau vartoti paskaitose studentams.

Šią tendenciją gerai pailiustruoja prieš kelėtą metų išleistas fizikos terminų žodynas su atitikmenimis trijose svetimosiose kalbose: rusų, anglų ir vokiečių. Kalbant šiuo klausimu, reikia nepamiršti, kad mokslinė terminija dažnai yra tarpautinė ir skolinama iš tos kalbos, kuria kalbėjo mokslininkai, padarę revoliucinius atradimus duotoje mokslo šakoje. Taip pvz. dauguma kačiavimo technikos terminų kaip rusų, taip ir lietuvių kalbose yra pasiskolinti iš anglų kalbos: procesorius, transliatorius, supervizorius, bitas, baitas, displejus, terminalas ir pan.

Apibendrinamas savo dvikalbiškumo Lietuvoje patirtį, norėčiau pasakyti, kad artimiausiais dešimtmeciais Lietuvos laukia kritinis išbandymas. Tai kova už savo gimtosios kalbos vartojimą ir jos išlaikymą. Ateitis parodys, ar sugebės lietuvių tauta atremti šį jai mestą iššūkį, ar lietuvių kalbos laukia toks patis likimas, koks ištiko ukrainiečių ir baltarusių kalbas. Aš manau, kad už kokių 40 metų šis klausimas jau gali būti išsprendęs.

Išeivijoje

Svarstant dvikalbiškumą išeivijoje, pirmiausia reikia pabrėžti, kad tai visai kitokio pobūdžio reiškinys nei dvikalbiškumas Lietuvoje. Čia antrąją kalbą paprastai būna mūsų tautos kalba, kurios mokomasi laisvanoriškai, tuo tarpu Lietuvoje ta antrąją yra svetima kalba, kurios mokymasis yra faktiškai priverstinis.

Kalbėdami apie Lietuvą, daugiausia nagrinėjome, kaip tos antros svetimos kalbos mokymasis ir vartojimas veikia mūsų gimtąją kalbą, kaip keičia jos vartojimą ir ją pačią. Išeivijoje mums labiausiai domina tos antrosios kalbos mokymosi galimybės. Čia faktiškai gimtoji kalba su svetimąja lyg ir susikeičia vietomis, bet kartu pakinta mokymosi motyvacija, tikslai. Jeigu į dvikalbiškumą Lietuvoje žiūrėjome kaip į neigiamą reiškinį, tai išeivijoje jis laikytinas labai teigiamu ir sveikintinu, bent jau mūsų tautiečių akimis žiūrint. Taigi, trumpai pažvelkime, kas mums padeda, o kas trukdo tapti dvikalbiais išeivijoje.

* * *

Mano manymu, nemažos įtakos lietuvių kalbos mokymosi galimybėms turi gyvenamo krašto nusiteikimas į etnines mažumas. Nors ši įtaka apilai nevaldina lemiama vaidmens, visdėlto gyvenamo krašto valdžios ir gyventojų tole-

rantiškumas kitataučiams sudaro žymiai geresnes sąlygas mūsų gimtosios kalbos mokymuisi. Man išeivijoje teko gyventi dviejuose kraštuose su labai skirtinga pažiūra į tautines mažumas, todėl iš to išplaukiantys skirtumai man labai ryškūs. Vaikystėje gyvenau Lenkijoje — tautiniu atžvilgiu beveik vienalytėje valstybėje, labai netolerantiškoje betkurių mažumų atžvilgiu, o ypač lietuvių. Gyvenome didesniame mieste, bet lietuvių klubo neturėjome, nors entuziastingų lietuvių, pasižovusių tokį klubą įsteigti, netrūko. Deja, valdžia nedavė leidimo. Apie lietuvišką mokyklą negalėjo būti nė kalbos.

Vietinių gyventojų priešiskumas tautinėms mažumoms turi labai stiprų psichologinį poveikį tų mažumų jaunimui. Nuo pat vaikystės jie jaučiasi išskirti iš savo bendraamžių tarpo, ir todėl dažnai siekia panaikinti to išskirtinumo priežastį bei būti tokiais, kaip ir visi. Dėl tos priežasties dauguma Lenkijoje gimusio jaunimo nenori lietuviškai šnekėti. Net ir tie, kurie kilę iš Punsko apylinkių, kur yra daug lietuvių, ir lietuviška šneka girdima kasdien, kurie užaugo kalbėdami beveik vien lietuviškai, vėliau, išvykę į didesnius miestus studijuoti ar dirbti, dažnai atsisako vartoti savo tėvų ir protėvių kalbą.

* * *

Kalbant apie lietuvių kalbos vartojimo išeivijoje išsilaukimą, reikia pabrėžti, kad pagrindiniu mūsų kalbos puoselėjimo židiniu yra šeima. Todėl, jeigu mums yra svarbu, kad lietuvių kalba išeivijoje neišnyktų, **kurkime lietuviškas šeimas** ir su savo vaikais šnekekime lietuviškai. Mano akimis žiūrint, tai vienintelė galimybė mums tą kalbą išlaikyti. Įvairios savaitgalinės lietuvių kalbos mokyklos gali suvaidinti tikrai pagalbinį vaidmenį, kad įtvirtintų tai, ko mus išmokė mūsų tėvai ir seneliai. Kaip vadovėlio skaitymas negali atstoti gyvo kalbos vartojimo, taip savaitgalio mokykla negali pakeisti šeimos įtakos.

Yra ir kitų veiksmų, padedančių lietuvių kalbos vartojimui išeivijoje. Tai susibūrimas didesnėse lietuvių kolonijose, bendra lietuviška veikla (žinoma, jeigu ten kalbama lietuviškai), artimų asmeninių draugysčių užmezgimas su bent vienu ar dviem lietuviais, lietuviškos spaudos skaitymas ir lietuviškų radijo valandėlių klausymas. Tačiau, kartojau, visi šie veiksmai yra antraeilės svarbos ir paprastai tik padeda įtvirtinti ir kiek praplėsti tas žinias, kurios mums buvo suteiktos šeimoje.

* * *

Viena pagrindinių problemų, su kuria mes susiduriame išeivijoje, yra lietuviško jaunimo nenoras kalbėti lietuviškai. Kokios gi yra lietuvių kalbos nevertojimo priežastys? Viena jų yra ta, kad jaunimas jos gerai nemoka. Jam sunku reikšti savo mintis lietuviškai, ir todėl dažnai

pereinama prie tos kalbos, kuria šnekėti lengviau.

Kita priežastimi gali būti jau anksčiau minėtas nenoras išsiskirti iš aplinkinių. Manyčiau, kad šis motyvas labiau aktualus tiems kraštams, kur yra priešiškas nusistatymas tautinių mažumų atžvilgiu. Australijoje pvz. šiais laikais ši problema nėra opi.

Dar viena ir gana svarbia priežastimi gali būti pajautimas, jog gyvenamo krašto visuomenė yra daug toliau pažengusi savo ekonominiame, moksliniame ar kultūriniame išsivystyme nei Lietuva. Tai skatina siekiamą būti tos augštesnės civilizacijos pilnateisiu nariu ir pamiršti iš kur pats eisi kilęs. Kitaip sakant, jeigu žmogus savo susikurtų vertybių negali rasti lietuvių bendruomenėje, jam tas lietuviškumas pasidaro nesvarbus, ir jis nejučia jokia reikalo net toje bendruomenėje dalyvauti, ne tik, kad lietuviškai kalbėti.

* * *

Pabaigai dar pasvarstykite kalbos reikšmę tautai ir jos išnykimo pasekmes. Lietuvių poetas Antanas Baranuskas apie kalbą yra pareiškęs sekančias mintis: "Kalba yra žmogaus dvasios organas, žmogaus minties ir jausmo išraiška, ja kalbančios genties visuomeninio ir privačiojo gyvenimo veidrodys, genties intelektualinių ir moralinių vertybių saugykla (...), ryšys, siejantis laiką ir erdvę, vienijantis visas kartas ir asmenybes, individus (...) ir kartu — gyvas, tradicinis svarbiausių įvykių bei genčių tarpusavy santykių metraštis."

Šie garsiojo mūsų poeto žodžiai labai gerai išreiškia kalbos svarbą tautai.

Mano manymu, kalba yra pagrindinis tautinio identiteto požymis. Ji yra lemiantis veiksnys, vienijantis visus lietuvius kaip Lietuvoje, taip ir išeivijoje. Netekus šio veiksnio, nebebus ir prasmės išlaikyti tautinį vienetą.

Šiuo metu vis dažniau šneka apie lietuviškumą be lietuvių kalbos. Ši idėja kilo ryšium su lietuvių kalbos nevertojimo problemos pasąstėjimu. Atrodo, kad toks "lietuviškumas" šiuo metu yra plačiausiai paplitęs jaunosios kartos atstovų tarpe. Man jis atrodo labai dirbtiniu reiškiniu, palaikomu dažniausiai iš šalies — vyresniųjų tėvų, senelių. Be šios paramos jis vargiai ar iš viso galėtų egzistuoti.

Tai, ką Lietuvos lietuviai mano apie mūsų kalbos išnykimo pasekmes, gerai pailiustruoja "Lietuvių kalbos gyny- mo iniciatorių grupės" atsišaukimas, atspausdintas "Aušros" 15 nr. (1979 m.). "Broliai ir sesės! Nepamirškite, kad mūsų kalbos likimas — tai mūsų tautos likimas. Jei mes neatremsim šią dieną mūsų likimo mesto iššūkio, Lietuva galės būti galutinai išbraukta iš tolesnės istorijos raidos. Padarykime viską, kas įmanoma, gimtąją kalbą apginti. Visais įmanomais būdais ignoruokime naująsias rusinimo priemones. Tegu mūsų šeimos, virsta gimtosios kalbos puoselėjimo židiniais".

Po kario ateina šventasis

(Atkelta iš 3-čio psl.)

keičiant į duoną, į pramogas. Ši filosofija, kuriai ir mes lenkiamės, buvo prigydyta Šiaurės Amerikoje. Laisvė yra skirta žmogui, ne jo silpnumams. Europa sunkiau pasiduoda, o jei kur linkstama šion pusžmoguiui skirton kryptin, ne taip žemai ir ne taip neatsargiai.

O ta legenda apie buvusį ar nebuvusį stebuklą prie Dauguvos? Netolimoje ateityje ji gali virsti tikrove, lemiančia ne mūsų, bet likimą visos tautos, kurios žemėje ilsisi šventojo palaikai. Nebūtina šv. Kazimieras turi ant balto arklio padange atjoti. Jam užtektų mums daugiau savigarbos išprašyti, jei turime drąsos ją priimti. Tačiau kartais atrodo, kad bijome savęs ir stengiamės masės dumblyje skandintis, nei vaikų, nei vaikų, nei vaikų negelbedami. Kuo gi mus vilioja šių svetimų gatvių žmonės, kad juos taip pamėgdžiojame ir patys jais tampame?

Tai ne pamoksas, kuriam neturi teisės, tai mėginimas atspėti sukahties ženklą, stovintį laiko pakelėje, įdomų tikinčiam ir netikinčiam lietuviui.

Vieni prisimena, kiti skaitė ar girdėjo, kas vyko nepriklausomoje Lietuvoje 1930 metais. Po kraštą iškilmingai keliavo Vytauto Didžiojo paveikslas. Valstybė medaliais pagerbė daugelį iškilusių žmonių. Kūdikiams pasipylė Vytauto vardai. Pabudo užkampiai, augo tautinis susipratimas. Tada Lietuvos valstybė minėjo 500 metų sukahtį nuo žymiojo valdovo mirties.

1984 m. lietuviai, jau be savo valstybės, sutiks dvasinio stipruolio tą pačią sukahtį. Jie abu atėjo iš vienos giminės: Vytautas buvo šv. Kazimiero senelio pusbrolis. Rusijos imperija, istorinė ir šiandieninė, abiejų nemėgsta. Ar šventasis papildomų kario, diplomato ir valstybininko?

Troksčiame, kad Lietuvos žmonės apsisaugotų nuo rusų nešamų neigiamų įtakų, būtų taikūs savo tarpe, išvengtų išdavikų, liktų dori ir kūrybingi. Išeivijoje bijome nutautėjimo, abejingumo, skilimo. Visur reikia išminties bei ekumeninio respekto tarp religijų ir negalėjusių Dievo rasti. O Vilniuje yra dvi nu-

Mūsų gretos Brazilijoje retėja

Mirė a.a. kūrėjas-savanoris Ignas Dabauskas

1983 m. lapkričio 8 d. Rio de Janeire palaidotas Lietuvos kūrėjas-savanoris Ignas Dabauskas, 83 m. amžiaus, po ilgos ir sunkios ligos.

Dabauskus pažinau 1947 m. atvykus su šeima Brazilijon, kai gyvenome Gėlių saloje imigrantų pereiname lageryje. Vieną vėlyvą vakarą grįžęs iš Rio atvežė mums didžiulį ryšulį vaišių, namuose paruoštų kepsnių ir kitų skanėstų. Tai buvo vaikams ir mums visiems didelė šventė.

Arčiau susipažinome, kai vyras gavo darbą Rio mieste, laikinai apsigyvenę pas Dabauskus. Nuo 1948 m. nuvykdavau karts nuo karto iš Mury į Rio (128 km) jo aplankyti ir pabuvoti vaishingoje Dabauskų šeimoje. Butas nedidelis, bet jame tilpdavo kiekvienas atvykęs.

Cia gyveno "Spokynčioje" poetas P. Babickas. Vieną kambarį turėjo inž. Jonas Abraitis su kpt. Klemu Martinkumi (a.a.). Kitame kambaryje gyveno p. Anelės sesuo su šeima. Mudu su vyru turėjome savo privatų kampeį "valgomajame", nakčiai atskiriamą ištiestomis paklodėmis, segtukais pritvirtintomis prie vielos. Ryta mums prikeldavo garsus šeimnininkės balsas: "Kelkitės, kavutė laukia!" Šviežios kavos aromatas kutendavo uosle. Kai susėdėdavome prie stalo, Ignas jau būdavo išėjęs į darbą. Jis dirbo staliumi baldų dirbtuvėje ilgus metus, įsigijo didelę praktiką ir "seimininko" — savininko pasitikejimą. Ten ir savo pensiją ištaravo. Darbas buvo nelengvas ir gerokai kenksmingas plaučiams, bet darbštus lietuvis nesiblaškę. Jis augino du sūnus ir visa jo svajonė buvo duoti vaikams mokslą. Namuose kalbėdavosi lietuviškai.

Dabauskų namai Rio de Janeire buvo visiems prieglaudai. Čia apsidavdavo inžinieriai, buv. ministeriai ir kt. augšto rango asmenys. Ignas labai mėg-

siaubtos šventovės, okupuoto ir niekinamo krašto liudininkės, šv. Kazimiero pasaulio akivaizdon iškviestos. Ar neužtenka ženklų?

Mūsų vienų scena

Pasiruošimas šv. Kazimiero sukahties minėjimui yra sunkus. Pvz. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą ar Lietuvių Dienas, labai plačios apimties užmojus, visuomenė geriau priima. Aniems dviems įvykiams talkininkų ir aukų galima įieškoti visų lietuvių tarpe, ir atsikalbą nesakys, kad seimui ir Lietuvių Dienoms nepritaria. Be to, ten daugiau susilaukiama viešumos. Mūsų atvejuje tokio patogumo nėra. Ir platforma siauresnė, o kai ką, suprantama, drausmina konfesiniai įsitikinimai, kai ka — agnostika. Vis dėlto sukahties siekiuose randame visiems svarbių taškų. Pvz. operos-misterijos pobūdžio naujas, lietuviškas muzikinis veiklas, pirmąkart parodysimas Toronto scenoje. Kūryba lieka kūryba, nei ką gąsdinanti, nei įeidžianti. Pašto ženkle išleidimas Vatikane turėtų kiekvienam rūpėti, nes jame atstovaujama Lietuva. Kiekvienam yra svarbi sukahties sudaroma proga į svetimuosius prabilti, nes kiekviename pasireiškime rišasi tautos likimas. Reikia viltis, kad talka ateis iš visur, tačiau pagrindinis svoris liks katalikų visuomenės rankose. Turiu galvoje tikinčius katalikus, aktyvius, o ne tuos, kurie buvo kunigo krikštyti, bet vėliau nepažino jokios religijos arba pažintą atmetę. Žmonių dėl įsitikinimų kaltinti negalime, tačiau privalome apsvarstyti, kuo remiamės.

Katalikų visuomenė yra pajėgi, nors jos energija dažnai lieka uždaryta sandėliuose. Užraktus turime nuimti, nes čia ne koks tarptautinis kongresas, kuriame vos kampelį gauname ir geresniu dalyvavimu norime pasirodyti. Čia mūsų vienų užimta scena, mūsų žinioje dekoracijos ir atlikimas. Suklupe neturėtume ko apkaltinti. Žinoma, suklupimo nelaukėme, todėl pradėjome dirbti. Iki šiol neapsivylėme.

Nuoširdžiai dėkoju Kanados lietuviams ir dvasiškijai už svarbų pažadą, kurį vykdote dideliu tikslumu.

davo svečius, ir vaishingumas ju buvo nuostabus. Gyvendamas Brazilijoje nuo 1926 m. (atvykęs po gruodžio perversmo), jis liko ištikimas Lietuvos patriotas. Susijaudinęs pasakodavo savo praeitį tėvynėje, sielojosi, kad liko ir vėl okupuotų rankose. Rėmė lietuvišką spaudą ir kitus kultūrinius darbus ir tokiais keliais pakreipė savo sūnų ateitį. Išaugino du sūnus Edmundą ir Igną, jn. Žmonai mirus, gyveno vienas, bet sūnų globojamas.

Rio de Janeire teliko keli asmenys, dar kiek atsiliepia į liet. veiklą. Naujos kartos kaip ir nesijaučia. Tik kapinėse daugėja amžinybės iškeliausių lietuviški vardai.

Halina Mošinskienė

Atsiųsta paminėti

NAUJOJI VILTIS. Politikos ir kultūros žurnalas, 1983 m. 16 nr. Leidėjai — Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija "Neo-Lithuania" ir Amerikos "Lietuvių Tautinė Sąjunga. Redakcinė kolegija — Aleksas Laikūnas (redaktorius), dr. Bronius Nemickas, Mečys Valiukėnas. Administracija — Br. Kasakaitis, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, IL 60629, USA. Numerio kaina — \$5.00.

I LAISVĖ. politikos žurnalas, 1983 m. 88 (125) nr. Redaktorius — Vacys Rociūnas (7328 Midland Rd., Independence, Ohio 44131, USA). Administratorius — Jonas Prakapas (14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA). Metinė prenumerata — \$7.00.

Kostas Ostrauskas, GUNDYMAI. Trumpi sceniniai kūriniai. Leidėjas — Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas (7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA). Chicago 1983 m., 119 psl., kaina — \$8.00.

Petras Melnikas, PAKIRSTA ŠAKA. Romanas. Leidėjas — Algimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas (7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA). Chicago 1983 m., 190 psl., kaina — \$8.00.

A+ MYLIMAI MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

klubo narį HENRIKĄ ŠIAURĮ nuoširdžiai užjaučiame —

Medžiotojų ir žūkautojų klubas "Tauras"

A+ mylimam broliui POVILUI VINDAŠIUI

mirus,

jo sesutei ZITAI SAKALIENEI — Hamiltono parapijos choro narei, jos vyrui ir giminėms reiškiamo užuojautą —
Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

A+ POVILUI VINDAŠIUI

mirus,

jo žmoną EMILIJĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

M. M. Reijeris

A+ PAULIUI VINDAŠIUI

užbaigus šios žemės kelionę, skausmo prislėgtus — žmoną EMILIJĄ, sūnus, dukrą, seserį ZITĄ SAKALIENĘ, brolius ir seserį Lietuvoje giliai užjaučiame —

A. Čerškienė

ir mama

H. Kairienė

P. V. Giedraičiai

A+ MARIJAI ENZINIENEI

mirus,

jos dukras BIRUTĘ ABROMAITIENĘ, IRENĄ BALTAKIENĘ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

A. J. Jankaičiai

J. V. Pilipavičiai

M. V. Vaitkai

P A D Ė K A

Mylimam vyrui ir tėvui

a. a. VIKTORUI PIVORIŪNUI

1983 m. gruodžio 19 d. mirus,

nuoširdžiai dėkojame St. Catharines pranciškonų misijos vadovui kunigui Kęstučiui Butkui, OFM už maldas laidotuvių namuose, už Mišias ir liturgines apeigas kapinėse. Taip pat dėkojame p. p. Paulioniams už giedojimą pamaldų metu šventovėje, karsto nešėjams, giminėms, artimiesiems ir draugams už palydėjimą velionies į amžino poilsio vietą, už aukas Mišioms ir prisijustas gėles.

Nulliudė: *žmona Sofija Pivoriūnienė, sūnus Viktoras, duklė Jonė ir žentas Lawrence Burkley*
Port Colborne, Ont.

Nuoširdžiam Tautos fondo rėmėjui,

tėvynės mylėtojui

A+ STASIUI JAGĖLAI

mirus,

jo broliams JUOZUI, KAZIUI, jų šeimoms, sūnėnui ALGIUI, jo šeimai bei visiems artimiesiems Tautos fondo vardu reiškiamo nuoširdžiausio užuojautą.

A. a. Stasio Jagėlos atminimui aukuoja Tautos fondai:

J. H. Laimutė Lasiai .	\$100	O. Berentas	\$10
A. P.	60	Stef. Girčienė	10
Z. Zaleckis	40	S. Jokūbaitis	10
A. Brazis	30	S. Kuzmickas	10
A. Firavičius	30	J. Margis	10
K. Žilvitys (Ham.)	25	E. I. Punkriai	10
K. P. B.	20	M. Regina	10
J. M. Dambarai	20	D. T. Renkauskas	10
G. R. Daugėlos	20	J. Sablinskas	10
ln. Jurcevičius	20	B. Sapijonienė	10
J. J. Ignatavičius	20	P. H. Spilchak	10
A. Krakauskas	20	S. Vaitekūnienė	10
Vincas Paulionis	20	V. Vaitkus	10
Alf. Pundzius	20	M. M. Vaškevičiai	10
B. Stalioraitienė	20	A. S. Venskai	10
L. B. Baranuskas	10	L. G. Vyšniauskas	10
A. M. Beniušiai	10	J. R.	5

Mielas Stasy, kuris šiuo metu girdi mus iš aukštybių, už meilę ir aukas tėvynės laisvei Tave palydėjo gimtosios žemės saują, kurią Tu taip mylėjai; palydėjo ir Lietuvos trispalvė vėliava, kuriai tarnavai. Telydi Tave ir dangaus angelai Viešpaties amžinybėje! Išsėkis ramybėje, lietuvių tautos sūnau!

Už aukas Velionies atminimui nuoširdžiai dėkojame.

Tautos fondo atstovybė Toronto

Torontas 1983.X.21

Klivlando Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijos knygyne: S. LABUCKIENĖ, J. MILTENIS ir Kanados, A. GRAŽULIENĖ iš Klivlando. Pastaroji — su išgita knyga "Nemarus mirtingasis" (arkivyskupas Teofilus Matulionis). Knygynui vadovauja J. ŽILIONIS Ntr. V. Bacevičiaus

Iš tėviškės laiškų

Paruošė DAIVA KRISTINA

II

I
Mieloji, širdingai dėkoju už laišką. Labai ačiū, kad greit neparaišau. Kai laiškas atėjo, tai aš gulėjau ligoninėje, susikrimtus dėl sūnelio jauniausio, dėl skilvio žaizdos užsėdo... Vyras man atvežė laišką į ligoninę, o prieš tai, kol nebuvau gavęs, tai neraišiau. Dabar jau savaitė, kai grįžau. Vis laukiau nuo savo sesulės laiško ir nesulaukiu. Gal jai kokia nelaimė atsitiko. Paskambink jai vėl, sužinok ir man parašyk, labai lauksiu (laiškai apsilenkė, sesuo buvo parašiusi ir siuntinį išsiuntusi, D. K.).

Norėčiau tavo sesutę Adelę aplankyti ligoninėje, bet mano pačios sveikata ne kokia, tai taip ir tęsiu. Būna, kai randu ją sveikesnę, priima, ką jai nuvežu, ir pakalba, tai kad ir suvargus būnu, bet pasidaro lengva ant širdies. O kai randu ją ligotesnę, tai labai būna negera. Kas dėl kitos seserės Evelinos, kuri jūs tėviškėje, tai daugiau nieko negirdėjau. Kai išsiunčiau jūm paskutinį laišką, tai rytojaus dieną miestelyje sutikau Lukienės Anuprą, jūsų kaimyną, kaip žinai. Tai jis man sakė, kad Evelinos marti jau susilaukė ir rengia krikštynas. Evelinos sveikata nekokia. Taip tai su nieku neteko kalbėtis. Kai Juozo Magdalena (kaimynė tėviškėje) nesveika, tai ir nematau jos miestelyje nei bažnyčioje.

Tiesa, dėkoju už kelnes. Gavau dar vasarą ir tuoj išleidau kam tiko, tos pat moters mergaitė, kaip aną kartą.

Klausai, kad parašėčiau kas buvo jauniausias sūnui, kad gulėjo ligoninėje. Labai man sunku, bet parašysiu, tik prašau mano sesutę nesakyti ir niekam neminėti ir laiške man nieko apie tai neminėti, nusiuduok, kad nieko nežinau ir nekalbėsiu, nes pačios laiškus ir vaikai mano skaito. Taigi sūnus gydėsi nuo alkoholio. Negėrė jau antri metai. Yra toks blaivinčių klubas. Jie visi susirenka su šeimomis, jei kokia šventė būna, baliavoja, laiką gražiai praleidžia be degtinės, be alaus.

Buvo toks atsitikimas. Vaziavo mašina. Jam reikėjo praleisti, nes ta vaziavo pagrindiniu keliu, o sūnus šalutiniu. Jis padarė klaidą ir nustojo teisės vairuoti, kol perlaikys egzaminus. Na, ir prasidėjo vėl gėrimas iš rūpėsčio. Gėrė kelias dienas ir tarnyboje nėjo gerdamas, bet pagaliau prablaivėję ir suprato, kad iš to gero nebus, tai pats nuvažiojo ligoninę, pasigydyti nuo alkoholio ir jam įsiuvo tokią ampulę, tik nežinau, ar dvejiems metams, ar pusnurių veikimo. Dabar kiti kalba kad tai pavojinga. Girdi, du iš trijų pamėgino gerti, tai numirė, o trečias gyvas, nes nerizikavo, negėrė. Gal tai ir neteisėybė, bet dabar vėl visokios mintys ateina. Ir rūpestis. Bet sūnus jaučiasi gerai. Sugrįžęs iš ligoninės perlaikė egzaminus, atgavo teisę vairuoti ir, atrodo, viskas gerai. Vėl dirba tarnyboje, sėkmadienį buvo visi atvažiavę.

Linkiu Jums viso gero. Paskambink mano seselei.

Jūsų...

(Nukelta į 9-tą psl.)

"Posėdis pragare" - festivalio laimėtojas

PETRAS MAŽELIS

1983 m. lapkričio 24-27 d.d. Čikagoje įvykusiame lietuvių teatrų festivalyje pirmą vietą laimėjo Klivlando "Vaidila". Čia pateikiame paties jo režisieriaus išpūdžius. RED.

Vos išnykus paskutiniams Algio Rukšeno "Posėdžio pragare" dūmams Dievo Motinos parapijos scenoje, turėjome paskubomis galvoti ir ruošti Čikagon, kur turėjome stoti į kitų trijų teatrų gretas, puoselėdami viltį, kad Klivlando lietuviai nebus apvilti, o ir "Vaidilos" vardas buvo užtarnautai įprasminamas.

Čikagos link

Trečiadienį vakare be fanfarų, be triukšmo paskiros mašinos riedėjo Čikagos kryptimi, kur jau laukė viešbutyje užsąkyti kambariai. Mašina su dekoracijomis ir visais "pragarišiais" pabūklais, vairuojama Zenono Dučmano ir Juozo Dulbos, išvyko vidurnaktį. Nepaisant nuovargio ir paryčiais besimerkiančių akių, dekoracijos jau buvo Jaunimo centre Čikagoje ir, išaušus rytui, jau buvo sukrautos scenoje.

Mudu su teatro fotografe ir "velniuke" Daiva Blynaitė, po trumpo klaidžiojimo dideliuose Midway plotuose, atsiradome jau prieš vidurnaktį. Ačiū Dievui, gera žinia — jau visi suvažiuavę laimingai, reikiška, spektaklyje "velnių" neprietrus. Bet, ak tie energijos pilni jauni žmonės! Ne, jie neuėjo gulti, bet, atsidūrę lietuviškoj sostinėje, turėjo aplankyti "Antro kaimo" vaidinimų vietą — "Play House". Nežinau, kada jie grįžo, mat, kaip "basakojai velniai", ant pirštų galų įsmuko patylėliais.

Scena tampa "pragaru"

Kalakatų dienos rytas. Paskubomis ritosi vyrai iš lovy, o kai kuriuos reikėjo iš "šakėmis" iškrapstyti. Juk 9 val. visi vyrai jau turi būti scenoje ir pradėti dekoracijų statybą. Kalakatų dienos rytą niekur nėra gyvos dvasios, net ir pačiame viešbutyje negalėjome gauti nė kavos. Be pusryčių, alkanai, pradėjome darbą.

Jaunimo centro scena yra aukštesnė negu mūsų. Suveriamų kopėčių nėra, nekaltant jau apie ant ratukų statybininkų pakylas. Pavargę mane nuo atremtų į vamzdžius kopėčių, scenos techninis vedėjas Linas Jokūbaitis siūbavo ant kopėčių 25 pėdų aukštyje ir kabinėje dekoracijos. Visi — vaidintojai, techniniai personalas ir atvykę draugai talikinkinavo, triūsė, skubėjo. Marius Juodišius karstėsi palubėse, nustatinėdamas šviesas, Edvardas Klimas kabinėje mikrofonus, taisė muzikines stygas. Tai buvo tikras bičių avilys. Net ir visą naktį vedžamos dekoracijos nemiegojusios bitės kalė laiptus, lipdė sostą, derino pakylas. Pasiūlymo eiti į viešbutį ir išmiegoti nepriėmė, kol nebus baigtas darbas.

Pilna scena jaunų veidų be skundų ir dejavimų pareigūnų darbo. O valgyti norisi, pilvai suveržti diržais. Staiga pasirodė rengėjų komiteto atstovė B. Jasaitienė su Jaunimo centro valdytoja I. Kiaučeliūniene. Padejavom, kad esam alkanai. Pamačiusios ištytus jaunųjų veidus, tuojau lėkė skambinti, įsiekodamos restoranų. Pagaliau džiugi žinia — atveža maistą, o karšta kava jau laukia Centro kavinėje. Susirinko ir visos moterys — irgi labai sočios. Apie 3 valandą sriuba, vištiena ir kiti priedais sukrauta stalą iš visų pusių apspito "velniai" ir jų taktininkai. Čia pat I. Kiaučeliūnienė dar net ir vyno surado. Ak, kaip gera susišildžius virškinimo aparatą! Veidai užkaitę, strėnos atsileidusios. Nepatikišite, valgant buvo tokia tykla, lyg būtume vienuolyne pietų metu. Kalbai nebuvo laiko.

Pradėdame ruošti

Laikas bėga. Pagal tvarkaraštį 4 val. pradėdame rengtis, grimuotis. Valdžios pirmininkė Ona Jokūbaitienė tvarko kostimus, aprengeinėja. Grimuotojos Julija Taorienė ir Daiva Blynaitė įkibusios į veidus juos transformuoja į "velnius". Ir koks puikus, švarus, net beveik persiūviantis grimas. Puikui Juk esame Čikagoje. Turime atiduoti viską

kuo geriausiai. Pamažu įtampa kyla, rampos šviesų artėjantis nervuotumas didėja. Vyriausias pragaros patarėjas Lucifugas-Cepulis derasi su režisierium: "Aš bijau žmonių, nepyk, bet aš turiu išgerti porą taurelių benediktino..."

Pasirodo salėje rašytojas Algis Rukšėnas, nešdamas didelės dėžės. O, mon Dieu! Kokia graži ir vertinga staigmena! Gražiausiai atspausdintas leidinėlis — programos net 8 lapų, su gražiais iliustruotais viršeliais. Klivlando "Vaidilos" teatras atvyko net su savo šiam festivalyje atidaromam spektakliui paruošta programa. Tai Dievo Motinos parapijos klebono kun. Gedimino Kijausko ir "Mūsų žingsnių" redaktorės Nijolės Kersnauskaitės nuosirdi dovana teatrui. Kai net ir festivalyje vyko tam tikros politikos, ši dovana dar labiau mus stiprino.

Scena jau paruošta, šviesos nustatytos, mikrofonai veikia, muzika jau užpildo sceną. Staiga užmetu akis į scenos grindis. Ne, jokių bėdų, net ir pragare negali jos būti tokios purvinos ir apdengtos sluoksniu dulkių! Tekinas susiradau katilinėje virinę sluotą ir ploviau net tris kartus. Drėgnų dulkių kvapas pakibo ore, bet netrukus prožektorių šviesos per apdengtas želatino plokštes pakeitė dulkių kvapą, ir oras pasidarė lyg ir švistesnis. Į sceną užklydusi Botagė-Plečkaitienė nubėgusi apsidairė ir prabilo plačiai šypsodamasi: "Kaip čia gražu, kaip seklyčio!" Išgirdęs šią malonią pastabą, pasijutau atlikęs "gerą darbėlį".

Susirūpinęs autorius

Spektaklį nutarėme pradėti minutės tikslumu. Taigi 26 min. prieš pakylant uždangai muzikos ir efektų valdytojas Edvardas Klimas pradėjo groti. Salės durys atsidarė ir kokie penki šimtai žmonių pradėjo įsiskirti savo vietų. Gri mavimosi kambariuose ramumas, vaikščiojimas koridoriuose iš vieno galo į kitą, kažkas dar studijuoją tekstą, rašytojas Algis Rukšėnas šnekučiuojasi su technikiniais personažu. Kiek pabalę ir susijaudinę pavaikštinėja po sceną, vis palinguodamas galva — "grazu, gera", sako jis ir vėl stovinėja užkulisiuose. Negalėjau jo išprašyti į salę. Galbūt panorą pabūti arčiau su mumis. Jei per Klivlando premjerą aš žiūrėję spektaklį salės gale, tai šį kartą nutariau salėje nesirodyti, bet būti užkulisiuose ir sekti tekstą. Kas žino, gal kas nors kada nors padarys klaidą.

Kyla dūmai...

Laikas vis bėga, beliko tik kelios minutės iki uždangos. Dūmų mašina jau pradeda pripildyti sceną. Sušaukiu visus vaidintojus scenon, pareiškiu jiems savo didelį pasitikėjimą, paprašau atiduoti tiek, kiek mes buvome išmokę ir nepersistengti. Staiga mūsų jaunasis "velnias" Ragas-Edas Kijauskas paprašė leisti jam prabilti: "Aš lietuviškai nepajėsiu pasakyti, todėl kalbėsiu angliškai. Šiandien yra mūsų paskutinis spektaklis. Atiduokime visą save, visas savo jėgas ir širdį. Oh, boy! Let's do it!"

Ir staiga, jau skėsdami dūmuose, visi puola vienas kitam į glėbį, sesuo su broliu, tėvas su sūnum, ir taip visi iš eilės. Tai buvo toks didelis šeimos ryšys, pilnas pasiryžimo ir sėkmės linkėjimų. Per daugelį scenos darbo metų šitokio gražaus ir spontaniško vaizdo nebuvau matęs. Pajutęs ašarą, skubiai pasitraukiau užkulisin.

Vargonų muzikai prasidėjus, pamažu prasivėrė uždanga. Dūmai siekė uolų viršūnes, dengė toluomoje Stikso upę, plaukė prie soste sėdinčio valdovo Aidonėjaus — Arūno Apanavičiaus. Dalis dūmų vėžėsi ir į salę. Staiga minia žiūrovų pradėjo nuosirdžiai ploti. Mano "velniai", žiūrėdami ir šypsodamiesi, iš tolo man tyliai paplojo. Aha, jau pagavome publiką, bandysime ją laikyti savo rankose...

Spektaklis ėjo lyg laikrodį, publikai dažnai pertraukiant juoką ar plojimais. Ir kai Aidonėjus prabilo savo gražųjį

monologą "smilga prie tremtinio kapo" arba maldavo, kad "tai bus jūsų uždavinys", žiūrovai sėdėjo tartum sukaustyti, lyg bijodami užgauti mirtiną salės tylą.

Publikai ilgai plojant, vaidiliečiai keliais atvejais lenkėsi žiūrovams. Tai buvo jų padėkos ir džiaugsmo parodymas.

Uždanga. Vaidintojai sušuko garsiai tris kartus valio, sveikino vienas kitą ir pamažu ėjo persirengti bei nusiimti grimą.

Netrukus į sceną pradėjo rinktis sveikintojai, draugai. Džiaugėsi, kad Klivlando "Vaidilos" teatras davė gera, ilgai atmintiną spektaklį. Rež. Dalila Mackalienė įteikė man bonką skočiaus, pasveikino ir savo vyrui Baliaui pasakė: "Tai ko mes čia atvažiavome?"

Po įtampos

Po spektaklio visi vėl išdūmė į "Play House". Nusitėpė ir mane seną. Kiek šimtų jaunų veidų, kiek išsimokslintų, kiek jėgos įvairiems kultūriniais ir visuomeniniams darbams! Bet kas gali juos "pažaboti"? Vaidiliečiai susėdo aplink didelį apvalų stalą. Hitleris — Paulius Nasvytis surado akordeoną, ir visi linksmai dainuodami porą valandų pasilinksmino, atsipalaidavo. Jau gerokai po vidurnakčio, o pilvai ir vėl tušti. Truputis vyno alkį dar labiau didino. Ir vėl įsieskojome "McDonald's". Viešbutyje dar bandėme pasišnekučiuoti, bet nuovargis padarė savo. Kambarius užkariavo tykla. Tai buvo ne tik ilga diena, bet ir naktis.

Penktdienio rytą restoranas jau veikė, dalinomės išpūdžiais pusryčių metu. Čikagoje pasilikau vienas, visi kiti grįžo namo, spėliodami, kas bus sėkmadienį.

Mačiau kitų teatrų pastatymus, išklausiau daug komplimentų ir pagyrimų Klivlando lietuviams už kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Mane ypač sužavėjo Los Angeles vaidintojai. Tai tikrai stiprus, įtikinantis vienetas. Daugelis jų jau vaidina daugiau kaip 30 metų.

Džiugi žinia

Pagaliau sėkmadienio vakaras. Daug garbingų svečių vakarieniavo ir laukė, gaila, taip blogai suorganizuoto žymenų įteikimo. Vertintojų komisijos pirmininkas perskaito sprendimą: iškiliausiu kostiumai — Klivlando "Vaidilos" teatras, iškiliausios dekoracijos — Klivlando "Vaidilos" teatras, iškiliausias teatras — Klivlando "Vaidilos" teatras. Iškiliausiu pagalbiniai ir lydinčiai aktorai buvo išskirti tarp kitų likusių teatrų. Tačiau, jei būtų buvę daugiau žymenų, juos būtų gavę: Stalinas — Romas Apanavičius, Hitleris — Paulius Nasvytis, Žarifa — Vilija Nasvytė ir Lucifugas — Rimvydas Cepulis.

Veikalo "Posėdis pragare" dalyviai tą vakarą susirinko Klivlande pas rašytoją Algį Rukšėną ir laukdami spėliojo. 9.30 val. paskambinau iš Čikagos, paprašiau įsipilti taures ir perdaviau laimėjimų sąrašą. Girdėjau audringus balsus ir pavydėjau, kad negalėjau būti kartu su jais.

("Mūsų žingsniai") 1983 m. 34 nr.)

Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitytųjų adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Ir staiga, jau skėsdami dūmuose, visi puola vienas kitam į glėbį, sesuo su broliu, tėvas su sūnum, ir taip visi iš eilės. Tai buvo toks didelis šeimos ryšys, pilnas pasiryžimo ir sėkmės linkėjimų. Per daugelį scenos darbo metų šitokio gražaus ir spontaniško vaizdo nebuvau matęs. Pajutęs ašarą, skubiai pasitraukiau užkulisin.

Vargonų muzikai prasidėjus, pamažu prasivėrė uždanga. Dūmai siekė uolų viršūnes, dengė toluomoje Stikso upę, plaukė prie soste sėdinčio valdovo Aidonėjaus — Arūno Apanavičiaus. Dalis dūmų vėžėsi ir į salę. Staiga minia žiūrovų pradėjo nuosirdžiai ploti. Mano "velniai", žiūrėdami ir šypsodamiesi, iš tolo man tyliai paplojo. Aha, jau pagavome publiką, bandysime ją laikyti savo rankose...

Spektaklis ėjo lyg laikrodį, publikai dažnai pertraukiant juoką ar plojimais. Ir kai Aidonėjus prabilo savo gražųjį

Vasario 16 gimnazijos orkestrėlis vienos šventės metu Ntr. M. Šmitienės

Sportas Europoje

Laimėtojų eilėse latviškos pavardės. Baltiečių pastangos atrusinti olimpinis žaidėjus. Lėdo ritulys ir kanadiečiai. Futbolas ir vokiečiai

K. BARONAS

Ne už kalnų olimpiniai žiemos žaidimai. Vasario 8 d. Sarajevo mieste bus atidaryta "baltoji" olimpiada. Tūkstančiai sportininkų svajos apie aukso, sidabro, bronzos medalius, taškus savam kraštui.

Jau 1983 m. gruodžio mėn. Sarajeve pradėtos "bandomosios" varžybos, mėginančios rogių taką, paruoštą rytinės Vokietijos specialistų. Dvejetainis ir keturviečių rogių varžybose vyravo rytinės Vokietijos ir "sovietrussen" sportininkai.

Perskaicius veliau pavardes spaudoje, pasirodė, kad tai latviai. Teko juos pamatyti televizijos sporto programoje (šeštadienio vakaro ir sekmadienio popietės televizija tarnauja sportui) trumpame pasikalbėjime su vokiečių televizijos komentatorium. Kalbėjo rusiškai, pareikšdami, kad lenktynių rogės gaminamos Rygoje, tame pačiame fabrike, kur gaminami radio ir telefonų aparatai. Neminejo fabriko vardo, tačiau esu tikras, kad tai VEF įmonė, kurioje yra susispietę geresni Rygos sportininkai ir krepšinio komanda, žaidžianti aukščiausioje Sov. Sąjungos lygoje. Be abejones, visi sportininkai yra įtraukti į algų lapų sąrašus ir gauna didesnius atlyginimus už eilinius darbininkus ar tarnautojus.

Reikia džiaugtis, kad Los Angeles baltiečiai dar gerokai prieš vasaros olimpiadą ėmėsi iniciatyvos iš pavergtų Sov. Sąjungos tautų vardo ištrinti Vakarų pasaulyje įsigalėjusį "Russen" ar "Russian". Spaudos bendradarbis ir veikėjas J. Kojelis man laišku pranešė, kad yra suorganizuotas Baltiečių laisvės lygos komitetas, pasirūpinta patalpomis arti pagrindinės sporto arenos. Ten vyks parodos, bus rodomi filmai, organizuojami kultūriniai renginiai. Užmegzti ryšiai su amerikiečiais sporto korespondentais. Per visą Ameriką sudarytas bendradarbių tinklas. Jau turimi apytikriai baltiečių sportininkų sąrašai. Paprašytas J. Kojelio, pasiūniau dalį medžiagos Baltiečių lygai.

Los Angeles baltiečiai turėtų įvesti atskirą skiltį kiekvienai Sov. Sąjungos pavergtai tautai, įrašydami laimėtus medalius bei taškus — lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių, gudų, gruzinų ir kt. Tuo būdu parodytų Vakarų pasauliui, kiek jų surinko tikri "Russian" ar "Russen" sportininkai.

Gautoje tarptautinėje Frankfurto knygų mugėje knygutėje "Die Voelker der UdSSR" (APN leidykla, Maskva 1982 m. 18 psl) pateikiami 1979 m. tautybių surašymo duomenys. Pasirodo, kad Sov. Sąjungoje tada gyveno 137 milijonai rusų, 42 mil. ukrainiečių, 12 mil. uzbekų, 9 mil. gudų, 5 mil. baltiečių ir t.t. Tokiu būdu sudaro per 115 mil. nerusų. Ir sportininkų sąrašuose bent 45% atstovų sudarys nerusai sportininkai.

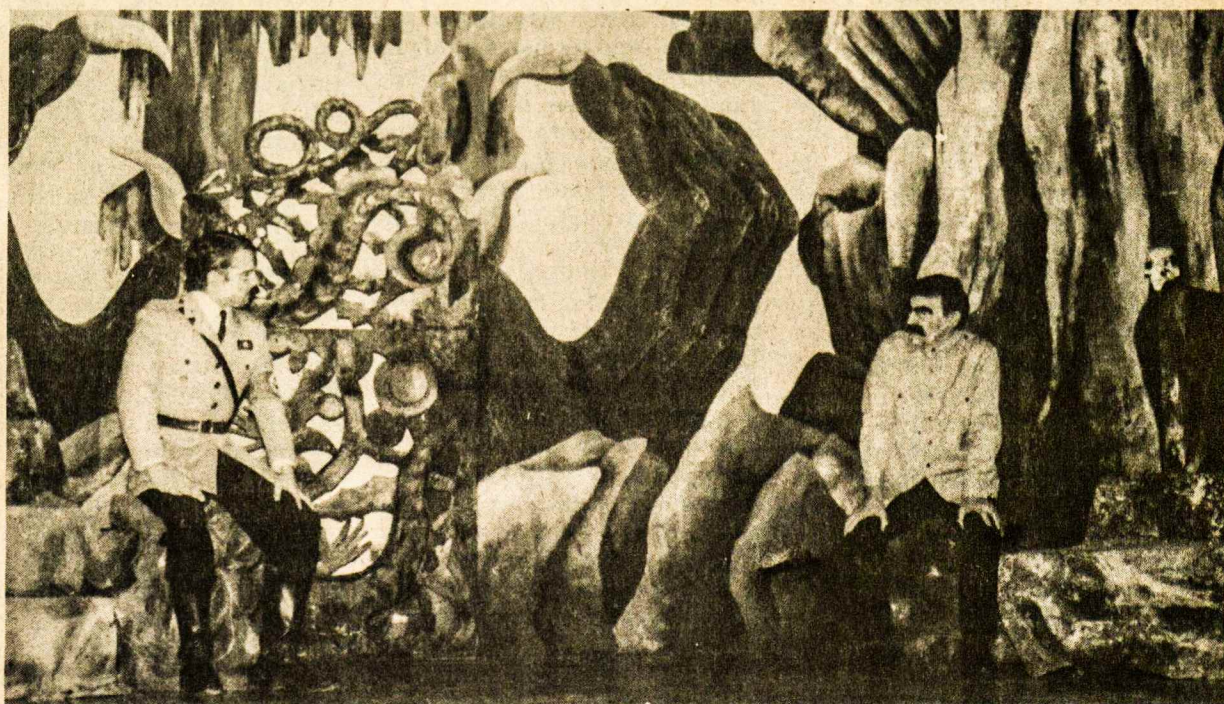
Linkime Los Angeles Baltiečių laisvės lygos sudarytam komitetui sėkmės.

Iki vasaros olimpiados Los Angeles mieste dar geras pusmetis, o Sarajevo sportiniai įvykiai čia pat. Pradėsiu nuo lėdo ritulio.

Olimpinė Kanados lėdo ritulio rinktinė pasirodymus pradėjo rugpjūčio mėn. pabaigoje "La-batts" alaus daryklos dėka. Kaip europinė spauda praneša, darykla investavo per 1 mil. dol. Vokiečių laikraščiai pažymėjo, kad "milchgesichtige" (pienburniai) Kanados žaidėjai pirmose rungtynėse Edmontone įveikė Vokietijos rinktinę 4:1. Mat dauguma klevų lapo žaidėjų esą gimę 1960-63 m., atsisakę profesionalų sutarčių, nes alaus darykla užtikrino nebologą gyvenimą. Kitos "kortos" bus po olimpinį žaidynių, kai iš olimpinio sąrašo sužibės jau didesnės "žvaigždės". Dekui Dievui, kad kanadiečiai pajuto tautinės garbės reiką, ypač sužinoję sovietų rinktinės pralaimėjimą olimpinei JAV rinkinei. Jankių pergalę didžiausiomis raidėmis pranešė ir vokiečių sportiniai laikraščiai.

I pirmą vietą reikia išskirti Europos futbolo pirmenybes šią vasarą. Prancūzijoje, pavykus V. Vokietijos rinkinei savo pogrupyje įveikti "nykštuką" Albaniją 2:1. Iki paskutinių žaidimų minučių, ypač, buvo, 1:1. Europos meistrui, ir, pasaulio, vicameistrui, grėse olimpinėms, iš pirmenybių, užleidžiant vietą Š. Airijai. Bet laimė nusiūpsėjo "germanams". Tačiau iš anksto turliu pasakytai, kad šiandieniniu žaidimu vokiečiai neras daug laimės pirmenybėse, nes vienuliškai neturi lankstumo, susižaidimo, technikos ir gerų žaidėjų, galinčių Vokietiją išvesti į baigmę. Tokių futbolininkų, kaip Beckenbaueris, Fr. Walleris, V. Seeleris, G. Mulleris, Rahn, reikės ilgai laukti. Tačiau vokiečių pagaudai reikėtų priminti, kad iš pogrupių į Europos pirmenybes nepateko Anglija, pasaulio meistris Italija, gan stipri Sov. Sąjunga, Škotija ir kt.

I silpną vokiečių žaidimą stipriai reagavo žiūrovai. Jų skaičius stadione gerokai sumažėjo. Valdžios mažina futbolininkų atlyginimus, kitų vienuolių vadovai galvoja apie "bankrotą" arba įsiekia įmonėse gelbėtojų. Mat ant sportinių futbolininkų marškinėlių įrašomas įmonės vardas, sumokant už tokią reklamą šešių skaitmenų pinigų sumą. Deja, skėstančiam laivui — Offenbachui, Niurnbergui ar Frankfurtui niekas nerori tiesti rankos. Su pastarąja vienuoliu — Eintracht Frankfurt 1947 m. buvo susitinkusi išsivijos lietuvių rinktinė (Tevelis, Jeršovas, Adomavičius ir kt.) ir baigė rungtynes lygiomis 3:3. Ir šiandieną televizijoje dažnai girdžiu Jurgeleit, Butgeit pavardes, tačiau abejauju, ar jie moka nors vieną žodį lietuviškai...

Scena iš ALGIO RUKŠENO trijų veiksmų politinės satyros "Posėdis pragare". Kairėje — Hitleris (Paulius Nasvytis), dešinėje Stalinas (Romas Apanavičius), patekę į kliaukius požemius, laukia teismo. Šis veiklas teatrų festivalyje laimėjo pirmą vietą Nuotr. V. Bacevičiaus

Istorinės perspektyvos

Dar 1930 m. tuometinis prez. A. Smetona taip kalbėjo Tautos šventės proga: "Gėrėtis garbingą Lietuvos praeitimi yra maža... Kultūros vaisius, senovės Lietuvos sukratus, daugiau yra sunaudoję svetimieji, o ne mes. Mums tenka kurti iš naujo, turint didelį spragą tarp praeities ir dabaties..."

Kad nereikėtų "kurti iš naujo", reikia pažinti praeitį ir dabartį, nustatyti gaires ateičiai. Praeityje ta Alma Mater darba atliko Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės Vyriausioji Mokykla ar Vilniaus Vyriausioji Mokykla. Ji nustojo veikti 1795 m., po paskutinio 3-čio DLK padalinimo. Maskolių okupacinė valdžia 1803 m. Vilniaus un-tą pavadino "imperatoriškuoju", o 1832 m. jį visiškai apvogė ir uždarė (A. Vientautas, "Alma Mater" nr. 1, "NL", nr. 47,83).

1939 m. gale ir 1940-43 m. vėl buvo atkurtas Vilniaus universitetas, nors tie patys maskoliai okupantai bando jam prikergti V. Kapsuko vardą.

Mes 1979 m. šventėme šios Alma Mater 400 metų sukaktį, o dabar 1983.XI.4 įteikus pirmus \$200.000 lyg ir jos pratęsimą The Endowed Chair of Lithuanian Studies vardą.

Filosofinės perspektyvos

Dr. J. Grinius (Tauta ir tautinė ištikimybė, p. 141-2) šitaip apibūdina tautą ir tautiečius už jos ribų: "Visų lietuvių bendroji tėvynė yra Lietuva, nežiūrint kur kas gimė ar gyvena... Dvasinė prasme Lietuva yra lygiai visur, kur mes esame, tiek pat jos krašte. Kol mylime Lietuvą, tol joje mūsų dvasia ir lieka. Lietuva, visų pirma, yra ne žemė Baltijos jūros pajūryje, o mes patys, visi lietuviai. Todėl palikdami Lietuvos kraštą, dar nepalikome pačios Lietuvos..."

Todėl mums, išeivijai, tenka vienas svarbiausių uždavinių — tautinės kultūros ir švietimo išlaikymas. Lietuviško švietimo sluoksniuose jau nuo seniau buvo svarstomas reikalingumas turėti prie kurio nors universiteto lituanistinių mokslų instituciją, kuri perduotų ne tik mokslines, bet ir dvasines vertybes ateinančioms kartoms (V. Izbickas, Lituanistinės katedros reikšmė, "NL", nr. 41,83).

Dabar pavergtos lietuvių tautos kovų už laisvą fronto linijos eina per išeivių politines, kultūrinės, religines ir ekonomines organizacijas, įskaitant ir būsimą lituanistikos katedrą Ilinojaus universitete. Dar daugiau — būsimoji katedra turi būti gyvybinių lietuviškų reikalų intelektualinė tvirtovė senosios ir jaunosios kartos ateiviams. To reikalauja ir didėjanti priešlaikoma Tėvynėje, lietuvių tautos ten ir išeivijoje pasiektas mokslo lygis (dr. K. Eringis, Lituanistikos katedra baltais ir pasauliui, "TŽ", 1983 m. nr. 38,83).

Lituanistikos katedra turėtų paruošti naujus ambasadorius išeivijai ir Tėvynėje. Išeivijai svarbu turėti pradinę bei aukštesnę mokyklą, akademinį kursą, bet mūsų akademiniams jaunimui reikia aukštojo mokslo lituanistikos studijų, kurios akademiniu atžvilgiu brandintų jo tautinę sąmonę, rengtų darbiui lituanistinėse mokyklose, laikraščių redakcijose ir iš viso plačiame kultūriniame bei politiniame darbe. Kas valstybei universitetas, tas norinčiai išlikti mūsų tautos mažumai yra šiuo metu savas mokslo židinys universitete, mūsų atveju — lituanistikos katedra.

nys universitete, mūsų atveju — lituanistikos katedra.

Akademinės perspektyvos

Visų pirma ir svarbiausia universitetų leidyklos bus priėmamos lituanistiniam darbams skelbti. Tai teiks moksliniams veikalams prestižą ir mokslinį svorį, nepasiekiamą išeivių leidiniams, ir atidarys jiems kelius į viso pasaulio mokslinius centrus. Tie moksliniai veikalai atitiks universitetų leidyklų reikalavimus.

Katedra laidos plėtotę baltų kalbotyros, lietuvių literatūros, istorijos ir senovinės religijos studijų. Mūsų ir kiti kultūriniai lobiai iš žiliosios senovės yra reikalingi studijų.

Mes patys žinome savo kalbos svarbą ir reikšmę visam kalbotyros pasauliui, optimistiškai galvodami, kad ir visi tai žino. Betgi baltų kalbos nėra dar kalbotyros mokslo ištirtos. Jos neužima priderančios vietos, kaip kad senovės graikų ir lotynų kalbos. Pastarąsias galima studijuoti beveik kiekviename pasaulio universitete, tik ne mūsų kalbą.

Mums šiandien malonu girdėti, kai kur nors atsiranda ryškus įnašas į lituanistiką, baltistiką ar indoeuropistiką. Tokie dalykai savaime neatsiranda, reikia atitinkamų impulsų šioms tikslams pasiekti.

Apie katedrą galės burtis lituanistikos mokslų specialistai ir aukštesnio mokslo laipsnį siekiantys studentai. Katedra savo pastangas bei darbą galės derinti su Pedagoginių lituanistikos institutu, lituanistinių studijų centru Čikagoje ir kitomis mokslinio pobūdžio organizacijomis, jų nestelbdama, bet joms padėdama. Ta prasme palaipsniui kils visų lituanistinių darbų lygis, gausės moksliniai darbai lietuvių ir anglų kalbomis.

Lituanistinės katedros misija — pritraukti kuo daugiau studentų ne vien iš lietuvių, bet ir iš baltų bei svetimtaučių. Juo labiau, kad daugelis svetimtaučių specialistų, siekiančių mokslinių laipsnių, mums yra reikalingi dėl ilgalaikės sovietų okupacijos ir per ilgą mūsų pačių merdėjimo (apie 40 metų).

Ilinojaus universitete veikiančius nuo 1972 m. lituanistikos kursus per paskutinius 4 metus lankė iš viso 266 lietuviai studentai. Universiteto nusistatymu bus palaikoma ir ligišiolinė lituanistinių kursų programa, kaip natūralus pagrindas lituanistikos katedrai.

"Lianų liepsna"

Naujosios brazilų poezijos antologija, paruosta ir išleisdinta Povilo Gaučio

PR. NAUJOKAITIS

Darbštusis išeivijos lietuvių rašytojas Povilas Gaučys mūsų literatūrą nuolat praturtina žymiųjų kitų tautų rašytojų kūrinių vertimais. Nesenai yra išleisdinges didelę Pietų Amerikos ispaniškai kalbančių tautų poezijos antologiją. Brazilų beletristikos 7 novelės yra išspausdintos knygoje "Pietų Kryžiaus padangė" (1953). O 1983 m. P. Gaučys išleisdino portugaliskai kalbančių brazilų naujosios poezijos antologiją, pavadinę ją "Lianų liepsna".

Knygoje randame 43 autorių. Duodama ir kiekvieno rašytojo trumpa biografija, žymesniųjų įdėti net atvaizdai. Vertėjas parašė ir įdomų įvadą, kuriame apibūdina brazilų tautos susidarymą iš kelių etninių sluoksnių: kolonistų portugalų, pirminių to krašto

Ligi šiol čia buvo dėstoma 16 lituanistikos kursų: trys pradiniai lietuvių kalbos kursai, trys aukštesnieji kursai, lietuvių proza, poezija, drama, lietuvių kultūra, lietuvių kalbos istorija, lietuvių kalbos sudėtis, vertimas iš lietuvių į anglų kalbą, du kursai savarankiško darbo (independent study).

Isteigus lituanistikos katedrą ir pradėjus aukštesnio (graduate) lygio kursus su teise siekti mokslo laipsnių (B.A., M.A., Ph.D.) iš lituanistikos, baltistikos, studentų skaičius padidės.

Ekonominės perspektyvos

Pagal sutartį, katedra steigama ten, kur buvo pigiausia — Čikagoje. Čia lietuvių studentų yra daugiau negu bet kuriame kitame universitete už Lietuvos ribų. Čia yra didžiausias lietuvių telkinys laisvajame pasaulyje.

Jeigu ankstyvieji mūsų ateiviai "farmeriai ir darbininkai" savo aukomis ir pasišventimu pastatė daug šventovių, mokyklų ir klubų; jeigu iš jų aukų vien seselių Kazimieriečių vienuolija Čikagoje pastatydino \$700 milijonų religinį, humanitarinį ir sveikatos centrą; jeigu lietuviai jėzuitai Amerikos lietuvių aukomis pokario metais galėjo pastatyti Jaunimo centrą \$20 milijonų vertės; jeigu Lietuvių Fondas per trumpą laiką sutelkė per \$2 milijonus; jeigu ukrainiečiai Harvardo universitete turi ne vieną, bet keturias katedras (kalbos, literatūros, istorijos ir bibliografijos) ir tyrimų institutą su bendru \$5 milijonų fondu; jeigu Toronto universitete jie turi politinių mokslų katedrą; jeigu ukrainiečių kalba ir literatūra yra dėstomos Otavos ir Albertos universitetuose ir aukštesnėse mokyklose, tai mums yra gėda taip ilgai laukus dėl tos vienos lituanistikos katedros gimimo.

Pasimokykime iš praeities kartų: kiekviena jų pastatytas šventovė, klubas, vienuolynas, ligoninė, seselių namai yra atskirai daug daugiau šiandien verti nei ta lituanistinė katedra! Ar mums ne gėda prieš juos? Jei skaitytume tik JAV ir Kanadoje apie 50.000 gvy. lietuvių, tai išeitų tik po \$12 nuosprendį per 5 metus arba maždaug \$2.40 per metus.

Lituanistikos katedrai į pagalbą turėtų ateiti Lietuvių Fondas ir Tautos Fondas, ypač stipendijų pavidalu. J.J.B.

to gausių gyventojų indėnų ir iš Afrikos per Atlantą atkeliavusių negrų ir jų mišinio — mulatų. Tie visi sluogsniai susilijo į vieną brazilų tautą, kurioje nėra rasinio antagonizmo.

Visų tų sluoksnių kultūriniai ir psichologiniai bruožai atsispindi ir brazilų poezijoje. Įvade rašoma: "Brazilų poezijos veidui turi labai didelę reikšmę mūsų iškeltas rasių susiliejimas, nes jis lyryne kūrybai teikia nepaprastą tonų turtingumą ir jai išpaudžia miglotą, bet visur jaučiamą, išvidinio egzotiskumo virpėjimą, kuris aukštai pakelia jos meninę vertę bei žmogišką reikšmę" (įvado pirmas psl.).

Toliau vertėjas kondensuotai aptaria naujosios brazilų poezijos sroves ir poetų sambūrus didžiuosiuose krašto kultūrinuose centruose — Rio ir San Paulo miestuose bei ten leidžiamuose žurnaluose. Aptariami ir žymiausi poetai, darę įtakos visai naujai brazilų poezijai.

Tie žymieji brazilų poetai yra šie: Mario de Andrade (1893-1945), įieskojęs brazilškos pasąmonės ir ją radęs tautosakoje bei liaudies kalboje. Žymus buvo Osvaldo de Andrade, San Pauly leidęs kelis žurnalus, apie kuriuos spietėsi poetai. Ronald de Carvalho (1893-1935) įnešė į brazilų poeziją futuristinių motyvų, žavėjosi technikos pažanga, mašinomis, reikėsi amerikietišku entuziazmu. Jis buvo dinaminės Rio de Janeiro poetų grupės vadas, skelbęs meno laisvę, kovojęs prieš

L. Nakrošienė, ŽIEMA LIETUVOJE. Gobelenas. Iš Lietuvių Tautodailės Instituto Toronto skyriaus parodos Nuotr. St. Dabkaus

Netikslumai enciklopedijoje

Lietuvių Enciklopedijos 36-ių tomų išleidimas buvo milžiniškas užsimojimas, pareikalavęs iš jų redaktorių ir bendradarbių daug darbo valandų. Tuose tomuose yra įsibrovusių ir netikslumų, kurie buvo skaitytojų jau pastebėti, kiti gal ateityje dar bus iškelti. Daug tokių netikslumų nurodė Jurgis Jašinskis iš jam rašytų plk. K. Ališausko laišku "Naujienose", P. Lelis — "Tėviškos žiburiose" ir kitur.

Šia proga bandysiu iškelti savo pastebėjimus netikslumus bei trūkumus. Rašant apie kovas Lietuvoje, nevyetoje, panaudotas žodis "karas". Nepriklaušoma Lietuva ne su viena kaimynine valstybe karo neturėjo, nes tarp kariaujančių šalių karas nebuvo paskelbtas. Buvo tik kautynės: Kėdainių, Širvintų-Giedraičių ir t.t. Bet XV t. randame net du karus: "Karas su bermontininkais" 99 psl. ir "Karas su lenkais" 100 psl.

Prieš trejetą metų, rašydamas atsiminimus apie Lietuvos pergyventas okupacijas, norėjau sužinoti, kiek lietuvių buvo kalinta ir išduota nacių kacetuose ir kalėjimuose. Deja, Antinacinės rezistencijos "LE" nėra, kai tuo tarpu Antisemitizmui skirta vieno puslapio skiltis. "LE" Antisemitizmas, Getas ir Žydai užsitarnavo net 15 puslapių, o antinacinė rezistencija ne žodelio. "LE" XVI — 147 aparašyta Lietuvos Rezistencijos Buvusių Politinių Kalinių S. ga. Ten jau paminėta, kad

formų sustingimą. Rio grupėje vienas žymiausių lyrikų buvo Ribeiro Couto (1898-1963). Žymiu poetu laikomas ir Tasso da Silveira (1895-1968). Iš moterų poečių minėtina Cecilia Meireles (1901-1964). Dar prie žymiųjų skiriami: Murilo Araújo, Raul Bopp, Carlos Dummond de Andrade, Murilo Mendes, Augusto Meyer, Jorge de Lima, Manuel Bandeira, Augusto Frederico Schmidt, Vinicius de Moraes, Joao Caral de Melo Neto ir Ledo Ivo. Glaustai, bet esminius dalykus iškelias įvadą padeda skaitytojui lengviau įsijauti į vertimų tekstus.

Eilėraščių vertimai sklandūs, laisvai teka ritminga kalba, nėra apspunkinti dirbtinių rimų. Antologija yra graži vertėjos dovana lietuvių literatūrai. Brazilų poezija iki šiol lietuviams buvo beveik nepažįstama.

Knyga gražiai išleista, su dail. V. O. Virkau pieštu viršeliu. Spausdinta M. Morkūno spaustuvių, Čikagoje. Nei leidėjas, nei kainos nenurodyti (atrodo, vertėjas tokias knygas leidžia sava piniga). Jis buvo dinaminės Rio de Janeiro poetų grupės vadas, skelbęs meno laisvę, kovojęs prieš

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sol. G. Čapkauskienės ir pianisto A. Kuprevičiaus koncertą Klivlande, Dievo Motinos parapijos salėje, sausio 14, šeštadienį, 7 v.v., rengia LB Ohio apygardos valdyba.

Vitolis E. Vengris, turintis didelį knygženklų rinkinį, dalyvavo įjems skirtoje knygų šventėje Pensilvanijos Carlisle vietovėje, Dickinsono kolegijoje. Jis ten skaitė paskaitą apie knygženklų raidą, dabartinius stilius, galimus ateities postūkius. Šventės proga buvo surengta ir knygženklų paroda, kurioje lietuviams atstovavo kūrinių dailininkų — V. O. Virkau, Ž. Mikšio, H. Vepštiešės, V. K. Jonyno, V. Kisarausko, A. Kmieleusko, P. Lantucho, V. Jucio, A. Čepausko, A. Klisėvičiaus, G. Didelytės ir P. Repšio iš V. E. Vengrio rinkinio.

Dail. Julija Zdanienė, gyvenanti Hot Springs vietovėje, Arkanso valstijoje, yra pasižymėjusi suvinėtų paveikslų kūrimu, dalyvavusi astuoniose parodose, laimėjusi premijų. Devintoji jos paroda praėjusį rudenį buvo surengta Čikagoje, Jaunimo centre. Dail. J. Zdanienė ypač domina lietuviškų kryžių ir koplytėlių temas. Joms ji neįsėdžio modelių liaudies dailės albumuose ar nuotraukose, bet stengiasi pati sukurti. Tuo būdu siuvinėtuose paveiksluose išaiškomas liaudiškumas, bet nevengiamas modernizmas, net posūkių į abstraktą.

Kompoz. Vlado Jakubėno dar nepriklausomai Lietuvoje išspausdintų recenzijų bei straipsnių rinkinį ruošiasi išleisti prieš porą metų Čikagoje įsteigta jo vardo draugija. Ji yra perėmusi visą kūrybinę velionies Vl. Jakubėno palikimą — rūpinasi jo apsauga, išleidimu ir paskleidimu.

Skulptorius Vytautas Kašuba grįžo Niujorkan iš ilgesnės viešnagės Italijoje. Ten jis susipažino su romėnų bei vėlesnių skulptorių kūrinių, lankėsi Florencijoje, kur buvo surengtas 19-tasis FIDEM (Tarptautinės medalių federacijos) kongresas ir medalių paroda. Joje buvo išstatytas V. Kašubos sukurtas medalis, skirtas Vilniaus universiteto 400 metų sukaktiui. Išleistas "Akademinių skulptorių sąjungos Los Angeles skyriaus pastangomis 1979 m. Šis jo kūrinys atstovavo JAV sukurtų medalių meniniam ir specialios komisijos buvo atrinktas šiai FIDEM organizacijos parodai. Ji yra įsteigta 1937 m. Paraižiuje. Paroda, surengta puosniuose XV š. rūmuose, susilaukė dalyvių iš 49 pasaulio kraštų.

Dailininkai Vaidotas Daukantas ir Evant Stuart 1983 m. spalio 15 — lapkričio 6 d. Denveryje, Kolorado valstijoje, surengė modernių savo skulptūros darbų parodą "More Mood than Truth" (Daugiau nuotaikos nei tiesos). Dail. V. Daukantas yra gimęs 1938 m. Telsiuose, architektūros studijas baigęs Ilinojaus universitete, magistro laipsnį skulptūroje gavęs Kolorado universitete. Gyvena ir dirba Boulderdyje, Kolorado valstijoje. Savo modernioms skulptūroms jis naudoja įvairią medžiagą — medį, audinius, stiklą, garšą ir šviesas, siekdamas sukelti tam tikrą nuotaiką, skulptūras supančią atmosferą. Jis jas rikiuoja į aplinkos meną.

Australijos lietuvių fondas yra paskelbęs akademinę savo premiją, paskirdamas jai iki \$1.000. Ši suma galės būti paskirstyta keliems autoriams, jeigu jų atsirastų. Praktiškai premija gali laimėti tik Australijos lietuviai. Ji skiriama už lituanistinę temą parašytą darbą arba studiją lietuvių kalbos, literatūros, istorijos, sociologijos, ekonomijos, teisės, etnografijos mokslų šakose. Taisyklėse pabrėžiama, kad premija gali gauti Australijoje gyvenantys lietuviai, jeigu jie yra baigę universitetą ar aukštojo mokslo instituciją ir išteikę kuriai nors Australijos institucijai mokslinį darbą akademiniame laipsniui gauti. Kitur gyvenantiems ir ten mokslus baigusiems lietuviams išimtis daroma tik tokiu atveju, jeigu jie laikinai atvyksta Australiją ar joje pastoviai apsigyvena ir už lituanistinės temos darbą akademini laipsnį gauna Australijos aukštojo mokslo institucijoje. Premija gali būti paskirta ir lietuvių bei kitos, etninės kilmės asmenims, nesiekiantiems akademinio laipsnio, kai jie parašo studiją lituanistinė tema, ją paskelbia moksliniame Australijos žurnale arba išleidžia atskira knyga Australijoje.

Į Vilniaus operos teatrą po dešimties metų pertraukos vėl grįžo G. Puccini "Bohema". Naujo spektaklio versiją paruošė dirigentas J. Aleksa, rež. E. Domarkas, scenovaidžius sukūrė dail. R. Gibavičius, drabužių eskizus — dail. G. Rameikaitė. Mimi vaidmenį paruošė sopranai — I. Milkevičiūtė, J. Čiurlaitė, S. Jonaitytė, Rudolfo — tenorai G. Grigorianas ir S. Larinas.

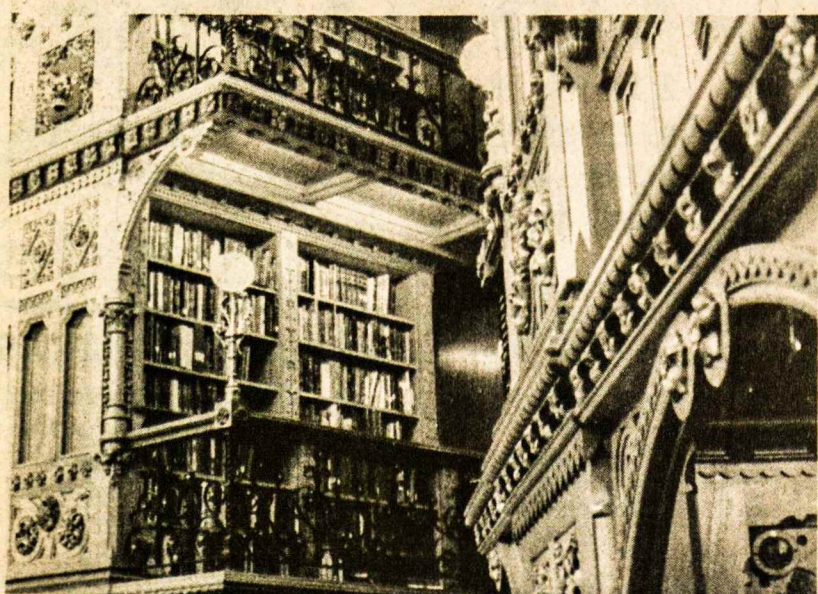
Dešimtajame sąjunginiame televizijos filmų festivalyje Alma Atoje vieną pagrindinių prizų laimėjo muzikinis meninis Lietuvos televizijos kūrinys "Eglė", kuriam buvo panaudoti S. Nėries eiluotuos lietuvių liaudies pasakos motyvai. Šio filmo scenarijaus autorė ir režisiorė — J. Janulevičiūtė, operatorius — J. Marcinkevičius, dailininkas — A. Šiekstėlė, kompozitoriai — A. Martinaitis ir V. Bartulis, dirigentas — J. Aleksa, pagrindinių vaidmenų atlikėjai — I. Martinonytė ir A. Bagdonas. "Eglė" varžėsi vaikams skirtų filmų grupėje.

Bendrus koncertus rengia dvi seserys — smuikininkė Audronė ir pianistė Birutė Vainiūnaitės. Toks jų koncertas prieš Kalėdas įvyko Vilniaus filharmonijos salėje. Pirmą kartą Lietuvoje buvo atlikti XX š. amerikiečių kompozitorių kūrinių — Č. Aivoz sonata smuikui ir fortepionui "Vaikų diena vasaros stovykloje", keturi Dž. Krambo noktiurnai, klauzsytojus žavėję atlikęjų išgautu spalvingumu, nuotaikų kaita, instrumentų skambėjimu pusiausvyrą. Koncerto viršūne betgi tapo S. Prokofjevo ir J. Brahms sonatos smuikui ir fortepionui.

Centrinė šilutės biblioteka lankytojus pakvietė į žurnalisto R. Rakausko meninės fotografijos parodą "Žydėjimas". Jai buvo sukeltos lyrinės fotonovelės, apmąstancios žmogaus ir gamtos santykius, žmogiškas būties problemas. R. Rakauskas yra Tarptautinės Meno Federacijos narys, daug apdovanojimų susilaukęs sąjunginėse ir tarptautinėse parodose.

Kretingos kraštyros muziejus atidarė pastaraisiais metais surinktų radinių parodą. Ypač įdomi yra tauro kaukolė, gauta iš Kretingos rajono Raguviškių kaimo gyventojos V. Viršilienės. Mokslininkai teigia, kad taurai Lietuvos teritorijoje gyveno jau prieš astuonis tūkstantčius metų. Jie dar buvo medžiojami XIV š. pabaigoje. Tada nagingi meistrai iš jų ragų gamindavo vario inkrustacijos papuoštas taures. Paskutinis tauras Lietuvos giriose buvo nušautas XVIII š. pabaigoje. V. Viršilienės padovanota tauro kaukolė sudomino Kaune veikiančio T. Ivanausko zoologijos muziejaus mamalogijos skyriaus specialistus, nes lig šiol tokių radinių nebuvo aptikta pamario srityse.

Specialiu koncertu Vilniaus filharmonijos salėje paminėta triguba kompoz. Rimvydo Žigaičio sukurtas — amžiaus penkiasdešimtmetis, kūrybos trisdešimtmetis, darbo filharmonijoje dvidešimtmetis. Jis yra Vilniaus filharmonijos vadovas, ypač pasižymėjęs savo dainomis chorams ir solistams. Koncertą pradėjo P. Bingelio diriguojamas Kauno choras, atlikęs sukurtojo kompozicijas: "Lygumų mano gimtas miestas", "Išjojo, jojo", "Tyla", "Alytų šakelė" — ištrauka iš naujosios oratorijos "Atminimo varpai". Vilniaus filharmonijos sol. D. Sadauskas programon įsijungė išplėtinėmis liaudies dainomis "Aviža pralėdė", "Auga, auga apynėlis", pralydėtas filharmonijos liaudies instrumentų kvarteto — Z. Jakavičienės, A. Pralubytės, A. Zemaičio ir A. Skraugausko. Filharmonijos sol. R. Maciūtė padainavo tris R. Skučaitės eilėraščių tekstais sukurto poetinės nuotaikos romansus — "Kai pradės rugiai byrėti", "Akmuo", "Žiedas". Vilniaus operos bosas V. Prudnikovas buvo pasirinkęs dainas "Dar neskaikioju", "Nuosprendis", "Gyvenimas gražus paprastumu". Akompanavo pats R. Žigaitis. Tenoras V. Noreika su kameriniu Lietuvos orkestru, diriguojamu S. Sondeckio, atliko R. Žigaičio dainas "Einant su tavo vardu", "Mes buvome dvi salos" ir "Vaikystė". Orkestrinei daliai atstovavo poema kameriniam orkestrui "Prie paminklo". Spalvingai nuskambėjo B. Vasiliausko atliktas kūrinys vargonams "Allegro festivo". Vargonams užbaigtas chordinėmis dainomis — "Ažuolai", "Žemės pašventimas", "Pavasaris", "Draugystės medis". V. Kst.

"Encyclopaedia Lituanica" Kanados parlamento bibliotekoje — viršutinėje lentynoje į dešinę nuo šviesos Nuotr. A. Stankaus-Saulaicius

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:	
	90 dienų termin. indėlius	8 %
	180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų	8 1/2 %
Antradieniais 10-3	term. indėlius 2 metų	9 1/4 %
Trečiadieniais uždaryta	term. indėlius 3 metų	9 1/2 %
Ketvirtadieniais 10-8	pensijų s-ta	9 %
Pentadieniais 10-8	spec. taip. s-ta	7 1/2 %
Šeštadieniais 9-1	taupomąja s-ta	7 1/4 %
Sekmdieniais 9-12.30	depozitų-čekių s-ta	6 %
	DUODA PASKOLAS:	
	asmenines nuo	12 %
	mortgičius nuo	10-12 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dan Air

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.
Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudimai? Prieš mokėdami, pažūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Vaziuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų viesių (1 pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilinių mechanikų pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTVUVA (KOMPIUTER)

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PROGRESS

REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamojį nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechanikai
★ taisymai. ★ Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varžtus automobiliams.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

Vyskupo Valančiaus mokykla Hamiltone praėjusių Kalėdų proga suvaidino pjesę "Užburto gelės". Girių karių vaidino Stasys Bakšys, briedžius — Algis Rudaitis, Algis Dziemionas, Petras Bačekas, užburto našliaičius vaikus — Rima Mačikūnaitė, Tomas Žukauskas, Vita Kairytė, André Ciparytė

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Kanados kariuomenei bus parūpinta 80.000 amerikietišku "Colt M-16 A2" šautuvų ir 10.000 lengvų belgiškų kulksvaidžių. Naujieji ginklai kainuos \$230 milijonų, bet tikimasi, kad bus gautas leidimas juos pasigaminti Kanadoje. Naujų ginklų įsigijimas yra susietas su Atlanto Sąjungos siekiu jų suvienodinimu, kad būtų lengviau parūpinti visiems tinkamus šovinius. Kanados krašto apsaugos ministeris J. J. Blais taipgi pranešė, kad su V. Vokietija pasirašyta nauja sutartis dešimčiai metų pratęs vokiečių karių bei lakūnų manevrus Kanadoje. Pėstininkai tokią bazę turi Manitoboje, lakūnai — Labradoro. Už šią sutartį iš V. Vokietijos bus gauta \$120 milijonų, neįskaitant pinigų, kuriuos tose vietovėse išleidžia vokiečiai kariai ir lakūnai. Manevrai perkiami Kanadon, nes čia yra daug tuščių plotų, kurių trūksta V. Vokietijoje. Ten manevrų metu dažnai padaroma žalos ūkiams ir pastatams. Žalos padengimas atneša daug papildomų išlaidų.

Ministeris pirm. P. E. Trudeau atnaujinu savo pastangas taikai užtikrinti, nutrauktom branduolinių ginklų derybom Ženevoje atstatyti. Šį kartą savo planus jis nutarė atskleisti Jungtinių Tautų sekr. J. O. de Cuellarui Niujorke. Daug vilčių jis skiria ir Otavon atvyksiančiam komunistinės Kinijos min. pirmiui Z. Zijangui. Spaudoje rašoma, kad jam netgi bus leista tarti žodį jungtiniame Kanados parlamento ir senato posėdyje. Tai būtų pirmas atvejis, kai posėdį pasikviečiamas komunistinės šalies ministeris pirmi. Liberalai tikėjosi, kad P. E. Trudeau taikai skirtos kelionės užsienyje sustiprins jų partijos populiarumą. 1983 m. gruodžio pradžioje atlikti Gallupo instituto tyrimai betgi nerodo didesnių pasikeitimų apsisprendusių rinkėjų gretose. Už liberalus balsuotų 30%, už konservatorius — 53%, už NDP socialistus — 15%. Tad liberalų populiarumas padidėjo tik 3%, konservatorių sumažėjo 3%, socialistų — 1%. Viešosios nuomonės tyrimas buvo atliktas kaip tik tuo laiku, kai P. E. Trudeau jau buvo grįžęs iš savo kelionės Azijoje ir Artimuosiuose rytuose, kai apie jo planus branduolinių ginklų deryboms atnaujinti daug rašė spauda. Lieka dar viena paskutinė korta — susitikimas su J. Andropovu Maskvoje.

Naujo liberalų vado rinkimus palietė buvęs šios partijos pirm. Blair Williams. Susirūpinusiems liberalams jis pataria į sekančius parlamentinius rinkimus eiti P. E. Trudeau vadovybeje. Esą iš naujo vado nedaug tebus naudos, nes jis geriausiai atveju ministerio pirmininko pareigas tegalės eiti pusmetį ir partijos populiarumo neįstengs atstatyti. Pasak B. Williams, tegu sprendimą padaro patys rinkėjai. Remiantis dabartiniais duomenimis, liberalai greičiausiai rinkimus pralaimės, bet tada bus daug laiko išsiriškinti naują vadą, pradėti visišką liberalų partijos atnaujinimą. Atnaujinta partija vėl galėtų grįžti į valdžią kituose parlamento rinkimuose.

Nedarbo draudos išmokos 1983 m. pasiekė rekordinę sumą. Vien tik per pirmuosius dešimt mėnesių bedarbiams buvo išmokėta \$8,66 milijono, kai tuo tarpu per visus 1982 m. pašalpoms buvo išleista \$8,6 milijono. Pernykštes išlaidas gerokai padidins lapkričio ir gruodžio mėnesiai, kurių duomenys dar nėra paskelbti. Nedarbo draudos išmokos sudaro apie ketvirtadalį biudžetinio deficito, kuris yra peržengęs \$30 milijonų.

Neteisinga pajamų mokesčio paskirstymą Kanadoje specialiu vedamuoju palietė dienraštis "The Toronto Star", remdamasis Otavoje paskelbtais duomenimis. Daugiau uždirbantieji kanadiečiai specialų deka taip užpildo savo pajamų mokesčio blankus, kad jo jiems netenka mokėti. Pvz. 1980 m. 179 kanadiečiai, kurių metinis uždarbis prašoko \$200.000, visiškai nemokėjo pajamų mokesčio. 1981 m. toje grupėje pajamų mokesčio išvengė 371 kanadietis. Pajamų mokesčio išvengė ir apie 1.000 kanadiečių, uždirbusių nuo \$100.000 iki \$200.000. Niekas nemokėjo ir apie 6.500 kitų kanadiečių, nors jų metinis uždarbis buvo tarp \$50.000 ir \$100.000. Pajamų mokesčio mokėjimas apėinamas specialistų randamose įstatymo spragose. Dienraštis nesiūlo pakeisti pajamų mokesčio įstatymo, bet pataria nustatyti ribą visokiems atskaitymams pagal uždarbio kategorijas. Pvz. \$30.000 uždirbantis asmuo pajamų mokesčiui privalo atiduoti 20% minimumą, nepaisant kiek jis būtų suradęs atskaitymų ir spragų savo naudai. Dabar pilną pajamų mokesčių moka tik mažiau uždirbantieji, o turtingesnieji jį sumažina ar net visiškai jo išvengia.

SPORTAS

Slidinėjimo pirmenybės

Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių slidinėjimo pirmenybės įvyks vasario 4-5 d.d. Devils Elbow Ski Resort, Bethany, Ont. Varžybas rengia Toronto estų slidinėjimo klubas Kalev.

Vasario 4 d. bus kalnų slidinėjimo varžybos šių grupių: vyrų, vyrų-senjorų, jaunių ir berniukų, moterų ir mergaičių. Vasario 5 d. įvyks lygumos slidinėjimo pirmenybės. Varžybos bus tų pačių grupių, išskyrus moteriškąją pusę, kuri bus taip suskirstyta: moterų-senjorės, moterys, vyr. mergaitės ir jaun. mergaitės.

Lietuvių pirmenybių laimėtojai bus nustatyti iš tų pačių varžybų.

Lietuvių slidinėtojų dalyvavimą tvarko Salfass slidinėjimo komitetas, vadovaujamas Mečio Empakerio, 6 Robin Hood Rd., Islington, Ont. M9A 2W7. Tel. (416) 231-1487.

JAV slidinėtojai gali kreiptis į slidinėjimo komiteto vicepirm. Vytenį Čiurlionį, 19755 Upper Terrace, Euclid, Ohio, 44117. Tel. (216) 481-1525.

Centro valdyba

1984 metų varžybų tvarkaraštis

Vasario 4-5 d.d. baltiečių ir lietuvių slidinėjimo pirmenybės — Devils Elbow slidinėjimo vietoje. Rengia estų Kalev sporto klubas.

Ohio biatlono (biathlon) pirmenybės — vasario 12 d. Geneva, Ohio.

Ateitininkų žinios

Federacijos taryba, 1983 m. gruodžio mėn. pravesuose Federacijos rinkimuose sekantys asmenys išrinkti į tarybą: N. Balčiūnienė, ses. M. Bareikaitė, D. Barskėytė, B. Bublėnė, V. Kleiza, R. Kriaučiūnas, Č. Masaitis, A. Norvilas, J. Polikaitis, V. Saulys, V. Šoliūnas, J. Vaitkus, V. Vygtas, A. Zygas.

Toronto moksleivių ateitininkų valdyba sausio 8 d. posėdyje aptarė kandidatų programą, rekolekcijas, šio mėnesio veiklą ir pasidalino išpūdziais iš žiemos kursų. Didelę padėką pirm. D. Čuplinskiui už transportaciją.

Studentiškam jaunimui (nuo 18 metų) ruošiamos rekolekcijos Sharon vietovėje sausio 20-22 d.d. Jas ves kun. A. Saulaitis ir ses. Ignė. Mokestis — \$35 asmeniui.

Studentai ruošia vakaronę vasario 18, šeštadienį. Prisikėlimo parapijos patalpose. Numatyta įdomi muzikinė programa.

Jaunučiai renkasi kas antrą šeštadienį. Paskutinis susirinkimas įvyko sausio 7 d. L. U.

Skautų veikla

• Vasaros stovyklos organizavimo reikalu sausio 21, šeštadienį, 11 v.r., Toronto skautų būkle šaukiamas Toronto, Hamiltono, Londono, Ročesterio, Niagaros pusiasalio tūntininkų-vietininkų suvažiavimas. Yra prašoma, negalint patiemis atvykti, paskirti įgalotinius. Suvažiavimą šaukia rajono vadai.

• Skautiškas aciu Ramonai ir Martynui Yčams už globą ir vaishes po kaledinių giesmių giedojimo. Dėkingi sk. vyčiai, budžiai ir sesės.

• Sukaktuvinės stovyklos vadovybė dėkoja: s. dr. A. Kulpai-Kulpačiui už projektus vartams ir aikštės dekoravimui; P. Imbrasui už vartų ir viršūnės padarymą; J. Arštikiui už gelės.

• Dr. J. M. Ulekei parėmė Romuvą \$100 auka. Nuširdus aciu.

• Jūrų skautų Vaidoto laivo iškyla įvyko gruodžio 17-18 d.d.

• Sv. Kazimiero metai tebūna žymūs: sueigose, Kazuko mugeje ir stovykloje. Planuokime ir veikime! Č. S.

nybės — vasario 12 d. Geneva, Ohio. Iš bendrų pasekmių bus nustatyti ir lietuvių laimėtojai.

Balandžio 28-29 d.d. — 34-osios Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės Toronte.

Gegužės mėn. Toronte — 1984 m. lietuvių ledo ritulio pirmenybės. Rengia Toronto lietuvių ledo ritulio klubas.

Liepos 3-7 d.d. — antrosios sovietų pavergtų tautų žaidynės Etobicoke, Ont. Dalyvaus — lietuviai, latviai, estai, ukrainiečiai ir armenai. Rengia specialus jungtinis komitetas.

Liepos — rugpjūčio mėn. — baltiečių lauko teniso pirmenybės.

Rugsejo 1-2 d.d. — Detroito Š. A. lietuvių golfo pirmenybės.

Rugsejo 8-9 d.d. Oakville, Ont. — baltiečių ir lietuvių lengv. atletikos pirmenybės.

Rugsejo mėn. Kanadoje — baltiečių šaudymo pirmenybės, rengiamos estų. Bus prijungtos ir lietuvių pirmenybės.

Lietuvių raketbolo pirmenybės Klivlande — data bus paskelbta vėliau.

Numatomos pirmosios lietuvių softbolo ir kėglavių pirmenybės.

Individualinės lietuvių lauko teniso pirmenybės ir galbūt komandinės varžybos bus surengtos atskiru laiku vasarą.

Baltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybėms laikas ir vieta dar nenustatyta. Rengs latviai.

Numatomos baltiečių klubinės krepšinio, tinklinio, šachmatų, golfo ir raketbolo pirmenybės.

Centro valdyba

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:
8% už 90 dienų term. indėl.
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4% už 1 m. term. indėlius
9 1/4% už 2 m. term. indėlius
9 1/2% už 3 m. term. indėlius
9 % už pensijų planą
9 % už namų planą
7 1/2% už specialią taip. s-tą
7 1/4% už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:
už asmenines paskolas nuo 11 3/4%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 10 1/4%
2 metų 11 %
3 metų 12 %
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.
Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parupinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovai Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavienei arba Vidai Šiaučiuilenei

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas.
Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

Greitas ir tikslus patarnavimas! DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptaukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

• Užsakykite "Tėviškės Žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas 531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

NETIKSLI INFORMACIJA

KLB krašto tarybės suvažiavime Toronto 1983 m. gruodžio 3-4 dienomis KLB revizijos komisijos pirm. M. Chainauskas, atsiliepė damas į mano pranešimą, pasakė, kad "Tautos Fondo niekas nerevizuoja". (Žiūr. "TŽ" 1983 m., 50 nr.). Tai netiesa. Tautos Fondas kas metai KLB revizijos komisijos buvo revizuojamas, tik M. Chainauskui revizijos komisijai pirmininkaujant nebuvo revizuota.

Mes norime, kad Tautos Fondo kasos knyga bei dokumentai būtų patikrinti kiekvienais metais, todėl Tautos Fondo suvažiavime Toronto 1983 m. balandžio 16 d. buvo išrinkta Tautos Fondo revizijos komisija, kuri dabar tikrina Tautos Fondo atstovybės Kanadoje atskaitymą.

A. Firavičius, Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirmininkas

"IŠVADINĖS PASTABOS"

P. Lelio straipsnis "Lenkija — Dievo žaislaivė" "TŽ" 1983 m. 50 nr. yra vertas dėmesio. P. Lelis rašo: "Priešais yra tik tada, kai su juo kariaujama, o kai nekariaujama, jis gali būti ir draugas". Ar ne taip daro Anglija, Prancūzija, JAV? Juk tos valstybės kariauvo su Vokietija, turėjo daug nuostolių žmonėmis ir turtu, bet po karo sudarė draugišką sutartį su Vokietija ir jos laikosi.

P. Lelis rašo: "Jei priešas nepajėgi nugalėti, tai jieskok su juo draugystės". Čia irgi jis kalba teisingai — iš gyvenimo. Toliau jis sako: "Politikoje nesivadovaujama jausmais, bet protu ir realiais apskaičiavimais". JAV ir Anglija kariauvo su Japonija ir Vokietija, bet tuoj po karo, matydamos Sov. Sąjungos pavojų, susirišo draugišką sutartimi ne dėl meilės Japonijai ar Vokietijai, bet "vadovaudamosi šaltu protu ir realiais apskaičiavimais".

Kad rusai pyksta ant lenkų, tai suprantama, nes lenkai nekėnė rusų okupacijos, reikalauja daugiau laisvės ir trūkdo rusams valdyti pasaulį. Už tuos lenkų laisvės troškimus ir jų spaudimą rusams jų vadas Valensas buvo pripažintas tinkamu taikos premijai.

Kad valdo Suvalkų trikampi, tai reikia kaltinti rusus — jie lenkams juos atidavė 1945 m. Suvalkų trikampyje lietuviai geriau gyvena ir nenori važiuoti į okupuotą Lietuvą. Ten lietuviai laisvai ūkininkauja savo protėvių sodybose, o rusų okupuotoje Lietuvoje ūkininkų sodybos išrijautos.

P. Lelis rašo: "Palaikau savo teigimą, kad santykiuose su lenkais turime užmiršti senus kivirčius ir jieskoti su jais draugystės. Kai bus laisva Lenkija, bus laisva ir Lietuva". Bendradarbiaudami su latviais, lenkais, estais, ukrainiečiais mes daugiau pasieksime. Lietuva, atgavusi laisvę, sugebės apginti valstybės teises diplomatinėmis ir karinėmis priemonėmis. Laisvos Lietuvos vyriausybė nustatys ekonominius, kultūrinius, politinius santykius su lenkais, vokiečiais, rusais, gudais, nes žinos kaip tuo laiku nepriklausomai Lietuvai geriau.

Jonas Prunskis, Čikaga

BALSAS IS PUBLIKOS

Los Angeles Dramos Sambūrių suvaizdino 1983 m. lapkričio 19 d. D. Mackialienės "Nepripažintą tėvą". Leiskite pasisakyti man kaip eilinei žiurovei dėl paties premijuoto veikalo, neličiant režisūros nei artistų. Aš nemėciau šiam veikale nieko gero nei psichologiniu, nei patriotiniu, nei moraliniu požiūriu.

Sugrįžta tėvas į savo šeimą po 24 metų ir ima visus tvarkyti, lyg despotas. Jis pats buvo vokiečių armijoje, vedė vokiečių ir štai dabar sugrįžta pas savo seniai paliktą žmoną bei sūnų. Užuot jautėsis kaip svečias, jis visą laiką kertaš į savo sūniumi — kam tas draugauja su svetimtaute. Iš kur tas staigus "patriotizmas"? Veikale nuolat pabrėžiama, kad jis kovojo už trečiąjį Reichą. Aš nežinau lietuviu, kuris kovodamas vokiečių eilėse, būtų kovojęs už trečiąjį Reichą. Man atrodo, kad jie visi tada kovojo tik prieš komunizmą.

Autorė prikašiojo tiek daug nepadorių žodžių, kad net ašys raus-ta. Jei tuo būdu norėta prajuokinti žiūrovus, tai labai apsirinkta — žmonės tuo tik pasipiktino. Negaliu suprasti, kaip mūsų komisija tokį "deimantiuką" premijavo? Mano nuomone, jeigu jau nėra ko premijuoti, geriau visai nuo premijavimo susilaikyti.

Linku LA Dramos Sambūriui gyvuoti, bet rimtesnius veikalus pasirinkti.

Los Angelieta

PER JAUTRI REAKCIJA

1983.XII.8 "The Globe and Mail" laišku skyrėje torontiešis žydas Joe Kotler rašo: "Kanadoje yra stipri tendencija reaguoti prieš bet kokią, kad ir švelniausią Izraelio kritiką, prieš švelniausią užuojautą palestiniečiams. Taip nėra pačiame Izraelyje. Ten vyrauja didesnis atvirumas, tolerancija kritikai. Juk tik prieš porą metų 70.000 žydų demonstravo Tel Avivo gatvėse prieš karą su Libanu. Kaip žydas, gimęs Izraelyje ir išaugęs Kanadoje, galiu tik apgailestauti tikrai per didelę, per jautrų reagavimą Kanados žydų visuomenės kad ir į menkiausias kritiškas pastabas, liečiančias Vidurinius Rytus". Skt.

LAISKAS IS PUNSKO

Yra žurnalas "Kontrasty". Jame dažnai rašoma apie Punksą. Pasirodo, kad jo redaktorius buvo Punksas per atilaidus. Jis rašo, kad Lenkijoje nėra tokių gražių atilaidų, kaip Punksas, kad lietuviai užlaiko savo senas tradicijas, labai gražiai gieda choras. Taip pat duotas pasikalbėjimas su Juozu Vaina, kuriame liečiami reikalai apie kunigus ir nesklaidus Seinuose. Redaktorius rašė, kad jam važiuojant autobusu iš Punkso į Suvalkus įsėdusi Šiplitė kėlė lenkė davę pastabą lietuviškai kalbančiam jaunimui nešneketi lietuviškai, nes jau laikas buvo išmokyti lenkiškai. Tai sakydama pavartojo žodį "mogliata" (galėjote). Vienas iš lietuviukų atsakė — ji pirma turėtų išmokyti lenkiškai, nes lenkų kalboje nėra žodžio "mogliata" tik "moglištie". Redaktorius, baigdamas rašinį, padarė pastabą to krašto lenkams: patys nemokėdami gerai lenkiškai, bando priversti kitus kalbėti lenkiškai. "Mes, lenkai, norime, kad visa žmonija kalbėtų tik lenkiškai". V. P.

Delhi, Ontario

A. a. STASIO KAIRIO dešimtosios mirties metinės bus paminėtos Mišiomis š. m. sausio 14, šeštadienį, 11 v.r., Delhi lietuvių Sv. Kazimiero šventovėje. Maloniai kviečiame jose dalyvauti gimines, draugus bei pažįstamus.

Vėlonies žmona ir sūnus

A. a. POVILO VINDAŠIAUS atminimui vietoje geliu "Teviškės žiburiai" aukėjo \$20: K. Ratavičius, Otterville, Ont., Pranas ir Zita Sakalai, Hamilton, Ont., \$15: A. ir J. Vieraitis, Tillsonburg, Ont.; \$10: A. Budreika, Delhi, Ont.; J. Strodonskis, Delhi, Ont.; P. Augaitis, Delhi, Ont.; Alb. Augustinavičius, La Sallette, Ont.; Juozas Stonkus, Hamilton, Ont.; Vladas Vytas, Tillsonburg, Ont.; Alf. Kairys, Delhi, Ont.; St. Berzinis, Vien-na, Ont.; Vladas ir Marija Miceikos, Simcoe, Ont.; \$5: V. Galeckas, Eden, Ont.; J. Jurenas, Eden, Ont.; Br. Čeika, Delhi, Ont.; D. Ziogas, Delhi, Ont.; Br. Gudinskas, Simcoe, Ont. Už tą paramą "TŽ" leidėjai reiškia nuosirdžių padėką.

Sault Ste. Marie, Ont.

TREČIUS METUS veikianti li-tuanistinė mokykla surengė prieššventinį pobūvį mokiniams ir jų tėvams. Mokykloje dirba kaip mokytojai J. Skardis ir D. Podėriene. Ji išsilaiko be KLB vietinės apylinkės valdybos pagalbos bei finansinės paramos. Tai turbūt vienintelė tokia mokykla vi-soje Š. Amerikoje. Yra žinoma, kad apylinkės valdybos sąskai-toje yra apie \$8000.

BENDRO N. METŲ SUTIKIMO nebuvo. Ilgejantys gyvenimo šėšeliai priverstė daugelį tautiečių sutikti N. Metus mažose grupelėse arba savo namuose prie televi-zijos. Koresp.

Toronto Prisikėlimo moterų parapijos choras, diriguojamas solistes LINDOS MARCINKUTES, dainuoja Lietuvos kariuomenės šventėje Toronto Lietuvių namuose

Iš tėviškės laiškų

(Atkelta iš 6-to psl.)

laikų anuomet. Tai buvo taip smagu net pabudus. Broluži mielas, tai negerai, jei ir tau taip sunku, kaip man dėl širdies... Man labai krūtinėje sunku ir skauda labai, kai už-eina. Aš labai riebi, tai gal man dar labiau sunku ir dėl to. O buvau tokia džiūsną anuo-met. Jau dabar net 4 kartus imu vaistus, bet kad jau ma-žai padeda. Žinotum, o kai su-ima širdį, tai kaip peilį krū-tinės kas verty. Kada suims ir neatleis... Aš, tai sakau, kaltas mano gyvenimas.

Bet viskas viskas — kad tik nebūtų daugiau niekur karai, kad karas prasmekt amžinai! Viso geriausio Jums visiems ir gerų sveikatų.

Jus mylinti... III

MIELOJI,

Gavau Jūsų XI.1 rašytą laišką jau prieš dvi savaites. Dabar baigiasi lapkritis. Labai idomiiai aprašė savo kelionę į šiaurę. Mes pažiūrime tele-vizijoje "kelionių klube", kaip kiti keliauja po įvairiausias kraštas. Pvz. vakar: balionais Sudane du anglai perskrido per dykumas; rodė pigmėjus Konge.

1983.XI.6 mirė prei. Liudvi-kas Mažonavičius — general-vikaras Kauno vyskupo. Lai-dojo XI.9. Kaune susirinko per šimtą kunigų, koncelebravo 2 vyskupai — prisidėjo vysk. Steponavičius ir vysk. Vaičiūs. Kunigų — apie 80, bet žmonių buvo daugiau ne-gu Kaune, nes laisvas laikas po pietų, be to, vėlonies ten buvo klebonavęs 28 metus. Palaidojo šventoriuje. Jis sirgo apie dvejus metus progresyvinio stuburo paralyžium.

Šiandieną laidoja Nemokė-čiuose kun. Stasj Gorodecką, gim. 1909 m. Sirgo širdimi, betėjo pareigas iki mirties. Iš Telsių jau 6-tas miręs ku-nigas.

Lapkričio 21 d. susirinko choristai vakarienei, padai-navo senoviškų dainų, nes visi vyresnio amžiaus, estradinių dar nemoka ir nemėgsta. Tik jaunimas serga vien estrada, pamėgdžiodami kitas tautas. Yra lietuviškiems dabarti-

niams eileraščiams pritaiky-tos šiuolaikinės trukšmingos muzikos. Vienas ansamblis groja televizijoje šių dainų mėgėjams.

Visi lietuviai mėgsta krepš-inį, ypač kai žaidžia Kauno "Žalgiris". Jau antram rate eina lyderiais, tik vienas run-gtynes tepralaimėjo. "Statybos" komanda iš Vilniaus pirmam rate buvo paskutinė, dabar jau laimi kelias rungtynes.

Pas mus vyksta minėjimas šventųjų-jubilėinių metų suvažiuoja daugiau kunigų, eina stacijas, pasako atgailos pamokslų, daugelis priima Komuniją, dažniau šeštadie-niais — nedarbo dienomis. Seniau profesorius St. Yla kalbėdavo apie "studijų bū-reliu", praktikuojamus už-sienyje. Dabar pas mus reik-tų pradėti nuo maldos ir ka-tekizmo, nes daugelis nežino ką veikti bažnyčioje, tik pa-sidauro į žmones. Kaikur ban-do blaivybę platinti — pažan-dant metams negerti alkoholio. Pasizada koks šimtas pa-rapijų, kurie dar nepradėjo gerti. Parašo spaudoje gydy-tojai ir auklėtojai apie blai-vybę, bet rezultatų nematyti.

Mums idomus Jūsų visu gy-venimas Amerikoje. Vieno tau-tiečio sūnus buvo pas savo mo-tiną išvažiavęs į Čikagą, pa-buvo 3 mėnesius, parodė nuo-traukų iš Lituanijos gatvės, papasakojo apie savo kelionę, laikraščius.

Perskaičiau muziko Gruo-džio gyvenimą ir kūrybą, lie-tuvių kalbos tyrinėjimo isto-riją. Grožinės nespėjau gauti knygyne, kiti išpiko. Mūsų naujais bendradarbis mėgs-ta detektyvinius romanus, daug filmų žiūri televizijoje, yra šiuolaikinis žmogus.

Laukiame taikos pergalės visam pasauliui, bus gražu ir ramu gyventi, lankytis vie-niems pas kitus.

Su pagarba ir meile, Jūsų... 1983.XI.28

Prasmingas klausimas

Kai vienos Čikagos mokyklos ekskursija lankėsi Vašingtone, aplankė ir FBI muzėjų. FBI pareigūnas parodė ir sąrašą dešimties labiausiai įjieskomų asmenų su jų nuotraukomis. Vienas ekskursantas paklau-sė:

"Kai juos fotografavot, ko-dėl tada jų nesuėmėt?"

Calgary, Alberta

MIRE LIETUVIAI. Po sunkios Mire Drumheller, Alta., ligoni-neje mirė Stasys Gureckas, 62 me-tų amžiaus. Buvo kilęs nuo Anyk-čių. Drumheller išgyveno 35 me-tus. Palaidotas vietos kapinėse.

Karolis Polmanas mirė sulaukęs 80 metų. Į Kanadą atvyko 1927 m. iš Sakių aps. Visą laiką gyveno Kalgario mieste. Buvo nevedęs. Visada gražiai prisimindavo gim-tąjį kraštą ir praleistas ulonų pulke dienas. Buvo Kalgario lie-tuvių draugijos narys. Į laidotu-ves susirinko gražus būrys arti-mųjų ir pažįstamų. Palaidotas miesto kapinėse. K.

Red. pastaba. Prašome mielus korespondentus, rašant apie įvykius, pažymėti kada ir kur tai įvyko. Dokumentacijai svarbu pažy-mėti ne tik mirusiojo amžių, bet ir mirties bei palaidojimo datas.

London, Ontario

"PAŠVAISTĖS" CHORAS pager-bė savo vadovę muz. Rita Vilienę jos gimtadienio proga 1983 m. gruodžio 16 d. Suvažiavę į jos na-mus, dainavo, vaishinos; įteikda-mi dovaną, sugiedojo "Ilgiausių metų".

KALEDŲ EGLUTĘ surengė R. Vilienė, I. Černienė ir D. Andru-lionytė-Armstrong. Jos paruošė gy-vąjį paveikslą, vaizduojantį Bet-liejų. Devyni vaikai vaidino, sa-kė eileraščius, giedojo ir daina-vo. Kaledų senelis (A. Švilpa) ap-dovanojo visus vaikučius, o suau-gusieji buvo pavaišinti kavute.

PRIES KALEDAS pakrikšty-tas Benjaminas, Dovydo ir Danu-tės Valaitytės Waugh sūnus. Tur-tingas krikštynas iškelė Juzė Va-laitienė savo namuose.

KALEDOS buvo nepaprastai šaltos, bet Šiluvos Marijos šven-tovė buvo pilnutėlė žmonių. Jie klausėsi religinių giesmių kon-certo, kurį puikiai atliko "Pa-švaistės" choras, vadovaujamas muz. Ritos Vilienės. Dalyvavo ir sol. Irena Černienė. Kuri pagie-dojo penkias giesmes.

Labai gražiai atrodė prakartele Viktorijos Grigelytės deka, kuri parūpino dideles egles ir papuo-šalus.

ŠV. KAZIMIERO METAI pra-dėti iškilmingai Naujų Metų die-ną. Šiluvos Marijos šventovėje yra graži šv. Kazimiero statula ant šoninio altoriaus. Po Sumos klebonas procesijoje nuėjo prie šventojų ir uždegė žvakę, kurios liepsnelė švies per ištisus metus. Bus užgesinta per sekancius Nau-jus Metus. Šv. Kazimiero minejimas numatomas šį pavasarį.

N. METŲ sutikimas, kurį ruošė apylinkės valdyba, įvyko parapi-jos salėje. Gražiai buvo papuošti stalai, visi turėjo skanią vakarie-nę ir smagius šokių. Nakties 12 v., sugiedojus Lietuvos himną, buvo pakeltos šampano taures ir pasvei-kinti naujieji metai.

A. a. LEONAS POCIUS, 85 m. am-žiaus, palaidotas iš Šiluvos Ma-rijos šventovės šv. Petro kapinė-se gruodžio 29 d. Paliko nuliudu-sius — žmoną Filomeną, dukrą Bi-rutę, du sūnus — Edvardą ir Alfon-są su šeimomis.

PARAPIJOS KOMITETAS, vado-vaujant V. Gudeliui, sausio 2 d. atvyko į kleboniją pasveikinti kle-bono kun. I. Mikalausko jo gimta-dienio proga. Buvo įteikta dovaną. Prie kuklių vaišių buvo aptarti ir parapijos šių metų didesnį minėji-mai bei šventės.

PENSININKŲ KLUBO susirin-kimas — sausio 12, ketvirtadienį, 3 v.p.p., parapijos salėje. Koresp.

Ottawa, Ontario

PRIEŠKALĖDINĖ SUEIGA. 1983 m. gruodžio 18, sekmadienį, mūsų Bendruomenė turėjo prieššventi-nę sueigą. Dr. V. Kudirkos mokyk-los tėvų komitetas suruošė Kaledų eglutę su turininga programė-le. Ta proga buvo pakviestas iš Montrealio svečias kun. S. Kulbis, SJ, kuris klause išpažinėjo, atna-savo šv. Mjšias ir pasakė prieška-lėdiniam susikaupimui pritaiktą pamokslą.

Sueigą parapijos salėje pradė-jo tėvų komiteto pirm. Augaitis, pasveikindamas gausius dalyvi-us ir pasidžiaugdamas mokyklos veikla.

Kalėdinę programą mokyklos vedeja A. Paškevičienė, supažin-dinusi klausytojus eiliuota forma su savo mokyklės lankytojais. Jų siemet yra net septyni. Tikima-si, kad naujaisiais metais tas skai-čius padides. Savąjį žodį baigė tokiu posmeliu:

Mes Kanados lietuviai, Sios mokyklos mokinukai, Nors nematę Lietuvos, Mes branginam kalbą jos.

Visa mokykla suvaizdino 3 pa-veikslų pasaką "Mokinukės sap-nas Kūčių dieną". Mokytoja A. Paškevičienė, rašydama tuos vai-dinimelius, naudoja eiliuotą for-mą, kurį palengvina mažiesiems lengviau prisiminti tekstą ir tai-sykingiau kirciuoti. Vaidinusiųjų amžius — nuo 3 iki 14 metų. Pažy-metina, kad šį kartą mažieji, 3-6 m. amžiaus vaidinę nykštukus, Rasa Augaitytė, Aleksas ir Andrius Če-punkai jautėsi jau laisviai scenoje ir nebijojo garsiau kalbėti.

Pati mažiausia Linutė Augaity-tė mažos dukrytės vaidmenyje sa-

vąjį sakinį taip aiškiai ištare, kad net tolimesnieji klausytojai galė-jo gerai girdėti. Vyresnieji scen-os "vilklai", kaip Daiva Jurkutė, Lina Radziūtė ir Stepas Jurgutis, jautėsi scenoje visai gerai. Šį kar-tą, staiga pristigus vieno artisto, tą spragą užpildė mokyklai talki-nės Erikas Jurgutis, šią mokyklą lankęs pernai.

Po trumpos pertraukėlės pasi-rodė mūsų apylinkės dainos vie-netas "Ramunėles". Jos atliko lie-tuviškų dainų pyne ir priedo dar nuotaikingas daineles anglų bei prancūzų kalbomis. Vienetui va-dovauja Rūta Šiulytė, pianinu pa-lydi Loretta Lukšaitė.

Šis dianos vienetas yra mūsų apylinkės pasididžiavimas. Be pasirodymų per mūsų sueigas, chorėlis gieda šventovėje per kiekvienas lietuviškas pamaldas. Giesmių ir dainų repertuaras nuo-lat papildomas.

Atvykęs tradicinis Kalėdų se-nelis (p. Abromaitis) išdalino vai-kučiams dovanėles. Senelis ne-pamiršo ir kai kurių vyresniųjų, vertybais metais jo dėmesio.

Po tradicinių padėkų užbaigia-majam žody visi dalyviai buvo pakviesti pasivaishinti. Vaisių me-tu Lietuvių fondo įgaliotinis bur-tų keliu atliko dovanėlių paskir-tymą paremusiems jo veiklą 1983 metais.

Albinas Vilniškis

DAŽYTOJAS-DEKORATORIUS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išores ir vidaus dažymo bei po-pieriavimo darbus. Skambin-ti vakarais po 6 v.v. 769-7044 To-ronte, KAROLIS ABROMAITIS

A & L Windows

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliu-mines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm win-dows) (vairios rūšies ir spal-vos, pagamintus pagal užsa-kymą. **Nemokamas įkainojimas.**

Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu

(416) 545-6556 Hamiltone, Toronto ir apylinkėse

A. E. LEPAGE

REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS? SKAMBINKITE BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416)762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416)231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Perkant ar parduodant namus skambinti **ANTANAS GENYS**
231-2839
Frank Barauskas Ltd. Realtor-3828 Bloor St. W., ISLINGTON

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD.

(Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West; Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

1984 metų ekskursijos:

ROMA	Kovo 1 — 10. Dar esu gavęs 10 vietų
VILNIUS arba Vilnius ir kiti Europos miestai	
Gegužės 24 — 1	Rugpjūčio 16 — 24
Birželio 21 — 29	Rugsėjo 6 — 14
Liepos 19 — 27	Spalio 4 — 12

Galima važiuoti 8 dienoms arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 24, liepos 19 ir rugsėjo 6 lydesiu aš pats — norintiesiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Visuotinis parapijos susirinkimas — sausio 22, sekmadienį, po 11 v.r. Mišiu, Anapilio salėje.
— Anapilio salės jau nuomoms lietuviams 1985 metams. Nuo sausio vidurio bus pradėtos nuomotuoti ir kitataučiams.
— Dar galima registruotis klebonijoje maldininkų kelionei į Romą ir Šv. Žemę.

— Paukojo Anapilio sodybai \$100 P.Z. Jonikai; Šv. Jono lietuvių kapinėms — \$100 P.Z. Jonikai; parapijos skolos mokėti po \$100 — P.Z. Jonikai, O. Jakimavičienė, J.E. Girėnai, V. Žemecas, dr. A. Josiukas, O. Yčienė, \$25 — K. Butienė.

— Mišios sausio 15, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Mariją Salinienę, 11 v.r. — už a.a. Tomą Prakapą.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas sausio 15, sekmadienį, 11.15 v.r., laikys kun. P. Dily. Po pamaldų — moterų draugijos susirinkimas šventovės salėje.
— Valdybos posėdis — sausio 17, antradienį, 7.30 v.v., šventovės salėje.

— Pamaldos sausio 22 d., sekmadienį, įprastu laiku anglų kalba.

— Pamaldas sausio 29, sekmadienį, įprastu laiku laikys kun. P. Dily. Pamokslą sakys prof. Martynas Trautrimas iš Omahos, Nebr. Po pamaldų — metinis parapijos susirinkimas.

— Šv. Rašto apmąstymai — sausio 12 ir 26, ketvirtadieniais, 7 v.v., šventovės salėje.

— Kun. P. Dily sausio 18-26 d. bus Čikagoje. Pastoraciniais reikalais kreiptis į parapijos sekretorę M. Dambarienę 536-1433.

Lietuvių namų žinios

— LN Naujų Metų sutikime dalyvavo per 250 asmenų. Šokiams grojo orkestras "Malūnas", pritariant solistams — D. Strimaitė ir E. Punkriui.

— Sausio 8 d. LN kultūrinės komisijos suruoštamame prez. A. Smetonos 40 m. mirties sukakties paminėjime įžanginį pranešimą padarė V. Kulnys, o A. Šetikas parodė filmą "Prezidentas Smetona".

— LN popietėje sausio 8 d. dalyvavo daug vietinių lietuvių, taip pat ir svečių: G. Cecūnaitė iš Kvebeko, S. Keras iš Londono, Ont., E. Paulionienė iš Londono, Ont., A. Šetikas iš St. Catharines, Ont., E. Zakaržauskienė iš Streetsville, Ont., ir kt.

Naujuose pensininkų rūmuose "Vilnius Manor" jų gyventojai surengė iškilmingą N. Metų sutikimą. Salė buvo skoningai papuošta. Pensininkės, talkinamos vyrų, paruošė kepinį su šilta vakariene. Per garsintuvus sklido švelni muzika. Pensininkai dažnai minėjo H. Adomonio ir J. Poškos, kaip vyriausių statybininkų, pavardes. Visi džiaugėsi naujomis patalpomis ir sale.

DIDELĖ NUOLAIDA vertikaliu nem langu užuolaidom (vertical blinds). Teirautis krautuvės telefonu 481-5803, Oakvilles apylinkėje — 827-3446 vakarais ir savaitgaliais. The Stepping Stone Gift and Kitchen Shoppe.

NATŪRALUS GYDYMOS KLINIK mediciniškas pooperacinis gydymas. Patikimai asmeniniai ir šeimos reikalai. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. (416) 533-8008.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

ATLIEKU visokių namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKVIČIENĖ. Ivairiomis progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prisitvyrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Trijų Karalių šventėje per 10.15 v. Mišias giedojo "Volungės" choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės.
— Rekolekcijos jaunimui, kurias ves kun. A. Saulaitis, SJ, ir ses. Ignė, įvyks sausio 20-22 d. Šaron miestelyje. Jaunimas iki 30 m. kviečiamas dalyvauti. Registruotis pas P. Punkrį tel. 277-8682.

— Sausio 9 d. palaidota a.a. Marija Enzinienė, 85 m. amžiaus.

— Knygos formato 1984 m. kalendorius, kurį suredavo į ir išleido parapijos tarybos finansinės sekcijos pirm. St. Prakapas, jau išsiuntinėtas. Kurie dar negavo, prašomi kreiptis į parapijos spaudos kioską.

— Auukojo parapijai: J.E. Čuplinskai \$1.200, R.L.S. Kuliavai \$600, latvių katalikų bendruomenei Kaledų proga \$510, G.L. Matukai \$500, M. Bendikienė (testamentu) \$500, A.U. Kartavičiai \$425, dr. R. ir E. Barakauskai \$300; po \$200 — V.B. Biretos, C.B. Joniai, E.J. Sičiūnai, T.V. Sičiūnai, K.B. Valančiai; D. Melnykaitė \$150, J.A. Račkauskai \$125, R.I. Smalenskai \$105; po \$100 A. Artikonis, A.V. Balniai, A.O. Baltrūnai, A.E. Baltrušaičiai, M.S. Bušinskai, E. Girdauskienė, J.O. Gustainiai, A.B. Jonušai, I. Kairienė, V. Kobelskis, P.F. Remeikis, V.M. Simanavičiai, J.M. Vaseriai, E.G. Kuchalskiai, J. Melnykaitė, P.V. Melnykai, R.H. Simanavičiai, D.A. Siminkevičiai, V.N. Tamuličiai; U. Bleizgienė \$60; po \$50 — A. Aperavičienė, J.A. Barakauskai, J.E. Buksaičiai, E.S. Cepai, Alb. Gačionis, I.A. Jurcevičiai, R.A. Karkos, A.A. Laurinaičiai, L. Mačionienė, E.E. Miniotos, A.D. Nausėdai, R.I. Paškauskai, S.J. Poškos, P. Skrupskas, L.G. Vyšniauskai, M.E. Zabulioniai; Z. Martinaitienė \$40.

— Mišios sausio 15, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Vytautą Vingelį, 9.30 v. — už Agotą Ramanauskienę, 10.15 v.r. — už Joną ir Anelę Gaidelių, Marcelę Lingienę, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už Kunigundą ir Feliksą Saplius.

Generalinis Lietuvos konsulas dr. Jonas Žmuidzinas gruodžio 19 d. dalyvavo Toronto konsulinio korpuso suruoštuose pietuose Ontario premjerui W. G. Davis pagerbti. Sausio 2 d. gen. konsulas dr. J. Žmuidzin dalyvavo Ontario gubernatoriaus John B. Aird priėmimo, skirtame Toronte reziduojantiems konsulams, ir pasveikino Lietuvos vardu gubernatorių Naujųjų Metų progą.

Naujų Metų proga valdžios įstaigose vyko oficialūs priėmimai. Ontario gubernatoriaus priėmimo parlamento rūmuose dalyvavo gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzin ir žurnalistas — R. Rudaitytė, J. Karka, A. Rinkūnas ir K. Raudys. Ta proga etninių grupių žurnalistas pasirašė ir išsiuntė sveikinimus D. Britanijos karalienei ir JAV prezidentui R. Reaganui. A. Rinkūnas taip pat dalyvavo Mississaugos burmistrės priėmimo. Šis miestas šiemet mini savo gyvavimo dešimtmetį.

Rašytojo J. Kraliausko knygai "Ąžuolai piliakalnyje" išleisti V. Bačėnas paaugojo \$100.

Vasario 16 gimnazijai paaugojo \$100 Pranas Basevičius iš Toronto ir \$25 L. Narkevičius iš Mt. Brydges.

Naujojo daugiakultūrių reikalų ministerio David Collette istaiga pranešė, kad šioje Kanados parlamento sesijoje numatomi nauji įstatymai įtvirtinti ligšiolinei daugiakultūrei vyriausybės politikai. Jie apims: rasinius santykius, kultūrinę integraciją, kultūrinę pažangą, grupių veiklos puoselėjimą, knygų leidybą, etnines studijas, tarpkultūrinį bendradarbiavimą, vaizdinį ir teatrinį meną. Numatoma pagalba tūkstančių projektų, liečiančių kalbų mokymą, kuriame dalyvauja 125.000 moksleivių viasoje Kanadoje. Taip pat numatoma palengvinti pilietybės gavimą vyresnio amžiaus (per 65 m.) žmonėms, kurie nebega li išmokti oficialiųjų Kanados kalbų. Ministeriui taipgi rūpi sustiprinti įstatymą, liečiantį neapykantos raštų skleidimą. Esą vyriausybė siekia užtikrinti, kad visi kanadiečiai, kokios kultūros bebūtų, lygiai galėtų dalyvauti Kanados gyvenime.

Medžiotojų ir Žuklautojų Klubas "TAURAS"

maloniai kviečia į

SUKAKTUVINĮ - 30 METŲ

BALIŲ

Programoje: "GINTARO" dainos grupė su solistu R. Paulioniu

Tradicinė vakarienė • Veiks bufetas su stipriais bei silpnais gėrimais

Loterija • Šokiams gros puikus orkestras "Les & the Music Masters".

Įėjimas: \$12.50 asmeniui. Nariams ir studentams \$10.00. Kreiptis vakarais: J. Šimkus 231-9425, dienos metu: P. Šturmčas 592-5117, klubo narius ir prie įėjimo.

1984 m. sausio 14, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West

LŠST jūrų šaulių kuopa "Baltija" Toronte 1984 metų sausio 22, sekmadienį, rengia

Klaipėdos krašto atvadavimo

MINĖJIMA

PROGRAMA: 11.30 v.r. Mišios Prisikėlimo šventovėje už mirusius vadavimų rengėjus, kovose žuvusius savanorius, karius ir šaulius. (Mišiose dalyvauja su vėliavomis — kūrėjai-savanoriai, Vlodo Pūtvio šaulių kuopa, jūrų šaulių kuopa "Baltija" ir skautai).

Įėjimas — laisva auka, moksleiviams — nemokamas. Prašome aukoti nemažiau 3 dolerių, nes susidarė nemažos rengimo išlaidos.

15 v.p.p. Toronto lietuvių namų Mindaugo menėje — generalinio Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino žodis, J. Adomavičienės paskaita, choras "Volungė", baletas šokėja Laima Janušauskaitė, skautininko Stepo Kairio vardo muzikinis vienetas (kanklės).

Kuopos valdyba

Spaustuvės mašinų vajus

Vos paskelbus "Tėviškės žiburį" spaustuvės papildomų mašinų įsigijimo vajų, tuojau atsiliepė pirmieji aukotojai. Pratešdamas savo ir savo sūnaus "TŽ" prenumeratą, matininkas Petras Šalna spaustuvės vajui išrašė \$100 čekį. Torontietis V. Staškevičius, gražiai reiškęs teatriniam mene, pratešdamas savo "TŽ" prenumeratą, paaugojo spaustuvės mažiną vajui \$100. Liudas Merkulis, "TŽ" skaitytojas nuo 1 nr., šiam vajui atsiuntė \$20. Nuolatinis "TŽ" rėmėjas Anicetas Zalagėnas šiam vajui paskyrė \$50. A. K. Ivanauskai, paskaitę "TŽ" atšaukima, tuojau atsiuntė \$50. Ilgametis "TŽ" rėmėjas ir skaitytojas Bronius Mackevičius įteikė \$20. Vitalius Matulaitis, dažnai talkinąs "T. žiburį" savo rašiniams bei reportażais, atsiuntė \$50. Antanas Krakauskas, dosnus "TŽ" rėmėjas, anksčiau gyvenęs Windsor, o dabar Toronte, paaugojo \$100.

Dėkojame pirmiesiems aukotojams šiam vajui ir tikimės, kad kiti "TŽ" skaitytojai ateis į talką.

"Tėviškės žiburį" skaitytojai, kiekiantys savo adresus, prašomi pažymėti ne tik naują, bet ir buvusį adresą. Skaitytojų kartotekoje yra daug panašių pavardžių, ir dažnai nežinia kuris jų keičia adresą.

Paaugojo Tautos Fondui 1983 metais a.a. V. Kecoriaus atminimui: \$20 B. Jakus; a.a. Anelės Vasiukevičienės atminimui: \$20 — M. B. Žekai; a.a. A. Jakimavičiaus mirties ketvirtųjų metų proga \$25 — K. Šukienė. Už aukas dėkojame.

Tautos Fondo atstovybė Toronte

Bendro Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo — BALFO centro valdyba atsiuntė "TŽ" šventinį sveikinimą (išsiųsta 1983.XII.20, gauta — 1984.I.3), kuriame sako: "BALFas dėkoja visiems veikėjams, rėmėjams, lietuvių spaudai ir radijo valandėms, kurių darbo, pastangų ir paramos dėka galime sėkmingai tęsti lietuvių šalpos darbą. Džiaugiamės, kad šių metų laikotarpį, kaip ir ilgus metus praeityje, galėjome padėti daugeliui nelaimingųjų už Geležinės uždangos ir įvairiuose pasaulio kraštuose, įnešant broliškos meilės šilumos jų tamsesnėse buities valandose." BALFas pradėjo 40-siuos veiklos metus. Dabartinė jo centro valdyba: pirm. Marija Rudienė, nariai — vysk. Ansas Trakis, kun. Antanas Zakarauskas, Aldona Daukienė, Albinas Dirzonas, Ona Jokūbaitienė, Kostas Čepaitis, Faustina Mackevičienė. Adresas: 2558 West 69th Street, Chicago, IL 60629, USA. Tel. (312) 776-7582.

PADĖKA

Mūsų mylimai mamai, močiutei

A+A

SOFIJAI BIELIAUSKAITEI-ULBINIENEI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai padėką reiškiamo Niagaros pusiasalio klebonui kun. K. Butkui už šv. Mišias ir gražų pamokslą, A. ir V. Paulioniams už muziką ir giedojimą Mišių metu, poniai S. Zubrickienei už tartą atsisveikinimo žodį kapinėse.

Taip pat nuoširdi padėka: karsto nešėjams, užprašiusiems šv. Mišias, pareiškusiems užuojautą spaudoje, atsiuntusiems gėlių ir gausiai atsilankiusiems tautiečiams laidotuvėse —

Liekame dėkingi visiems — **Ulbinų šeima**

Naujoji KLB krašto valdyba, išrinkta 1983 m. gruodžio 3-4 d. tarybos suvažiavime Toronte, 1984 m. sausio 3 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis: pirm. adv. Algis Pacevičius, vicepirmininkai — Vytautas Bireta ir Henrikas Stepaitis, vicepirmininkė visuomeniniam reikalams Joana Kuraitė-Lasienė, išdininkas Juozas Krištolaitis, sekretorė Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė, narė apylinkių reikalams Rasa Lukoševičiūtė-Kuriene, KLJ Sąjungos atstovė Sigita Beršaitė, Kanados sporto apygardos atstovas Rimvydas Sonada. Švietimo komisijai pasiūlyti pirmininkauti Irena Grabošaitė-Ross iki š. m. pabaigos. Kultūros ir šalpos komisijų pirmininkai bus kooptuoti artimiausioje ateityje. Oficialus KLB krašto valdybos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

Pasaulio estų festivalis įvyks Toronte 1984 m. liepos 8-15 d. Jame numatyta apie 100 įvairiausių renginių: tautiniai šokiai, modernioji gimnastika, koncertai, teatriniai vaidinimai, parodos, dainų šventė. Festivalis prasidės liepos 8 d. Ontario Place Forume spalvingu renginiu "Estoramas". Liepos 12 d. bus paradinės eitynės nuo parlamento rūmų į miesto rotušę. Liepos 13 d. — folkloro, gimnastikos ir muzikos spektaklis Maple Leaf Gardens. Liepos 14 d. — dainų šventė Maple Leaf Gardens. Dalyvaus 46 chorai ir 50 orkestrantų. Be to, bus daugybė įvairių mažesnių renginių.

Naujasis Kanados daugiakultūrių reikalų ministeris David M. Collette praneša, kad Toronte įsteigta daugiakultūrių reikalų raštinė, kuriai vadovauja Vince Negro. Jos adresas: Toronto Ministerial Office, Minister of State for Multiculturalism, Mony Life Building, Suite 1304, 797 Don Mills, Ontario M3C 1V1. Tel. (416) 421-8424. Į šią raštinę galima kreiptis visais reikalais, liečiančiais daugiakultūros federacinės valdžios programas.

Kun. P. Ažubalio vardo stipendijų fondui paaugojo po \$100 Elze Jankutė, Ona Skrebūnienė ir Eugenija Šajukaitė-Dordopolo, \$50 — V.J. Demikiai.

Roth - Stern Ltd. kalėdiniam sveikinime padaryta klaida adrese: išspausdinta 19 Spadina Ave., turi būti 119 Spadina Ave. Tel. 593-0048.

Gauta žinia iš Europos, kad iš okupuotos Lietuvos Austrijon atvyko E. Finkešteinis, rėmęs lietuvių kovą už savo teises. Jis gavo leidimą išvykti Izraelin. Šiuo metu sovietai okupuotoje Lietuvoje stipriai puola provincijos kunigus. Beveik kiekvienas rajoninis laikraštis koneveikia vietinius kunigus.

Thunder Bay miesto daugiakultūrė draugija leidžia trimešinį laikraštį "Northern Mosaic", kuriame yra ir lietuvių skyrelis, parūpinamas dr. E. Jasevičiūtės. 1983-1984 m. gruodžio-vasario numerį išspausdinta informacija apie Pasaulio lietuvių dienas Čikagoje ir įdėta iliustracija iš žurnalo "Motieris" (lietuvaite su kanklėmis).

Dienraštis "Toronto Star" 1983.XII.26 išspausdino dvi ilgokas informacijas, paruoštas UPI ir Reuterio žinių agentūrų. Jose sakoma, remiantis pačios sovietinės spaudos duomenimis, kad Sov. Sąjungos įmonės 1983 m. pagaminimo elektros ir kitokių reikmenų, kuriuos reikėjo išmesti, nes buvo niekam tikę. Valstybei tai kainavo 90 mil. dolerių. Visos įmonės esą stengiasi pagaminti kiek galint daugiau prekių, neatsižvelgiant į jų kokybę. Naujuose valdžios planuose numatyta labiau decentralizuoti pramonę, sunkiją pramonę, transporto mašinas, elektronines įmones, maisto gamybą pavesti Ukrainai, lengvąją pramonę — Gudijai, vietinę pramonę — Lietuvai. Prie šios informacijos "Toronto Star" pridėjo nuotrauką iš Šiaulių, kurioje matyti metalinės katės ant namo stogo. Jų autorius esąs dail. Vilijus Purnas.

MONTREALQUE

Sol. Gina Čapkauskienė sekmingai koncertavo kalėdinuose koncertuose prancūzų visuomenei. Kalėdų metu giedojo Notre Dame Laval pavillon, Laurentien de Laval. Be to, ji giedojo Aušros Vartų šventovėje per Bernelių Mišias.

Sausio 14 d. ji dainuos Klivlande savo plokšteles sutiktuose. Akompanuos pianistas Andrius Kuprevičius. Koncertą rengia LB Ohio apygardos valdyba.

Montrealio — La Salle laikraštje "Messenger" buvo nemažai duota medžiagos apie G. Čapkauskienės kalėdinius koncertus Montrealio visuomenei.

Po operacijos gydosi namuose Ignas Petrauskas; taip pat po sunkios operacijos ligoninėje gydosi Agota Mičiulienė. N.B.

Bernelių Mišios AV šventovėje sutraukė daugiau žmonių negu kitais metais. Gražiai išpuoštoje šventovėje šv. Mišias laikė parapijos klebonas kun. J. Kubilius, SJ. Kalėdines giesmes giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus. Be to, giedojo solistai G. Čapkauskienė ir Ant. Keblys. Po pamaldų daugumas dalyvių susirinko parapijos salėje pasisveikinti bei pasivaišinti vynu ir sūriu.

LK Mindaugo šaulių kuopa suruošė Naujų Metų sutikimą AV par. salėje. Prisirinko artipilnė salė. Aug. Myle, Ant. Čepulis ir K. Toliušis pravedė AV parapijos metinės loterijos laimėjimų traukimą. Aštuoni asmenys truputį praturtėjo. Laimėjo po \$100: Alb. Urbonas, T. Mickienė, J. Jokūbonis ir Ant. Mickus; po \$50: G. Ged-

rilienė, Lilian Bulota; po \$25: A. Lukošūtė, Ant. Šaltanis.

KLB Montrealio apylinkė Vasario 16 minėjimą rengia vasario 19 d. Pagrindinės pamaldos vyks AV šventovėje, o pats minėjimas — Verduno katalikų gimnazijos patalpose (ten pat, kur ir pernai). Meninę dalį atliks vietinės jėgos. Paskaitininku kviečiamas vienas torontiešis, kurio sutikimas dar nėra gautas.

Visuotinis metinis "Lito" susirinkimas numatomas balandžio 14 d. Šv. Kazimiero par. salėje. B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Kūčių vakaras praėjo tradicinėje dvasioje su Kūčių valgiais ir retomis giesmėmis. Visi giedojo, klebonui akordeonu jas palydint. Į bendras Kūčias atsilankė 40 asmenų. Prieš Bernelių Mišias choras, vad. kun. M. Milox, giedojo Advento giesmes, Mišių metu — kalėdines. Dėl labai šalto oro dalyviai nebuvo gausūs. — N. Metų sutikimas par. komiteto buvo gerai paruoštas — išpušta salė ir dekoruoti stalai. Lena Asipavičienė su padėjėjom paruošė gerą vakariene, grojo orkestras. Darbo įdėta į ruošiant, o atsilankė tik 78 asmenys. — Po sunkios operacijos namuose sveiksta Albina Rašytienė ir p. Kalpokienė. — Iš JAV bei N. Skotijos atvyko sesutės Milda ir Irena Markauskaitės su šeimomis į savo brolio Leono išleistuves. Pastarasis su šeima persikelia gventi į Australijos Melburną. Šk.

• Maža garbė svetimom kalbom kalbėti, didelė gėda savosios gerai nemokėti

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C.I.B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
certifikatus 1 m.	9 %	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	8.5 %	Nekilnojamo turto,
180 — 364 d.	8 %	asmenines ir
30 — 179 d.	7.5 %	prekybines.
Trumpalaikiai indėliai		Paskolos
\$20,000 ar daugiau		mirties
Taupomosios sąskaitos:		atveju
specialios	7.25%	draudžiamos
su drauda	7 %	iki \$10,000
Čekių sąskaitos:	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

1475 De Seve	KASOS VALANDOS	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	4.00 — 8.00
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	2.00 — 6.00
Penktdieniais	10.00 — 6.00	
Sekmdieniais nuo spalio 15 iki gegužės 15		
1475 De Seve ir Šv. Kazimiero par. salėje: 10.30 — 12.30		

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams

tik \$15.00 metams (JAV-se amerikietiška)

reguliari metinė prenumerata — \$19.00 (JAV-se amerikietiška)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė

Adresas

Siunčiu prenumeratą dol., auką dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburių" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA